

Hæstaréttardómar 1937 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

VIII. BINDI
1937

REYKJAVÍK
RÍKISPRENTSMIDJAN GUTENBERG
MCMXXXIX

Registur

við dómanna 1937 ásamt skrá um lög o. fl.,
sem vitnað er til í þessu bindi dómanna.

I. Nafnaskrá.

A. Einkamál.

	Bls
Aðalbjörn Pétursson	100
Aðalstöðin	511
Akureyrarkaupstaður	590
Alliance h/f	178
Andrés Magnússon	479
Arinbjörn Steindórsson	140
Arnalds, Guðrún	247
Auðunn Hermannsson	421, 443
Ágúst H. Pétursson	521
Álafoss, klæðaverksmiðja	350, 520
Árni Oddsson	678
Árni Þorsteinsson	149
Árskógshreppur	541
Ásgeir Ásgeirsson	421, 443
Ásgeir Í. Ásgeirsson	684
Ásgeir M. Ásgeirsson	521
Ásgeir Sigurðsson, dánarbú	169
Baltica, váttryggingarfélag	479
Benedikt Jónsson	421, 443
Berndsen, Sigurður	321, 433, 521, 684
Bjarni Bjarnason	39
Bjartmarz, Kristján	382, 547
Björn Gíslason	212, 433
Björn Sæmundsson	314
Eggert Kristjánsson & Co.	69

	Bls.
Eldborg, l/v, eigendur	515
Erlingur Jónsson	212
Eyþór Hallsson	471
Fanndal, Sigurður J. S. 444,	445
Félagsprentsmiðjan s/f	183
Fiskiræktar- og veiðifélag Laxár í Borgarfjarðarsýslu	402
Fjeldsted, Katrin	444
Freyja, sælgætis og efnagerð	288
Garðar Þorsteinsson	469
Gestur Hannesson	296
Gisli Jónsson	590
Gisli Vilhjálmsson	158
Grund, elliheimili	382
Guðjón Jónsson	86
Guðjón Sigurðsson	678
Guðlaug Pálsdóttir	72
Guðmundur Björnsson	308
Guðmundur Þ. Gíslason	673
Guðmundur Hannesson, bæjarfógeti	100
Guðmundur Hannesson, prófessor	183
Guðmundur Jónsson	382, 547
Guðmundur Kristjánsson	454
Guðmundur H. Þórðarson	445
Gunnar Marteinnsson	663
H. Benediktsson & Co. 382,	547
Hafliði Baldvinsson	454
Hafnarsjóður Siglufjarðar	471
Hagelin, C. F.	520
Halldór Guðmundsson	370, 651
Hallfriður Stefanía Axelsdóttir	416
Hallgrímur Benediktsson	659
Hamar h/f, vélsmiðja	288
Haraldur Böðvarsson & Co.	303
Helgi Benónýsson	211
Helgi Einarsson	421, 443
Helgi Guðmundsson	237
Helgi Magnússon & Co.	376
Hertzberger, N. V. André	148
Hildur Pálsdóttir	406
Hofman-Olsen, T.	370
Hrefna Sigurgeirsdóttir	1, 91, 444

Nafnaskrá.

	V
	Bls.
Hvollhreppur	348
Hængur h/f	178
Ingvar Guðmundsson	332
Ísafjarðarkaupstaður	39, 382
Ísbjörninn h/f	443
Jakob Vilhjálmsson	421, 443
Jarlinn e/s, eigendur	515
Jóhann Guðjónsson	554
Jón Bjarnason	44
Jón Einarsson, þrotabú	549
Jón Guðmundsson	433
Jón Jóhannsson	651
Jón Kjartansson	237
Jón G. Pálsson	554
Jón Pétursson	678
Jón Sigurjónsson	492
Kaffiverksmiðja Gunnlaugs Stefánssonar	444
Kaldrananeshreppur	86
Karl Magnússon	227
Karl Pétur Símonarson	667
Kaupfélag Alþýðu í Vestmannaeyjum	69, 211
Kaupfélag Hallgeirseyjar	348
Kol & Salt h/f	443
Kristinn H. Kristjánsson	169
Kristjana Jensína Kristjánsdóttir	37, 221
Kristján Bergsson	171
Kristján Siggeirsson	200
Kristján Vigfússon	149
Kristmann Jóhannsson	382, 547
Kristoffersen, Margrete	314
Magnús Bjarnason	511
Magnús Guðmundsson	162
Magnús Th. S. Blöndahl h/f	140
Magnús V. Jóhannesson	243
Metúsalem Jóhannsson	469
Metúsalem Stefánsson	212
Mjólkursamlag Kjalarnespings	397
Nielsen, Chr. Fr.	659
Norðdahl, Guðrún Ásdís Skúladóttir	193
Nordisk Brandforsikring A/S	200
Ólafur Halldórsson	193

	Bls.
Ólafur Jóhannesson	445
Ólafur Ólafsson, læknir	382, 547
Ólafur Ólafsson, bóndi	673
Olav, e/s, eigendur og útgerðarmenn	358
Pétur Guðmundsson	421, 443
Pétur Jakobsson	296
Pétursey, e/s, eigendur og útgerðarmenn	358
Raftækjaverzlun Siglufjarðar	162
Ragnars, Sverrir	227
Rauðarárbúið	397
Reykjavíkurborg 72, 78, 169, 171, 296, 440, 469,	492, 663
Ríkissjóður Íslands	51, 149, 212, 308, 321, 332, 549
Salomonsen, Poul	158
Scheving, Páll E., þrotabú	554
Schmidt, B.	421, 443
Sigfús Sveinsson, dánarbú	421, 443
Sigurbjörg Jóhannsdóttir	667
Sigurður Steinþórsson	382, 547
Sigurjón Einarsson	406
Sigurjón Eiríksson	678
Sildarstöðin í Hrísey	117, 432
Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f	372, 471
Skilanefnd Sildareinkasölu Íslands	117, 432
Skipaútgerð ríkisins	372, 449
Skúli K. Skúlason	37, 221
Snorri Friðleifsson	445
Soffía Jónsdóttir	521
Sparisjóður Svarfdæla	541
Sturla Jónsson	1, 91
Sælgætis- og efnagerðin Freyja h/f	288
Sölusamband íslenzkra fiskframleiðenda	296
Thorarensen, Hinrik	440
Thorarensen, Stefán	200
Thorarensen, Svanlaug	440
Thorlacius, Magnús	243
„Tilraun“, fiskiræktarfélag	402
Titan h/f	78
Tómas Tómasson	376
Útibú Landsbanka Íslands, Eskifirði	44
Útibú Útvegsbanka Íslands h/f í Vestmannaeyjum ...	549

Nafnaskrá.	VII
	Bls.
Valtýr Stefánsson	237
Verðandi s/f, veiðarfæraverzlun	421
Verzlunin Konráð Hjálmarsson	44
Verzlunin Waage	148
Vigfús Þ. Jónsson	247
Vinnufatagerð Íslands h/f	211
Wiese, Ragnhildur	350
Wigmore, b/v, váttryggjendur	449
Zophonías Baldvinsson	51
Þorleifur Kristófersson	149
Þorsteinn Víglundarson	211
Þór, varðskip, eigendur	358
Þórunn E. Andrésdóttir	303
Ölver Karlsson	416

B. Opinber mál.

Aðalbjörn Pétursson	566
Áki Jakobsson	566
Anna Guðmundsdóttir	566
Ari Guðmundsson	261
Árni Júlíus Jónsson	85, 433
Ásgeir Guðmundur Guðbjartsson	33
Ásgrimur Jónsson	559
Ástriður Jónsdóttir	566
Axel Ármann Þorsteinsson	563
Benediktsson, Stefán Már	25
Berg, Óskar	566
Blomsterberg, Emanuel Ingi Bjarni Sófus	531
Bowitz, Olaf Cecil	437
Dagrún Bjarnadóttir	566
Einar Pálmi Einarsson	646
Einar Indriðason	566
Einar Steindórsson	273
Erlendur Sigurðsson	643
Ferseth, Einar	566
Ferseth, Óli	566
Georg Lárus Gíslason	106
Gísli Sigurðsson	566
Guðlaugur Sigurðsson	566
Guðmundur Skúli Björnsson	132

	Bls.
Guðmundur Davíðsson	566
Guðmundur Einarsson	566
Guðmundur Einar Einarsson	273
Guðmundur Fr. Guðmundsson	566
Guðmundur Jóhannesson	264
Guðrún Guðmundsdóttir	336
Guðrún Sigurhjartardóttir	566
Guðrún Sveinsdóttir	566
Guðvarður Þorkelsson	637
Gunnar Ingimundarson	282, 301
Gunnar Viggó Jólsson	214
Gunnar Jóhannsson	566
Gunnlaugur Einarsson	566
Gunnlaugur Jónsson	655
Gunnlaugur Oddsen Vilhjálmur Eyjólfsson	229
Gunnlaugur Sigurbjörnsson	637
Hallgrímur Guðmundsson	82
Hannes Kjartansson	273
Haraldur Axel Jóhannesson	233
Haraldur Sölvason	566
Harða Guðmundsdóttir	566
Helga Guðmundsdóttir	566
Herskind, Axel Peter Christian	497
Indriði Guðjónsson	566
Ingibergur Þorkelsson	144
Ingibjörg Jósepsdóttir	484
Ingimar Bjarnason	273
Ingimundur Jónsson	637
Jóhannes Guðmundur Guðmundsson	11
Jóhannes Sigurðsson	566
Johnson, Friðþjófur Ó.	391
Jón Einarsson	85, 433
Jón Guðjónsson	566
Jón Guðlaugsson	537
Jón Hallgrímsson	497
Jón Gunnar Jónsson	537
Július Einarsson	566
Karl Filippusson	522
Karl Guðmundsson	132
Kjartan Guðmundsson	597
Kolka, Páll Valdemar Guðmundsson	597

	Bls.
Kristjana Elisabet Kristjánsdóttir	325
Kristján Egilsson	597
Kristján Jónsson	273
Kristmundur Einarsson	566
Kroyer, Ingi H. Þorvaldsson	3
Kærnested, Óli Ólason	6
Lárus Halldórsson	325
Leo Maronsson	484
María Guðmundsdóttir	566
Markús Sigurjónsson	11
Meggitt, Frederik Arthur	213, 411
Mogg, William	525
Morgan, Thomas Wilfred	408
Nicholson, Benjamin Howard Oswald	459
Norris, Thomas William	534
Ólafur Magnús Einarsson	214
Ólafur Frimann Sigurðsson	497
Ólafur Þórðarson	364
Óskar Valdimar Eggertsson	336
Óskar Garibaldason	566
Óskar Gunnar Jóhannsson	30
Otto Hannesson	475
Páll Friðvin Jóhannsson	85, 433
Pétur Ólafsson	364
Randver Pétursson	17
Schiöth, Aage R.	150
Sessilius Sæmundsson	336
Sigríður Sigurðardóttir	566
Sigurður Benjamínsson	273
Sigurður Hannesson	252
Sigurjón Jónsson, garðyrkjumaður, Rvík	285
Sigurjón Jónsson, hreppsnefndarmaður, Hnífsdal	273
Sigurlaug Sigurbjörnsdóttir	336
Stefán Þorsteinn Sigurjónsson	566
Steinþóra Einarisdóttir	566
Stephensen, Stefán Ó.	364
Stjórn Kaupfélags Þingeyinga	267
Sölvi Eliasson	85, 433
Sölvi Valdimarsson	484
Thorarensen, Stefán	497
Valfells, Jón	566

	Bls.
Vígfús Reykdal Sigurjónsson	11
Zoëga, Geir H.	25
Þórarinn Helgi Jónsson	646
Þórður Ingþórsson	85, 433
Þóroddur Guðmundsson	566
Þorsteinn Jóhannesson	85, 229, 433
Þorsteinn Loftsson	566

II. Skrá

um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl., sem vitnað
er til í VIII. bindi Hæstaréttardóma.

- 1687 15. apríl Norsku Lög Kristjáns V.:
1—4—32, 71, 559.
- 1796 3. júní Tilskipun um tilhlýðilega og greiða dómgæzlu.
2. gr., 71, 559.
- 1797 20. jan. Tilskipun um sættastiftanir á landinu í Norvegi.
28. gr., 272.
- 1832 15. ágúst. Tilskipun viðvikjandi réttargangsmáttanum
við undirréttina á Íslandi í öðrum málum en þeim,
sem viðvikja illvirkja- og opinberum politisökum.
8. gr., 71, 559.
- 1838 24. jan. Tilskipun viðvikjandi misgerningamálum á Ís-
landi.
15. gr., 485, 489.
- 1847 18. febr. Tilskipun um fjárforráð ómyndugra á Íslandi.
10. gr., 248.
16. gr., 666.
- 1855 9. maí. Tilskipun, sem lögleiðir á Íslandi, með nokkrum
breytingum, lög 3. janúar 1851, um prentfrelsi.
11. gr., 238, 241.
- 1859 27. maí. Tilskipun, sem lögleiðir á Íslandi, með breyt-
ingum, lög 6. apríl 1855, er gera leiguburð af pening-
um frjálsan í vissum tilfellum, og breyta straffi fyrir
okur m. m., 91, 93, 94.
1. gr., 96.
- 1869 25. júní. Almenn hegningarlög handa Íslandi.
12. kap., 262, 266, 278, 279, 532, 579.
13. kap., 150, 154, 155, 157, 158, 273, 275.
16. kap., 34, 234.
17. kap., 9, 145, 256, 503.
18. kap., 286, 579.

- 20. kap., 262.
- 23. kap., 19, 20, 22, 220, 231.
- 26. kap., 336, 337, 338, 340, 341, 347, 609.
- 27. kap., 279, 657.
- 28. kap., 19, 20, 22.
- 29. kap., 503.
- 22. gr., 231.
- 33. gr., 658.
- 38. gr., 217, 231, 572, 574.
- 39. gr., 260.
- 40. gr., 20, 24, 233, 236, 254, 260.
- 46. gr., 254, 259, 488, 531, 634.
- 47. gr., 263, 487.
- 48. gr., 233, 488, 490, 491, 622.
- 53. gr., 487, 490, 491, 531, 533.
- 54. gr., 488.
- 55. gr., 275.
- 59. gr., 254, 325.
- 62. gr., 216.
- 63. gr., 217, 254, 260, 265, 266, 275, 288, 488, 567, 568,
569, 570, 571, 572, 573, 574, 607, 636, 637, 656.
- 67. gr., 12.
- 68. gr., 103.
- 99. gr., 263, 264, 265, 266, 567, 568, 569, 570, 571, 572,
573, 574, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587,
588, 589.
- 101. gr., 261, 264, 265, 266, 531, 533.
- 102. gr., 531, 533.
- 103. gr., 261.
- 104. gr., 575, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588,
589.
- 106. gr., 567.
- 109. gr., 531.
- 114. gr., 275, 278.
- 131. gr., 489.
- 174. gr., 36, 233, 236.
- 177. gr., 36, 233, 236.
- 194. gr., 254, 259.
- 200. gr., 8, 500, 501, 510.
- 202. gr., 575, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588,
589.

- 204. gr., 285, 288.
- 205. gr., 568, 569, 570, 571, 573.
- 217. gr., 103, 105.
- 218. gr., 103, 105.
- 219. gr., 105, 503.
- 230. gr., 218, 220, 230, 286, 561.
- 231. gr., 18, 24, 230.
- 232. gr., 218.
- 233. gr., 218, 220.
- 234. gr., 218, 220.
- 240. gr., 217.
- 242. gr., 220.
- 250. gr., 19.
- 255. gr., 561.
- 256. gr., 561.
- 261. gr., 487, 488.
- 262. gr., 601, 622, 623.
- 263. gr., 601, 602, 603, 604, 605, 624, 632, 634, 637.
- 271. gr., 656, 658.
- 272. gr., 231, 561, 656.
- 273. gr., 656, 658.
- 276. gr., 231, 561.
- 277. gr., 561.
- 283. gr., 487, 488, 490, 491.
- 285. gr., 24.
- 286. gr., 18.
- 292. gr., 499, 500, 510.

1878 nr. 3 12. apríl. Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o. fl.

- 82. gr., 551.
- 83. gr., 117, 122, 124, 551, 604, 613, 626, 627.
- 85. gr., 551.

1885 nr. 29 16. des. Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins dóms eða sáttar.

- 2. gr., 470.
- 3. gr., 440, 469.
- 8. gr., 440.
- 9. gr., 440.
- 11. gr., 440.
- 15. gr., 248, 249, 370.

XIV Skrá um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl

- 1887 nr. 19 4. nóv. Lög um aðför.
3. gr., 248, 250.
31. gr., 170.
- 1890 nr. 10 7. febr. Lög um vexti, 91, 93, 94, 96.
- 1905 nr. 44 10. nóv. Fátækralög, 76.
1. gr., 74.
4. gr., 77.
- 1907 nr. 24 16. nóv. Lög um varnir gegn útbreiðslu næmra sjúkdóma.
2. gr., 101.
— nr. 39 16. nóv. Lög um skilorðsbundna hegningardóma og hegningu barna og unglinga, 20, 21, 24, 230, 233, 261, 264, 340, 341, 347, 497, 510, 574, 578, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 607, 608, 637, 656.
— nr. 84 22. nóv. Lög um vatnsveitu fyrir Reykjavík.
3. gr., 173.
- 1909 nr. 44 30. júlí. Lög um aðflutningsbann á áfengi.
2. gr., 254.
- 1911 nr. 38 11. júlí. Lög um lækningaleyfi, 259.
1. gr., 253.
4. gr., 253.
6. gr., 253.
— nr. 53 11. júlí. Lög um verzlunarbækur.
10. gr., 458.
- 1913 nr. 30 20. okt. Lög um umboð þjóðjarða.
2. gr., 245.
3. gr., 245.
- 1914 nr. 56 30. nóv. Siglingalög.
3. kap., 426.
53. gr., 425.
236. gr., 180, 425, 517.
- 1915 nr. 28 3. nóv. Lög um kosningar til Alþingis, 273, 275, 277.
83. gr., 275.
— nr. 65 20. apríl. Reglugerð um niðurjöfnun og innheimtu vatnsskatts í Reykjavíkurkaupstað.
6. gr., 174.
- 1917 nr. 61 14. nóv. Lög um framkvæmd eignarnáms, 42.
2. gr., 41, 42.
6. gr., 39, 40, 41, 42.

- 1917 nr. 88 14. nóv. Lög um notkun bifreiða.
7. gr., 503.
- 1919 nr. 41 28. nóv. Lög um landamerki o. fl., 673.
III. kafli, 675, 676.
16. gr., 676.
17. gr., 676.
- 1920 nr. 5 18. maí. Lög um bann gegn botnvörpuveiðum,
28, 30, 31, 108, 367, 409, 413, 463, 528, 535, 644.
1. gr., 415, 468, 530, 536.
2. gr., 410.
3. gr., 410, 415, 468, 530, 536.
4. gr., 25, 26, 29, 30, 33, 106, 107, 116, 364, 369, 643, 645.
5. gr., 468.
- nr. 9 18. maí. Stjórnarskrá konungsríkisins Íslands.
23. gr., 333.
62. gr., 494.
64. gr., 333.
- 1921 nr. 36 27. júní. Lög um samvinnufélög.
38. gr., 348, 349, 350.
- nr. 39 27. júní. Lög um stofnun og slit hjúskapar.
55. gr., 74.
57. gr., 74.
60. gr., 74.
75. gr., 74.
77. gr., 74.
- nr. 46 27. júní. Lög um afstöðu foreldra til óskilget-
inna barna, 76.
8. gr., 37.
15. gr., 196, 222, 318.
26. gr., 74.
- nr. 55 27. júní. Lög um skipulag kauptúna og sjávar-
þorpa, 495, 496.
28. gr., 493, 494, 495.
- nr. 77 27. júní. Lög um hlutafélög, 82, 609.
14. gr., 80.
30. gr., 606, 635.
53. gr., 607, 636.
54. gr., 607, 636.
57. gr., 607.
59. gr., 80.

XVI Skrá um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl.

1923 nr. 50 20. júní. Lög um atkvæðagreiðslur utan kjörstaða við alþingiskosningar.

4. gr., 275.

10. gr., 275.

1924 nr. 4 11 apríl. Lög um að miða við gullkrónur sektir fyrir landhelgisbrot, 108, 468, 528, 530, 535, 536.

1. gr., 107, 116, 415.

— nr. 36 4. júní. Lög um bæjargjöld í Reykjavík, 172, 173.

1. gr., 172, 176.

2. gr., 172, 173.

4. gr., 173.

5. gr., 176.

6. gr., 173.

1926 nr. 44 23. marz. Reglugerð um rekstur h/f „Útvarp“.

12. gr., 136.

— nr. 46 15. júní. Lög um útsvör.

6. gr., 82.

8. gr., 89, 442.

— nr. 56 15. júní. Lög um notkun bifreiða, 60.

1927 nr. 12 31. maí. Sveitarstjórnarlög.

3. gr., 543.

4. gr., 543.

— nr. 23 31. maí. Lög um breyting á lögum nr. 56 frá 15. júní 1926 um notkun bifreiða, 60.

— nr. 43 31. maí. Fátækralög.

1. gr., 74.

4. gr., 74.

19. gr., 74.

52. gr., 388, 390.

65. gr., 385.

1928 nr. 4 1. febr. Reglugerð um skoðun bifreiða, 60.

1. gr., 60.

— nr. 5 1. febr. Erindisbréf um skoðunarmenn bifreiða, 53, 60, 61, 67.

5. gr., 66.

9. gr., 53, 62.

— nr. 8 15. apríl. Lög um einkasölu á útfluttri síld, 125, 126.

1. gr., 125.

5. gr., 126.

— nr. 23 7. maí. Lög um nauðungaruppböð á fasteignum og skipum, 243, 244, 245, 246.

- 1928 nr. 41 31. marz. Lögreglusamþykkt fyrir Vestmanna-
eyjar, 476.
48. gr., 478.
49. gr., 478, 479.
- nr. 51 7. maí. Lög um nokkrar breytingar til bráða-
birgða á hegningarlöggjöfinni og viðauka við hana, 19,
22, 23, 231, 647.
1. gr., 20.
6. gr., 19, 24, 217, 232, 523.
7. gr., 24, 230, 233.
8. gr., 220, 230, 233.
10. gr., 646, 648, 650.
17. gr., 218.
- nr. 69 7. maí. Lög um einkasölu á áfengi, 150, 155, 157.
- 1929 nr. 25 14. júní. Lög um gjaldþrotaskipti, 609.
1. gr., 606, 635.
7. gr., 549, 550, 551, 553.
8. gr., 550, 607, 636, 637.
28. gr., 605.
- nr. 40 14. júní. Lög um stjórn póstmála og símamála.
7. gr., 309.
- nr. 44 14. júní. Lög um breyting á lögum nr. 8, 15. apríl
1928, um einkasölu á sild, 126, 127.
- nr. 61 14. júní. Lög um einkasölu á útfluttri sild, 126.
1. gr., 128.
- nr. 70 19. júlí. Reglugerð um skoðun á sild og ýmsar
framkvæmdir Sildareinkasölu Íslands.
12. gr., 123.
- nr. 82 24. sept. Lögreglusamþykkt fyrir Siglufjarðar-
kaupstað, 579.
1. gr., 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 585, 588.
95. gr., 585, 588.
- 1930 nr. 2 7. jan. Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík, 266,
435, 523.
7. gr., 648.
9. gr., 648.
15. gr., 231, 436.
32. gr., 265, 266.
46. gr., 524.
96. gr., 265, 266, 436, 524.
- 64 19. maí. Áfengislög, 150, 153, 155, 560.

XVIII Skrá um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl.

- 2. gr., 254.
- 6. gr., 12.
- 21. gr., 152, 157, 158.
- 1931 nr. 69 8. sept. Lög um stækkun lögsagnarumdæmis Reykjavíkur, 495.
- nr. 70 8. sept. Lög um notkun bifreiða, 4, 266, 303, 476, 523.
- 5. gr., 5, 264, 266, 282, 301, 303, 478.
- 6. gr., 478, 479, 524.
- 14. gr., 264, 266, 282, 301, 303, 524.
- 15. gr., 478.
- 17. gr., 672.
- nr. 84 9. des. Bráðabirgðalög um skiptameðferð á búi Sildareinkasölu Íslands, 125.
- nr. 95 ($3\frac{1}{2}$ '30). Reglugerð um sölu áfengis til lækninga, 150, 153, 155, 156, 157, 158.
- 2. gr., 151, 152, 153, 156.
- 1932 nr. 47 23. júní. Lög um lækningaleyfi, um réttindi og skyldur lækna og annarra, er lækningaleyfi hafa, og um skottulækningar, 254, 256, 259, 336, 338, 340, 342.
- 15. gr., 254, 260, 337, 339, 347.
- 16. gr., 337, 339, 347.
- 18. gr., 254, 260, 340, 347.
- 22. gr., 253, 254, 259.
- 1933 nr. 57 19. júní. Lög um breyting á lögum nr. 51 7. maí 1928, um nokkrar breytingar til bráðabirgða á hegningarlöggjöfinni og viðauka við hana. 340, 576.
- nr. 73 19. júní. Lög um bann við okri, dráttarvexti o. fl., 94, 95.
- 6. gr., 96.
- nr. 77 19. júní. Fjárlög fyrir árið 1934.
- 22. gr., 1. tl., 310.
- nr. 84 19. júní. Lög um varnir gegn óréttmætum verzlunarháttum, 268, 269, 271, 272, 393.
- 1. gr., 391, 394, 395, 396.
- 2. gr., 391.
- 11. gr., 268, 269, 270, 271, 272.
- 16. gr., 269, 273.
- nr. 119 23. marz. Bréf Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytisins til sýslumannsins í Árnessýslu, um fátækra-

flutning sextugs styrkþega og um endurgreiðslu styrks veittan honum, 384.

1934 nr. 17 31. jan. Auglýsing um breyting á erindisbréfi um skoðunarmenn bifreiða frá 1. febrúar 1928, 67.

— nr. 18 25. jan. Lög um kosningar til Alþingis, 273, 275, 278.

2. gr., 277.

150. gr., 278, 279.

— nr. 49 10. sept. Bráðabirgðalög um meðferð og sölu mjólkur og rjóma o. fl. Ákvæði um stundarsakir, 332, 333, 334, 335.

1935 nr. 33 9. jan. Áfengislög, 4, 14, 84, 136, 266, 303, 325, 327, 439, 476, 539, 561, 564, 640, 647.

3. gr., 437.

6. gr., 16, 642.

10. gr., 254.

14. gr., 641.

15. gr., 83, 133, 138, 139, 331, 538, 540, 562, 565, 651.

16. gr., 642.

18. gr., 648, 650.

21. gr., 5, 264, 266, 282, 283, 284, 301, 302, 303, 478.

27. gr., 439.

30. gr., 12, 16, 642.

33. gr., 83, 133, 138, 139, 331, 538, 540, 560, 562, 565, 651.

36. gr., 642.

38. gr., 648, 650.

39. gr., 5, 264, 266, 282, 284, 301, 303.

— nr. 38 16. apríl. Reglugerð um sölu áfengis til lækn-
inga, 153.

— nr. 39 28. jan. Lög um breyting á lögum nr. 46 27. júní
1921, um afstöðu foreldra til óskilagetinna barna, 74, 75.

— nr. 112 18. maí. Lög um hæstarétt.

26. gr., 440.

38. gr., 2, 70, 247, 371, 416, 422, 455, 547.

— nr. 135 31. des. Framfærslulög, 73, 383.

1. gr., 74.

4. gr., 74.

5. gr., 74.

26. gr., 74.

48. gr., 170.

XX Skrá um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl.

61. gr., 76.

62. gr., 73, 74, 75, 77.

1936 nr. 35 1. febr. Lög um viðauka við lög nr. 78, 19. júní 1933, um Kreppulánasjóð, 544.

— nr. 85 23. júní. Lög um meðferð einkamála í héraði, 400.

XV. kafli, 659, 660.

5. gr., 228, 229.

9. gr., 400.

81. gr., 228.

113. gr., 93, 174, 653, 660.

137. gr., 186.

145. gr., 661, 663.

147. gr., 661, 663.

149. gr., 661.

151. gr., 661.

165. gr., 456.

166. gr., 318, 319, 417, 426, 427.

197. gr. 440.

199. gr., 227, 397.

213. gr., 196, 222, 318, 319.

214. gr., 38.

221. gr., 676.

222. gr., 228, 400.

224. gr., 228.

III. Efnisskrá.

A. Atriðisorð efnisskrár.

Ábyrgð.	Auglýsingar.
Aðför. Sjá fjárnám, lögtak.	Áverki. Sjá líkamsáverkar.
Aðgerðaleysisverkanir. Sbr. viðskiptatilkynningar.	Barnaverndarnefnd.
Aðild. Sbr. meðalganga.	Barnsfaðernismál.
Aðildareidur. Sjá barnsfaðernismál, eiður.	Betrunarhúsvinna. Sjá refsingar.
Áfengislagabrot. Sbr. bifreiðar, blóðrannsókn, ítrekun, líkur, mat og skoðun, refsingar, sönnun, vitni.	Bifreiðaeftirlitsmenn. Sbr. mat og skoðun.
Áfrýjun.	Bifreiðar. Bifreiðalöggjöf.
Áfrýjunarleyfi.	Björgun.
Ágreiningsatkvæði.	Blóðrannsókn.
Ákvæðisvinna.	Blöð, Blaðamennska.
Aldur.	Botnvörpuveiðabrot. Sbr. ítrekun, játning, líkur, mat og skoðun, refsingar, sönnun, varnarþing, vitni.
Álitsgerðir. Sjá blóðrannsókn, lækna, lækningar, mat og skoðun.	Bráðabirgðalög.
Almenn lögreglumál. Sjá opinber mál.	Brenna. Sbr. váttrygging.
Alþingiskosningar.	Brunatrygging. Sjá váttrygging.
Analogía. Sjá lög, lögskýring.	Dagblöð.
Ásetningur. Sjá saknæmi, sönnun.	Dómar. Sbr. Dómarar, endurupptaka, frávisun, heimvisun, opinber mál, réttarfar, úrskurðir, útivist aðilja.
Atvinnufrelsi.	Dómarar. Sbr. barnsfaðern-
Atvinnuréttindi.	

- ismál, embættis- og sýslunarmenn, opinber mál, réttarfar.
- Dómstólar.
- Efnarannsóknarstofa ríkisins. Sjá mat og skoðun.
- Efnadabætur. Sjá vinnusamningar.
- Eftirgrennslan brota. Sbr. botnvörpuveiðabrot, mat og skoðun, opinber mál, sönnun, vitni.
- Eiður.
- Eignarnám. Sjá eignarréttur.
- Eignarréttur.
- Eignaupptaka. Sjá refsingar.
- Einfalt fangelsi. Sjá refsingar.
- Einkasölur. Sjá Sildareinkasala Íslands.
- Eitur.
- Embættis- og sýslunarmenn. Sbr. dómarar, málflutningmenn, mat og skoðun.
- Embættistakmörk yfirvalda.
- Embættisvottorð.
- Endurgreiðsla.
- Endurskoðun. Endurskoðendur.
- Endurupptaka.
- Fals. Sjá skjalafals.
- Fangelsi. Sjá refsingar.
- Fáráðlingsháttur. Sjá sakhæfi.
- Fasteignagjald. Sjá endurgreiðsla.
- Fasteignamál. Sjá eignarréttur, fasteignir, landamerki, umferðarkvaðir, veiðiréttindi, vettvangsmál.
- Fasteignir.
- Fátækrastyrkur. Sjá sveitarstjórn.
- Félög, Félagsskapur. Sbr. hlutafélög, samvinnufélög.
- Fiskveiðalög. Sjá botnvörpuveiðabrot.
- Fjárnám.
- Fjárræði. Sjá lögræði.
- Fjársvik. Sjá gjaldbrota-skipti, sviksamlegt athæfi, váttryggingarsvik.
- Fógetagerðir. Sjá fjárnám, lögtak.
- Foreldrar og börn. Sjá barnsfaðernismál, meðlag, sveitarstjórn.
- Forsendur. Sjá endurgreiðsla, kaup og sala, samningar, sönnun, vinnusamningar.
- Fóstureyðing.
- Framfæri. Sjá meðlag, sveitarstjórn.
- Framfærslulög. Sjá sveitarstjórn.
- Frávisun.
- Frestir.
- Fyrirvari. Sjá aðgerðaleysisverkanir, viðskiptatilkygningar.
- Fyrning refsikröfu.
- Gagnsakir. Sjá málasmsteypa.
- Gáleysi.
- Gerðardómur.
- Gestaréttur.
- Gjafsókn, gjafvörn.

Gjalddagi.	Lán.
Gjaldþrotaskipti.	Leit. Sjá eftirgrennslan
Greiðsla.	brota.
Gæzluvarðhald.	Líkamsáverkar.
	Líkur.
Haldsréttur.	Lóðir. Sjá umferðarkvaðir.
Heilbrigðismál. Sjá lækna,	Lyfsalar.
lækningar, sóttvarnir.	Loforð. Sjá samningar,
Heimilisfang.	vinnusamningar.
Heimvisun.	Læknar, lækningar.
Hylming.	Lög, lögskýring.
Hjónaband.	Lögheimili. Sjá heimilisfang.
Hlutfélag.	Lögnám. Sjá eignarnám.
Hlutaréttindi. Sjá eignarrétt-	Lögregla. Sjá ennfremur
ur, fasteignir, haldsréttur,	valdstjórn og allsherjar-
sjóveð, veiðiréttindi.	regla.
Hlutdeild.	Lögreglusamþykktir.
Húsaskattur. Sjá endur-	Lögræði.
greiðsla.	Lögtak.
Húsleit. Sjá eftirgrennslan	
brota.	
	Málasamsteypa. Sbr. meðal-
Iðgjöld.	ganga.
Íkveikja. Sjá brenna.	Málflutningslaun.
Innheimtulaun.	Málflutningsmenn.
Ítrekun.	Málshöfðun.
	Málskostnaður. Sbr. ómaks-
Játning og skýrslur aðilja.	bætur.
	Manndráp.
Kaup og sala.	Málsbætur.
Kosningar. Kosningarréttur.	Mat og skoðun. Sbr. sönn-
Sjá alþingiskosningar.	un, vitni.
Kreppuskil.	Meðalganga.
Kvaðir. Sjá umferðarkvaðir.	Misþyrming. Sjá offeldi,
Kynferðisbrot.	valdstjórn og allsherjarregla.
Kærur til æðra dóms.	Meðlag. Sjá sveitarstjórn.
	Meinýrði. Sjá ósæmilegur
	ritháttur, ærumeiðingar.
Landamerkjамál.	Merkjadómur. Sbr. landa-
Landhelgi. Sjá botnvörpu-	merkjamál, vettvangsmál.
veiðabrot.	Mjólkurlöggjöf.

Nábýli. Sjá umferðarkvaðir.
 Nauðung. Sjá valdstjórn og
 allsherjarregla.
 Njósniir. Sjá botnvörpuveiða-
 brot.

Offeldi. Sjá líkamsáverkar,
 valdstjórn og allsherjar-
 regla.

Okur.

Ólögmaet meðferð á annarra
 fé.

Ómaksbætur. Sbr. máls-
 kostnaður.

Ómerking.

Opinber mál. Sbr. eftir-
 grennslan brota, játning,
 líkur, málasmsteypa,
 málshöfðun, mat og skoð-
 un, ómerking, refsingar,
 skaðabætur, sönnun vitni.

Opinberir starfsmenn. Sjá
 embættis- og sýslunar-
 menn.

Ósæmilegur ritháttur.

Prentfrelsi. Prentfrelsislög.

Refsingar.

Reklamation. Sjá aðgerða-
 leysisverkanir, viðskipta-
 tilkynningar.

Réttarfar. Sbr. aðild, áfrýj-
 un, barnsfaðernismál,
 dómar, dómarrar, eiður,
 endurupptaka, frávisun,
 frestir, gagnsakir, heimvís-
 un, játning, líkur, málasm-
 steypa, málshöfðun,
 málskostnaður, mat og

skoðun, sáttir, skjöl, stefnur,
 sönnun, úrskurðir, varn-
 arþing, vettvangsmál,
 vitni.

Réttarfarssektir.

Sakamál. Sjá dómar, eftir-
 grennslan brota, játning,
 líkur, málskostnaður, op-
 inber mál, refsingar,
 sönnun, sakhæfi, saknæmi.
 Sakhæfi.

Saknæmi.

Samningar. Sbr. kaup og
 sala, skaðabætur, skuldir,
 vinnusamningar.

Samvinnufélög.

Samþykki.

Sáttir.

Sektir. Sjá refsingar.

Sératkvæði. Sjá ágreinings-
 atkvæði.

Siðferðisbrot. Sjá kynferðis-
 brot.

Siglingar. Sjá björgun, botn-
 vörpuveiðabrot, sjódómur,
 sjó- og verzlunardómur,
 sjóveð.

Síldareinkasala Íslands.

Símar.

Sjódómur, sjódomsmál.

Sjó- og verzlunardómur.

Sjóveð.

Skaðabætur.

Skattar og gjöld.

Skilorðsbundnir dómar. Sjá
 dómar.

Skip. Sjá björgun, botn-
 vörpuveiðar, sjóveð.

Skipti. Skiptamál. Sjá gjald-
 protaskipti.

- Skipulag kauptúna og sjávarþorpa. Sjá eignarréttur.
- Skjalafals.
- Skjöl.
- Skottulækningar. Sjá lækningar, lækningar.
- Skuldir, Skuldamál. Sjá ábyrgð, endurgreiðsla, kaup og sala, samningar, skaðabætur, sönnun, vinnusamningar.
- Smáskammtalækningar. Sjá lækningar, lækningar.
- Sóttvarnir.
- Stefnur. Sjá málshöfðun.
- Stjórnarskráin.
- Sveitarstjórn.
- Svik, sviksamlegt athæfi. Sjá einnig gjaldþrotaskipti, váttryggingarsvik.
- Sönnun. Sönnunarbyrði. Sbr. eftirgrennslan brota, játning, likur, mat og skoðun, vitni.
- Tilraun.
- Togaranjósir. Sjá botnvörpuveiðabrot.
- Umboð, Umboðsmennska.
- Umferðarkvaðir.
- Uppboð.
- Uptaka eigna. Sjá refsingar.
- Úrskurðir.
- Útivist aðilja.
- Útsvör. Sjá skattar og gjöld.
- Valdstjórn og allsherjarregla.
- Vanefndir. Sjá samningar, vinnusamningar.
- Varnarþing.
- Vatnsskattur. Sjá endurgreiðsla.
- Váttrygging.
- Váttryggingarsvik.
- Veð. Sjá sjóveð.
- Veðskuldabréf. Sjá fjárnám.
- Veiðiréttindi.
- Venja.
- Verksamningar. Sbr. ákvæðisvinna.
- Verzlunarhættir.
- Verzlunarskuldir. Sjá skuldir, skuldamál.
- Vettvangsmál.
- Vextir.
- Viðskiptatilkynningar. Sjá einnig aðgerðaleysisverkanir
- Viðtökudráttur.
- Vinnusamningar.
- Vitni.
- Vixlar.
- Yfirvöld. Sjá dómastólar, embættistakmörk, yfirvalda.
- Dingsafglöpun. Sjá ómerkning, opinber mál.
- Þjófnaður.
- Þjófneyzla. Sjá hylming.
- Ærumeiðingar.
- Ölvun.

B. Efnisskrá.

Ábyrgð.

a) *Sjálfsskuldarábyrgð.*

- Nokkrir menn gerðu í samlagi út skip til fiskjar utan heimilis þess. Veiðarfæri og aðrar skipsnauðsynjar voru teknar út í verzlunarfyrirtæki (V) á útgerðarstaðnum. Af hendi V var krafizt sjóveðs í skipinu fyrir úttektinni og auk þess sameiginlegrar (solidariskrar) ábyrgðar á hendur samlagsmönnunum. Dæmt, að ef fyrirsvarsmaður V synjaði þess með eiði, að framkvæmdarstjóri samlagsmanna hefði samið við hann um úttektina, þá skyldi V hafa sjóveð í skipinu og samlagsmenn vera sýknir af kröfum V, en féllist fyrirsvarsmaður V á eiðnum, þá skyldi eigandi skipsins vera laus mála, en hinir stefndu samlagsmenn greiða sameiginlega (in solidum) úttektina. Sú varnarástæða samlagsmanna, að þeir ættu einungis að svara til úttektarinnar pro rata eftir þriðja kapitula siglingalaganna, talin veigalaus 421
- Vátryggingarfélag tekst á hendur gagnvart bjarganda erlends skips ábyrgð á hverri þeirri fjárhæð, sem ákveðin yrði með fullnaðardómi fyrir björgunina 449
- Hreppurinn A tók lán hjá sparisjóði nokkrum (S). Áður lánið væri að fullu greitt, var A skipt í tvö hreppsfélög, A₁ og B, og ákvað atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið samkvæmt 3. sbr. 4. gr. laga nr. 12 frá 1927, að A₁ skyldi svara til $\frac{1}{3}$ hluta af skuldum þeim, sem á A höfðu hvílt, en B til $\frac{2}{3}$ hluta. S talinn þrátt fyrir þetta geta gengið að A₁ fyrir allri skuldinni, með því að ákvörðun ráðuneytisins um skiptingu skulda A á hendur A₁ og B gildi einungis í lögskiptum hinna nýju hreppa sín á milli og grundvallarreglur íslenzkra laga leiddu til þess, að hin nýju hreppsfélög bæru, hvort fyrir sig, ábyrgð á skuldum hins forna hrepps sem eigin skuldum 541

b) Ábyrgð á athöfnum starfsmanna.

- Ríkissjóður sýknaður af kröfu A um skaðabætur fyrir að ráðherra hafði tekið af honum póstafgreiðslu-starfsemi, sem hann hafði haft með höndum um allmörg ár. Ráðherra talinn hafa haft heimild í 7. gr. laga nr. 40 frá 1929 til að segja A upp starfinu, enda yrðu aðgerðir Alþingis og ríkisstjórnar gagnvart A ekki skildar þannig, að ríkið hefði bundið til að láta A hafa lengur á hendi póstafgreiðsluna en lög stóðu til á hverjum tíma 308
- A höfðaði mál á hendur skilanevnd Sildareinkasölu Íslands (E) til greiðslu verkunarlauna fyrir síld. E höfðaði gagnsök til bóta fyrir að síldin hefði reynzt spillt, er selja átti hana í Hamborg. A var sýknaður af gagnkröfunni, með því að umboðsmaður E, sem tók við síldinni úr höndum A, hafði metið hana góða og óspillta 117
- Konan A, sem B hafði ráðið til að stjórna hringsaum á hraðsaumastofu sinni, fór úr þeirri vist, áður samningstíminn væri útrunninn. Hún krafði B um fébætur og bar það fyrir m. a., að klæðskeri sá, er veitti forstöðu hraðsaumastofunni, hefði rekið hana. Ekki talið sannað, að klæðskerinn hefði framkvæmt slíkan brottrekstur né að hann hefði haft heimild til þess af hendi A 350

c) Ábyrgð á tækjum.

- Gufusuðupottur í verksmiðju hlutafélagsins A sprakk. Þeyttist innihald pottsins út um starfhýsið og brenndi tvo starfsmenn verksmiðjunnar. A sótti hlutafélagið B, sem framkvæmt hafði viðgerð á pottinum, áður en slysið varð, til bóta, en B var sýknað sökum óverjandi atferlis fyrirsvarsmanns A um meðferð pottsins 288
- Eigandi bifreiðar dæmdur samkvæmt bifreiðalögunum til að greiða skaðabætur telpu, sem varð fyrir bifreiðinni, og hlaut af heilsuspjöll. Bifreiðarstjórinn átti aðalsökina á slysinu 303

Aðför. Sjá fjárnám, lögtak.

Aðgerðaleysisverkanir. Sbr. viðskiptatilkynningar.

A, sem ráðinn var 1. febrúar 1928 skoðunarmaður bifreiða og prófdómari við próf bifreiðastjóra samkvæmt erindisbréfi nr. 5 1. febrúar 1928, voru þegar frá öndverðu ekki greidd starfalaun þau, er getur í erindisbréfi þessu, heldur til að byrja með 500 króna mánaðarlaun. Fyrir árið 1929 fékk hann nokkra uppbót samkvæmt beiðni sinni. Í bréfi 13. apríl 1932 tjáði ráðuneyti það, er í hlut átti, honum, að það teldi honum fullgreitt með 500 króna mánaðarlaunum, án þess að séð verði, að hann hafi hreyft mótmælum gegn því. Í ársbyrjun 1934 fékkst af honum jáyrði fyrir því, að mánaðarlaun hans væru færð niður í kr. 462.50 og í ársbyrjun 1935 voru launin lækkuð á ný, og endurgalt hann þá fjárhæð nokkra, er honum var talin ofgreidd. Eftir að hafa látið af starfa sínum á árinu 1935 krafðist A tæpra 39 þúsund króna, sem hann taldi sér vangoldnar á árunum 1928—1935. Talið, að A með greindri framkomu sinni hefði firrt sig rétti til slíkrar greiðslu 51

A réð B til starfa í búð sinni um þriggja mánaða skeið gegn föstu mánaðarkaupi. Nokkrum dögum eftir að B tók við starfanum, veiktist hann af kighósta og lá um hálfan mánuð. Eftir að hann hafði verið veikur í viku, sleit A ráðningarsamningnum. Þótt B tæki, eftir að hann kom á fætur, við kaup fyrir þá daga, er hann hafði unnið A, þá þótti hann ekki, eins og á stóð, þar með hafa veitt A ástæðu til að ætla, að hann afsalaði sér þeim rétti til bóta vegna samningsslitanna, sem hann kynni að eiga á hendur A 445

Aðild. Sbr. meðalganga.*a) Einkamál.*

A höfðaði mál á hendur B til viðurkenningar á eignarrétti sínum að húsi, sem B hafði umráð yfir. A tilkynnti bankaútibúi, sem B hafði veitt veðrétt í húsinu, málshöfðunina. Bankaútibúið lét mæta í málinu og tók til varnar gegn kröfum A, án

- þess að aðild þess væri mótmælt. Taldi héraðs-
dómarinn þess vegna, að bankaútibúið hefði með
samþykki hinna aðiljanna gerzt sakmiðill, og
lagði hann dóm á kröfur þess. Héraðsdómarinn
tók kröfur A í málinu til greina um eignarrétt
að húsinu og felldi úr gildi veðrétt bankaútibús-
ins. B skaut málinu til hæstaréttar, sem sýknaði
hann af kröfum A, en niðurstaða héraðsdómsins,
að því er bankaútibúið varðaði, stóð samt óhög-
gud, með því að dóminum var ekki áfrýjað af
þess hendi 44
- A lét gera til tryggingar kröfu sinni á hendur B
fjárnám í bifreið, sem B hafði verið lögð sem
fátækrastrykur. Sveitarstjórn sú, sem í hlut átti,
áfrýjaði fjárnámsgerðinni til ónýtingar og stefndi
bæði A og B 169
- B framseldi A rétt sinn á hendur váttryggingarfélagi
(V) til greiðslu váttryggingarfjár brunninna hús-
gagna og lyfjavara. V andæfði aðild A á þeim
grundvelli, að sér væri samkvæmt váttryggingar-
skilmálunum óskýlt að sæta málssókn af hendi
annarra en B vegna váttryggingar þessarar.
Þessi varnarástæða stóðst ekki, með því að V
hafði viðurkennt aðild A með því að ganga til
samninga við hann um brunabæturnar 200
- A höfðaði mál gegn váttryggingarfélagi (V) til greiðslu
váttryggingarfjár fyrir brunna muni. C, sem taldi
sér nokkurn hluta váttryggingarfjárins, gekk inn
í málið og krafðist dóms fyrir þessum hluta vát-
tryggingarfjárins sér til handa 200
- A átti veðskuldabréf, tryggt með 2. veðrétti í sumar-
bústað, sem byggður var á landi þjóðjarðar
einnar. Hafði eigandi sumarbústaðarins tekið
á leigu einnar dagsláttu land undir hann, og
skyldi sá leigumáli standa, meðan landseti sá,
sem lóðina leigði, sæti þjóðjörðina. Lagði sýslu-
maður samþykki sitt á ráðstöfun þessa. B gerði
fjárnám í sumarbústaðnum og auglýsti hann til
naudungarupphboðs. A mætti á upphöðinu og mót-
mælti því, sökum þess að það hefði ekki verið
auglýst samkvæmt ákvæðum laga nr. 23 frá 1928 243

Í máli á hendur eiganda bifreiðar til greiðslu fébóta vegna líkamsmeiðinga, sem hlutust af ógætilegum akstri bifreiðarstjórans, var váttryggingarfélagi því, sem í hlut átti, stefnt til að gæta réttar síns	303
Eigendur skipsins A höfðuðu mál gegn eigendum skipsins B til launa fyrir björgun þess. Eigendur skipsins C, sem veitt hafði að björguninni, gengu inn í málið og kröfðust einnig bjarglauna sér til handa	358
Elliheímili í sveitinni R, þar sem tvö gamalmenni dvöldust, er sveiðföst voru í sveitinni Í, talið geta beint dómsmáli á hendur Í til greiðslu fúlgu gamalmennanna, án tillits til þess, hvernig hátt að væri lögskiptum R og Í útaf gamalmennunum	382
Hjón sótt sameiginlega í lögtaksmáli til greiðslu útsvars	440
Skip rakst á bryggju í kaupstaðnum S og olli spjöllum á henni. Hafnarnefnd í S höfðaði mál gegn eiganda skipsins og váttryggingarfélagi því, sem hafði skipið í váttryggingu, til fébóta fyrir spjöllin	471
Í frumvarpi til úthlutunargerðar í þrotabúi var kostnaður við endurskoðun á bókhaldi þrotamanns samkvæmt 7. gr. laga nr. 25 frá 1929 talinn til skiptakostnaðar og þannig forgangskrafa. Bankaútibúi, sem fengið hafði ýmsar af fasteignum þrotamanns útlagðar sem ófullnægður veðhafi, mótmælti því, að endurskoðunarkostnaðurinn yrði greiddur úr búinu og að sér yrði gert að greiða hluta þess kostnaðar af verðmæti hinna útlögðu eigna. Stjórnarráðið hinsvegar, sem gert var aðvart um mótmælin, gerðist aðili að málinu og krafðist þess, að endurskoðunarkostnaðurinn yrði greiddur úr búinu á þann hátt, sem gert var ráð fyrir í úthlutunargerðinni ..	549
Maður, sem lenti í bílslysi og hlaut af heilsuspjöll, tók út stefnu í skaðabótamáli á hendur bílstjóranum, en áður málið yrði þingfest lézt málshöfðandinn. Kona hans, sem sat í óskiptu búi ásamt tveimur börnum þeirra, hélt málinu áfram	667

- Í máli á hendur bílstjóra til greiðslu fébóta vegna meiðsla, sem hlutust af ógætilegum akstri hans, var váttryggingarfélagi því, sem í hlut átti, stefnt til að gæta réttar síns, en engar kröfur voru gerðar á hendur því, og ekki bar það fram nein- ar kröfur af sinni hálfu, en lýsti hinsvegar yfir því, að það teldi sér ekki skylt að svara fé- bótum útaf slysinu 667
- A, sem átti jörð við Borgarfjörð (Hvítá), höfðaði mál gegn B til þess að fá honum (B), sem átti landspildu fyrir austan jörð A, dæmt óheimilt að veiða í netlögum fram undan landspildunni og jörðinni, en til vara vestan linu, sem hugsuð væri dregin í framhaldi af landamerkjalinunni milli greindra fasteigna á landi 673
- Ríkissjóður sóttur til ábyrgðar fyrir aðgerðir starfs- manna ríkisins 51, 308, 321, 332

b) Opinber mál.

- A, sem dæmdur hafði verið af héraðsdómara til refsivistar, var látinn fara að taka út refsing- inguna, án þess að dómsmálaráðuneytið hefði tekið afstöðu til, hvort dóminum skyldi áfrýj- að, og hafði hann tekið út nokkurn hluta refs- ingarinnar, þegar ráðuneytið fékk vitneskju um þetta. Lét ráðuneytið hann þá hætta refsivistinni að sinni og áfrýjaði máli hans. Með því að á- kvörðunin um framkvæmd refsidómsins hafði verið tekin af mönnum, sem ekki voru til þess bærir, þá þóttu mistök þessi ekki standa fyrir því, að málið væri dæmt að efni til í hæstarétti 484
- Héraðsdómari höfðar mál gegn manneskjum nokkr- um fyrir brot gegn 202. gr. hinna almennu heg- ningarlaga, enda þótt ríkisvaldið ætti ekki sókn á brotum, er hegningarlagaákvæði þetta tekur til 566

Aðildareiður. Sjá barnsfaðernismál, eiður.

Áfengislagabrot. Sbr. bifreiðar, blóðrannsókn, ítrekun, líkur, mat og skoðun, refsingar, sönnun, vitni.

- Bifreiðarstjóri dæmdur til sektargreiðslu og æfilangs missis ökuskirteinis fyrir að aka bifreið i ölvunarástandi 3
- A bruggaði áfengi síðast á árinu 1934 og fyrst á árinu 1935. Sagt, að brot hans varðaði við 6. gr. áfengislaga nr. 64 frá 1930, en refsing hans var ákveðin með skírskotun til 30. gr. núgildandi áfengislaga nr. 33 frá 1935, sem leiða til mildari niðurstöðu 11
- B bruggaði áfengi i ársbyrjun 1932, en málshöfðun út af brotinu var tilkynnt honum af héraðsdómaranum þann 26. sept. 1935. Sök hans talin fyrnd eftir analogiu 67. gr. hegningarlaganna. Bruggun, sem C var sóttur til saka fyrir, var drýgð fyrir sumarmál 1933. Málshöfðun var honum tilkynnt þann 19. nóv. 1935. Sökin fyrnd samkvæmt lögjöfnun frá 67. gr. hegningarlaganna 11
- Með því að ekkert var upplýst um áfengismagn lagar, sem A hafði bruggað og neytt sjálfur, þá þótti bera að sýkna hann af kæru um áfengisbruggun. Það ekki talið geta raskað þessari niðurstöðu, þótt A, sem virtist vera fátáðlingur, hefði orðið ölvaður við neyzlu vökva þessa 17
- Maður dæmdur til refsingar fyrir ítrekaða sölu áfengis 82
- Með játningu A, sem var afgreiðslumaður á bifreiðastöð, var sannað, að hann hafði selt manni, sem hringdi á stöðina og falaði vinanda, eina flösku af áfengi. Var A dæmdur til refsingar eftir 15. sbr. 33. gr. laga nr. 33 frá 1935. Hinsvegar báru nokkur vitni, að þau hefðu, hvert i sínu lagi, falað og keypt áfengi hjá A, og eitt vitni kvaðst hafa farið nokkrum sinnum með áfengi fyrir hann til kaupenda þess. Auk þess var af hendi lögreglunnar hlustað á samtöl við hann, þar sem hann var talinn hafa lofað að senda áfengi til manna. Þessir vitnaframburðir taldir veita líkur fyrir frekari áfengissölu af hendi A en hann

hafði gengizt við, en þó ekki gegn eindreginni neitun hans nægilega sterk sönnun til refsிடóms	132
Bifreiðarstjóri nokkur var saksóttur fyrir áfengissölu. Trúnaðarmenn lögreglunnar, sem hlustuðu á samtöl hans, þóttust hafa heyrt hann lofa að selja mönnum áfengi. Eitt vitni kvaðst hafa keypt af honum áfengi, en skýrsla þess var mjög gölluð. B var sýknaður	132
Lyfsali seldi hverjum sem hafa vildi á 125—500 gr. glösum anisbrjóstsaf, ca. 32% að áfengisstyrkleik, chinabrájóstsaf með ca. 30% af áfengi og kaneldropa með ca. 83% áfengis eftir rúmmáli. Talið, að áfengisblöndur þessar féllu undir ákvæði 2. tl. 2. gr. reglugerðar nr. 95 frá 1931 og ákærða hefði verið heimilt að láta þær af hendi án áfengislyfseðils	150
Maður og kona talin samkvæmt vitnaskýrslum sönn um sölu áfengis og dæmd til refsingar eftir 15. gr. sbr. 33. gr. laga nr. 33 frá 1935. Á góða meðferð málsins þótti það bresta, að forstöðumaður áfengisverzlunar ríkisins, sem gefið hafði vitnaskýrslu í málinu, hafði ekki verið látinn staðfesta hana, enda þótt annað hinna ákærðu vildi ekki kannast við, að skýrslan væri fyllilega rétt	325
Í fórum þjónustustólku á norsku farþegaskipi fannst vín, tóbak, silfur- og plettmunir, sem tollgæzlumönnum hafði ekki verið gerð grein fyrir. Gekkt stúlkan við að vera eigandi vinsins og tóbaksins, en sagðist hinsvegar úr ábyrgð á silfur- og plettmuninum. Skipstjórinn ekki talinn refsíaþyrgur fyrir innflutningi þessum, með því að ekkert benti til þess, að hann væri samsekur um hann eða hefði sýnt vanrækslu um eftirlit á skipinu, og með því ennfremur að 6. mgr. 3. gr. áfengislaga nr. 33 frá 1935 varð ekki álitin taka til tilviks þessa, þar sem uppvíst var um mann þann, sem brotið drýgði	437
Maður dæmdur til refsingar fyrir ítrekaða sölu áfengis í atvinnuskyni	537
Maður dæmdur til refsingar fyrir að selja áfengis-sala áfengi	537

Maður dæmdur til refsingar fyrir itrekaða sölu áfengis í atvinnuskyni. Við ákvörðun refsingarinna var tekið tillit til þess, að hegningarákvæði núgildandi áfengislaga nr. 33 frá 1935 eru að miklum mun vægari en tilsvarandi hegningarákvæði laga nr. 64 frá 1930, er kærði var siðast áður dæmdur eftir	559
Maður dæmdur til refsingar fyrir sölu áfengis í atvinnuskyni. Fundið var að því, að héraðsdómariinn lét ekki getið um tilefnið til þess, að rannsókn gegn kærða var hafin og að engar tilraunir voru gerðar til þess að upplýsa um einstakar áfengissölur kærða, sem játaði á sig kærana ..	563
Maður dæmdur til refsingar fyrir bruggun áfengis samkvæmt 6. gr. og 30. gr. áfengislaga nr. 33 frá 1935	637
Maður dæmdur til refsingar fyrir að geyma ólöglega bruggað áfengi í húsum sínum, sbr. 16. og 36. gr. laga nr. 33 frá 1935	637
Við húsleit hjá A fannst áfengi, sem að dómi efnarannsóknarstofu ríkisins gat verið heimabruggað áfengi, en gat líka verið bruggað hvar sem vera skal. Með því að ekki var upplýst á annan hátt, að áfengi þetta væri ólöglegt, var A sýknaður	637
Maður dæmdur til refsingar fyrir ölvun á almanna-færi eftir 18. sbr. 38. gr. laga nr. 33 frá 1935	646
Maður dæmdur til refsingar fyrir áfengissölu, sbr. 15. og 33. gr. 1. mgr. laga nr. 33 frá 1935	646

Áfrýjun.

a) Einkamál.

A og B áttust við mál um eignarrétt að húsi. Héraðsdómariinn taldi A eiganda þess. Ennfremur taldi hann, að bankaútibú, sem B hafði veitt veðrétt í húsinu, hefði gerzt sakmiðill í málinu, og felldi veðrétt þess úr gildi. B áfrýjaði málinu og tók hæstiréttur kröfur hans um eignarrétt að húsinu til greina. Bankaútibúið áfrýjaði ekki málinu, heldur lét mæta í hæstarétti, tók þar undir kröfur B og krafðist málskostnaðar. Að svo vöxnu máli varð héraðsdóminum ekki hagg-

að, að því er það varðaði, og því ekki dæmdur málskostnaður	44
Stefndi í héraði, sem var sýknaður þar af kröfu um fébætur, áfrýjar til að fá dæmt um málskostnaðarkröfu sína fyrir undirrétti	51
A, sem fengið hafði dóm á hendur B til greiðslu vixilskuldar og hafði látið gera fjárnám fyrir dómskuldinni, áfrýjaði dóminum vegna aðgerða gagnaðiljans til hæstaréttar til staðfestingar. Ennfremur sagði í hæstaréttarstefnunni, að fjárnáminu væri skotið til hæstaréttar, án þess að tilgreint væri, í hvaða skyni það væri gert. Með því að áfrýjandi í sókn sinni fyrir hæstarétti krafðist staðfestingar á fjárnáminu og stefnda mátti vera það ljóst, að því væri í þessu skyni áfrýjað, þá þótti mega taka kröfu áfrýjanda um staðfestingu fjárnámsins undir dóm að efni til	69
Ný skjöl lögð fram í hæstarétti að fengnu novaleyfi	91
Ný gögn lögð fram í hæstarétti	100
A höfðaði mál gegn Skilanefnd Sildareinkasölu Íslands (E) til greiðslu verkunarlauna fyrir sild. Héraðsdómariinn taldi, að af hendi E hefði verið játað undir greiðslu verkunarlauna fyrir sild, er A verkaði 1931. Horf hæstaréttar til þessa sakaratriðis varð ekki vitað, með því að málinu var einungis áfrýjað af hálfu A, en ekki gagnáfrýjað af E	117
Héraðsdómari hafði neitað um frest til vitnaleiðslu með úrskurði og felldi síðan dóm í málinu. Var málinu síðan áfrýjað af báðum aðiljum. Aðili sá, sem frestsins æskti, krafðist þess aðallega fyrir hæstarétti, að úrskurðurinn yrði felldur úr gildi, héraðsdómurinn ómerkjur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dómsálagningar. Var krafa þessi sótt og varin sér fyrir hæstarétti, án þess að vikið væri að efni málsins frekar en sókn og vörn aðalkröfunnar veitti ástæðu til	158
Fyrir dómskuld sinni á hendur B og eftir ábendingu hans lét A gera fjárnám í bifreið, sem lögð hafði verið B til sem fátækrastyrkur. Sveitar-	

- stjórn sú, sem í hlut átti, áfrýjaði fjárnámsgerð-
inni til ónýtingar og stefndi bæði A og B 169
- A höfðaði mál gegn váttryggingarfélagi (V) til greiðslu
váttryggingarfjár fyrir brunna muni. B, sem taldi
sér nokkurn hluta váttryggingarfjárins, gekk inn
í málið og krafðist dóms fyrir þessum hluta
váttryggingarfjárins sér til handa, en héraðsdóm-
arinn hratt kröfum hans. Allir aðiljarnir áfrýj-
uðu málinu, A og V stefndu hvor öðrum, en B
stefndi bæði A og V 200
- Sagt, að það sé á valdi dómsmálaráðuneytisins en
ekki dómstólanna að meta hverju sinni ástæður
til framlengingar á málshöfðunarfresti barnsfað-
ernismáls samkvæmt 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46
frá 1921 221
- A var synjað um framkvæmd fjárnáms í eignar- og
íveruhúsi B samkvæmt veðskuldabréfi með að-
fararheimild eftir 15. gr. laga nr. 29 frá 1885,
þar eð fógeti taldi, að fullgild fjárnámsbeiðni
væri ekki fyrir hendi. A áfrýjaði úrskurði fó-
geta og krafðist, að lagt yrði fyrir hann að fram-
kvæma fjárnámið. Að vísu var hinn áfrýjaði úr-
skurður byggður á lögvillu, en krafa A varð samt
ekki tekin til greina eftir orðum sínum, með því
að fyrir fógetaréttinum hafði einungis verið deilt
um formhlið málsins, og úrskurður fógeta tók
einungis til formhliðarinnar. Þar sem þannig
stóð á, var úrskurðurinn ónýttur og lagt fyrir
fógetann að taka fjárnámsmálið til efnislegrar
meðferðar, enda krafa um þessa úrlausn málsins
talin felast í áðurgreindri kröfu A sem hið minna
í hinu meira 247
- Nokkrir menn tóku skip á leigu í samlagi og gerðu
það út til fiskjar utan heimilis þess. Veiðarfæri
og skipsnauðsynjar til þess voru teknar út í verzl-
un (V) á útgerðarstaðnum. V höfðaði mál gegn
eiganda skipsins til að hlita sjóveði í því og
gegn nokkrum samlagsmönnum til greiðslu út-
tektarinnar. Héraðsdómariinn sýknaði samlags-
menn, en dæmdi sjóveð í skipinu fyrir úttekt-
inni. Eigandi skipsins áfrýjaði málinu og krafð-

- ist sýknu. V áfrýjaði einnig, stefndi sömu aðiljum og í héraði og hafði uppi sömu kröfur og þar. Kröfum á hendur einum samlagsmanna var vísað frá hæstarétti, með því að honum hafði ekki verið birt hæstaréttarstefnan 421
- Maður áfrýjar héraðsdómi, þar sem úrslit málsins voru látin velta á eiði hans, til hæstaréttar til að fá nýjan hæfilegan eiðsfrest ákveðinn, með því að eiðsfrestur héraðsdómsins, sem var mjög stuttur, hafði liðið, án þess að málfærslumaður hans gæti tekið út eiðsstefnu, en gagnaðili mótmælti eiðvinningu að eiðsfresti liðnum 454
- Lögtaksgerð og uppboði á hinum lögteknunum áfrýjað til ómerkingar. Lögtaks- og uppboðsbeiðanda og uppboðskaupanda stefnt 469
- Eftir að A keypti byggingarlód eina í bænum R, var ákveðið, að svæðið, þar sem lóðin lá, skyldi að nokkru notað til götu- og torggerðar. A krafðist, að sér yrði lóðin bætt því verði, er hann hafði fyrir hana gefið, en til vara, að dómkvaddir menn yrðu látnir meta bætur honum til handa. Héraðsdómariinn kvað svo á, að A skyldu goldnar bætur eftir mati dómkvaddra manna, þó ekki yfir þá fjárhæð, er A krafðist aðallega. Málinu var áfrýjað af hendi bæjarstjórnar þeirrar, er í hlut átti, en ekki af hálfu A. Var héraðsdómurinn staðfestur 492
- Fimm menn, er dæmdir voru til greiðslu víxils, tóku út áfrýjunarstefnu, þar sem þeir kröfðust breytingar á dóminum. Dómhafi áfrýjaði þá til staðfestingar. Er þingfesta skyldi málið, aðalsök og gagnsök, var ekki mætt af hendi aðaláfrýjenda og var þá kveðinn upp útivistardómur um aðalsökina. Hélt síðan dómhafinn staðfestingarmálinu áfram fyrir hæstarétti 547
- Áfrýjandi krafðist þess í hæstaréttarstefnu, að málkostnaður yrði látinn niður falla. Varð þess vegna ekki lagður dómur á þær viðtækari málkostnaðarkröfur, sem hann gerði við flutning málsins fyrir hæstarétti 554
- Héraðsdómari hafði vísað máli frá dómi, með því

að hann taldi, að ranglega hefði verið undan felld að leita sátta í því fyrir sáttanefnd. Frávísunardómurinn var kærður til hæstaréttar samkvæmt 108. og 199. gr. laga nr. 85 frá 1936 og ómerktur þar og málinu vísað heim í hérað til dómsálagningar að efni til	227
Héraðsdómari heimilar með úrskurði endurupptöku máls, sem tekið hafði verið til dóms. Málið kært til hæstaréttar	397
Kröfu um framlagningu og afhendingu skjala í dómsmáli synjað af héraðsdómara með úrskurði. Úrskurðurinn kærður til hæstaréttar	659

b) Opínber mál.

A, sem dæmdur var í héraði til refsivistar fyrir brennu, var látinn fara að taka út refsinguna, án þess málið hefði komið til aðgerða dómsmálaráðuneytisins. Þegar ráðuneytið varð þessa víst, sleppti það A úr refsivistinni og áfrýjaði málinu. Það misferli, sem þannig hafði orðið á meðferð málsins, þótti ekki girða fyrir efnisdóm í því í hæstarétti, sökum þess að menn þeir, sem tóku ákvörðun um framkvæmd refsingarinnar, voru ekki til þeirrar athafnar bærir að lögum	484
---	-----

Áfrýjunarleyfi.

Máli áfrýjað samkvæmt áfrýjunarleyfi 44, 469, 471, 549, 590,	663
Úrskurði fógeta þess efnis, að útsvar skyldi tekið lögtaki, var áfrýjað eftir að 8 vikna frestur sá, sem 11. gr. laga nr. 9 frá 1885 setur, var liðinn, og án þess að áfrýjunarleyfis hefði verið aflað. Var málinu þess vegna vísað ex officio frá hæstarétti	440

Ágreiningsatkvæði

um kröfu til afturheimtu oftekinna vaxta, sem greiddir höfðu verið, meðan ts. 27. maí 1859 og lög nr. 10 frá 1890 voru í gildi	91
--	----

Ákvæðisvinna.

A sótti B til greiðslu fyrir aðgerð á bát, að fjárhæð kr. 499.75. B kvað A hafa tekið verkið að sér í ákvæðisvinnu fyrir 435 til 450 krónur. A synjaði þess ekki að hafa látið orð falla um, að viðgerðin myndi kosta um kr. 450, en hafi svo verið, þá hafi einungis verið um áætlunarfjárhæð að ræða. Ákvæðisvinna ekki talin sönnuð, enda benti það atriði, að fjárhæðin var ekki fullákveðin, til þess, að hér hefði einungis verið um áætlunarfjárhæð að tefla	162
---	-----

Aldur.

Telpa, 9 ára að aldri, sem haldin var kynsjúkdómi (lekanda) gefur skýrslu um mök, er hún hefur haft við karlmenn	33
Refsing unglunga, er drýgðu brot, áður en þeir urðu 18 ára, ákveðin með tilvisun til 38. gr. hegningarlaganna	214, 566
Fundið að því, að héraðsdómari tók til greina kröfu um iðgjöld á hendur tveimur ófjárráða mönnum, sem sekir höfðu gerzt um þjófnað, án þess að þeim væri skipaður sakráðamaður	214
Tvær telpur, önnur 5 ára og hin 8 ára, gefa skýrslu um saurlíft atferli, sem maður hafði drýgt gagnvart þeim. Frásagnir þeirra voru mjög óljósar. Ákærði var dæmdur eftir játningu sinni, sem kom ekki alveg heim við sögn telpnanna	233
Við mat á fébótum, sem eiganda bifreiðar var gert að greiða 8 ára telpu, sem fyrir bíl hans varð, var höfð hliðsjón af því, að telpan hafði sýnt nokkra óvarkárni, þótt bifreiðarstjórinn ætti aðalsökina	303
Tvö börn, annað 10 ára, en hitt 15 ára, gefa skýrslu í barnfaðernismáli um samvistir sínar og aðilja málsins, nokkru áður en konan taldi samfarir aðiljanna hafa átt sér stað	416

Álitsgerðir. Sjá blóðrannsókn, lækna, lækningar, mat og skoðun.

Almenn lögreglumál. Sjá opinber mál.

Alþingiskosningar.

Tveir menn, sem dæmdir höfðu verið til refsingar fyrir að breyta nöfnum á atkvæðaseðlum við kosningar til alþingis, taldir með þeim verknaði hafa firrt sig kosningarrétti við kosningar til alþingis, en varhugavert talið að fullyrða, að ákvörðun hreppsnefndarmanna þeirra, sem í hlut áttu, að taka hina sakfelldu á kjörskrá til alþingiskosninga, hefði verið framkvæmd gegn betri vitund eða vegna slíkrar vanrækslu, að varða ætti refsíábyrgð. Voru hreppsnefndarmennirnir þess vegna sýknaðir af ákæru fyrir brot gegn 13. kapitula hegningarlaganna og lögum nr. 18 frá 1934, sbr. lög nr. 28 frá 1915 .. 273

Analogía. Sjá lög, lögskýring.

Ásetningur. Sjá saknæmi, sönnun.

Atvinnufrelsi.

Ákvæði um stundarsakir í bráðabirgðalögum nr. 49 frá 1934, að framleiðendur mjólkur mættu einungis selja hana ógerilsneydda beint til neytenda innan síns sveitarfélags, ekki talið brjóta gegn 64. gr. stjórnarskrárinnar, með því að almenni löggjafinn hafi metið þessar ráðstafanir til almenningsheilla og við því mati verði ekki hæggað 332

Atvinnuréttindi. Sjá bifreiðar.

A, sem dæmdur var til refsingar eftir 262. og 263. gr. hegningarlaganna, og B og C, sem dæmdir voru til refsingar eftir 263. gr. sömu laga, voru allir auk þess sviptir með dóminum rétti til að reka eða stjórna verzlun eða atvinnufyrirtæki í 5 ár frá birtingu dómsins 597

Maður sviptur leyfi til að stunda smáskammtalækningar 252

Auglýsingar. Sjá uppboð.

Maður dæmdur til refsingar eftir lögum nr. 84 frá 1933 fyrir að auglýsa í dagblaði gyllingar um vörur og vélar fyrirtækis. Hinsvegar var hann ekki skyldaður til að birta leiðréttingu sam-

kvæmt nefndum lögum um þau atriði auglýsingarinnar, sem hann var dæmdur fyrir, þegar af þeirri ástæðu, að ganga varð út frá því, að áhrifa auglýsingarinnar gæti a. m. k. ekki lengur gætt	391
Lögreglulið hafði tekið sér stöðu á bryggju í kaupstað til að tryggja vinnufrið við afgreiðslu skips. Lögreglustjóri setti þar upp spjald með auglýsingu um að aðgangur væri bannaður. Manni, sem svipti burtu auglýsingarspjaldinu, var refsað eftir 106. gr. hegningarlaganna	566

Áverki. Sjá líkamsáverkar.

Barnaverndarnefnd.

Telpa, 9 ára að aldri, reyndist að vera haldin kynsjúkdómi, lekanda. Mál hennar var rannsakað af barnaverndarnefnd samhliða því, að réttarrannsókn fór fram um það	33
--	----

Barnsfaðernismál.

Sagt, að dómsmálaráðuneytinu en ekki dómstólunum beri fullnaðarúrlausn þess, hvort framlengja skuli málshöfðunarfrest í barnsfaðernismálum, sbr. 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46 frá 1921	37
Í barnsfaðernismáli hafði blóðrannsókn farið fram eftir OAB aðferðinni án þess að leiða til úrslita um faðerni barnsins. Með því að hinn ætlaði barnsfaðir óskaði blóðrannsóknar eftir MN aðferðinni, var með úrskurði hæstaréttar kveðið svo á, að barnsmóður skyldi gerður kostur á því að leggja sig og barnið undir blóðrannsókn á ný, áður en dómur gengi um málið í hæstarétti	37
K eignaði M laungetið barn. Blóðrannsókn var framkvæmd á aðiljum og barninu án þess að leiða til úrslita. Aðiljum kom saman um, að þau hefðu iðulega komið saman að líkamslostu fyrir getnaðartíma barnsins og einnig eftir þann tíma, en M synjaði þess að hafa kennt konunnar á getnaðartímanum. Í ljós var leitt, að M hafði veitt K nokkurn fjárstyrk, eftir að honum var kunn-	

- ugt orðið um þunga hennar, og að hann hafði sýnt henni umönnun í sængurlegu hennar. Næglega sterkar líkur taldar fram komnar til að láta úrslit málsins velta á sönnunareiði K 193
- K kenndi S laungetið barn, sem fætt var 1. ágúst 1924. Kvaðst hún hafa haft samræði við S síðari hluta októbermánaðar og tvisvar í nóvember 1923. S synjaði fyrir greindar samfarir, en kvaðst hafa haft holdleg mök við K 12. des. 1923 og næsta sunnudag þar á eftir. Að því athuguðu, að S lagði K til fé, eftir að hún var orðin barnshafandi og að staðaldri eftir fæðingu barnsins, þótti K hafa svo mikið til sins máls, að rétt væri að láta úrslit málsins velta á sönnunareiði hennar 221
- K tilgreindi B föður að laungetnu barni, sem fætt var 25. sept. 1936. Kvaðst hún hafa haft samfarir við B nokkrum sinnum, fyrst nokkru fyrir júl 1935 og síðast fyrst í janúar 1936. B kvaðst einu sinni hafa hitt K úti á götu með öðru fólki, en ekki hafa haft önnur kynni af henni. Blóðrannsókn skar ekki úr um faðernið. Bílstjóri einn skýrði frá því sem vitni, að hann hefði haustið 1935 ekið aðiljum saman heim til B, og annar bílstjóri bar fyrir dómi, að hann hefði ekið þeim saman í bíó eða kaffihús. Húsmóðir K vitnaði, að hún hefði séð þau á stefnumóti. Í ljós var leitt, að K hafði um jólin 1935 keypt ermahnappa og látið grafa á þá upphafsstafi B. Ennfremur gat K lýst allrækilega herbergi B, en þar kvað hún samfarirnar hafa farið fram. Úrslit málsins voru látin fara eftir sönnunareiði K 314
- Átalið, hversu rannsókn barnsfaðernismáls var illa af hendi leyst, áður dómur gekk í héraði. Barnsmóðirin var ekki spurð um, hvar né hve oft fundum hennar og manns þess, er hún eignaði barnið, hefði saman borið. Engar atrennur höfðu að því verið gerðar að leiða í ljós, hvort kynning aðilja yrði sönnuð eða gerð líkleg með vitna-skýrslum. Blóðrannsókn hafði ekki verið fram-

- kvæmd, enda ekki sjáanlegt, að aðiljar hefðu verið um það spurðir, hvort þeir óskuðu blóðrannsóknar. Bætt var úr þessum göllum, áður málið væri flutt í hæstarétti 314
- Rannsókn í barnsfaðernismáli var ófullnægjandi. Dómsuppsögn var þess vegna frestað í hæstarétti og héraðsdómara gert að skyldu að afla frekari skýrslna 406
- K tilnefndi M föður að laungetnu barni, sem fætt var 14. júní 1934. Kvað hún aðiljana hafa haft samræði saman aðfaranótt þess 8. október 1933 á tilteknum stað, er þau voru á heimleið af skemmtun. M synjaði ekki fyrir það, að þau hefðu átt þá ferð saman, en bar hinsvegar af sér samræðið. Þó kannaðist hann við, að K hefði spurt hann eftir fæðingu barnsins, hvort hann vildi kannast við faðernið. Tvö systkin K, 10 og 15 ára að aldri, sem í samfylgd með aðiljum höfðu verið, kváðust hafa við þau skilið á leiðinni og verið komin heim á undan þeim. Blóðrannsókn skar ekki úr um faðernið. Héraðslæknir sá, er í hlut átti, taldi fyrir það girt, að barnið gæti verið komið undir á þeim tíma, er K tilgreindi, en landlæknir og annar læknir lýstu því, að fyrir möguleika getnaðar barnsins á greindum tíma yrði engan veginn tekið. Úrslit málsins voru látin fara eftir því, hvort K ynni eið að samförunum aðfaranótt þess 8. október, en við þann tíma einan var miðað, með því að K hafði ekki fært til samfarir við M á öðrum tíma, er máli skipti 416

Betrunarhúsvinna. Sjá refsingar.

Bífreiðaeftirlitsmenn. Sbr. mat og skoðun.

Krafa fyrverandi bífreiðaeftirlitsmanns um greiðslu kaupeftirstöðva úr rikissjóði ekki talin verða samþýdd við háttsemi hans í sambandi við launagreiðslur, meðan hann hafði starfann á hendi. Hinsvegar var litið svo á, að honum hefði borið uppsagnarfrestur, þegar hann lét af

greindum starfa, með því að hann hafði haft hann um skeið á hendi, eftir að umsaminn starfstími hans var útrunninn. Var 6 mánaða uppsagnarfrestur talinn hæfilegur og honum dæmdar bætur í samræmi við það 51

Bifreiðar. Bifreiðalöggjöf.

- Bifreiðarstjóri dæmdur í sekt og til að missa öku-
leyfi sitt æfilangt fyrir að hafa ekið bifreið
ölvaður 3
- A tók að sér að hafa eftirlit með tengivagni, sem
festur var aftan í bifreið og reykhauf var komið
fyrir á. Drengur, 4 ára, varð fyrir tengivagn-
inum og lét líf sitt. Talið, að aðgæzluleysi A
hefði verið um að kenna, og honum refsað
eftir 200. gr. hegningarlaganna 6
- Bifreiðarstjóri dæmdur til refsingar m. a. eftir á-
fengis- og bifreiðalögunum fyrir akstur bifreið-
ar í ölvunarástandi og eftir 32. sbr. 96. gr. lög-
reglusamþykktar Reykjavíkur fyrir að aka röngu
megin við vegamótastein í Reykjavík. Ennfremur
var hann sviptur ökuleyfi æfilangt 264
- Bifreiðarstjóri dæmdur til refsingar eftir áfengis- og
bifreiðalögunum og sviptur ökuleyfi um þriggja
mánaða skeið fyrir akstur undir áhrifum áfengis 282
- Bifreiðarstjóri dæmdur til refsingar fyrir ítrekað brot
á áfengis- og bifreiðalögunum og sviptur ökuleyfi
æfilangt 301
- Eigandi bifreiðar dæmdur til að greiða 8 ára gamalli
telpu fébætur vegna örkumla, er hún hlaut af
ógætilegum akstri bifreiðarstjórans. Við ákvörð-
un bótahæðarinnar var litið til þess, að telpan
hafði sýnt af sér nokkra óvarkárni 303
- Bifreiðastöð ein í Reykjavík hafði á leigu eitt óaf-
markað bifreiðarstæði á götu fyrir framan starf-
hýsi sitt. Samkvæmt skýrslu stöðvarstjórans
skyldi hver bifreið fara af stað, þegar röðin var
komin að henni, og átti sú bifreið, er hverju
sinni skyldi fara næst, að standa á hinu leigða
stæði, frá því að bifreiðin næst á undan henni
legði upp, og þangað til henni sjálfri yrði ekið

- af stað. Sex bifreiðarstjórar voru af lögreglunni kærðir til refsingar eftir lögreglusamþykkt Reykjavíkur fyrir að láta bifreiðar sínar samtímis standa þarna á götunni þann 4. apríl 1936. Ekki var leitt í ljós, hver hinna sex bifreiða stóð fremst í röðinni og þannig var réttkomin til staðisins. Þar sem ætla varð samkvæmt því, er að framan segir, að einn hinna kærðu hefði ekki til saka unnið, án þess að vitað væri, hver þeirra það var, þá varð að sýkna þá alla af kerunni. Við rannsókn málsins könnuðust fimm þeirra við að hafa stundum áður látið bifreiðar sínar standa á götu þeirri, er hér um ræddi, en óupplýst var, hvort hver einstök bifreið hefði hverju sinni staðið á staðinu eða utan þess. Varð téð viðurkenning þess vegna ekki talin nægilegur grundvöllur refsidóms 433
- Bifreiðarstjóri ók undir áhrifum áfengis bifreið sinni út af veginum og á steinsteyptan stólpa og braut hann. Var bifreiðarstjórinn dæmdur í sekt og sviptur ökuleyfi sínu um þriggja mánaða skeið 475
- Í bíl kviknaði með þeim hætti, að bílstjórinn brá lukt inn í hann, þar sem verið var að láta benzín í geymi hans, en op benzíngeymisins var inni í bílnum. Þessi verknaður bílstjórans var ekki talinn hafa orðið af stórkostlegu gáleysi, með því að ekki varð ætlað, að almenningur gerði sér grein fyrir eldfimihættu þeirri, er tjónið hlaut af, og ekki var sannað, að bifreiðastjórum væri veitt fræðsla um þessa eldfimihættu, né að bílstjóri sá, er í hlut átti, hefði haft þekkingu á henni fyrr en slysið varð 479
- Bifreiðarstjóri dæmdur samkvæmt 6. gr. bifreiðalaganna og 46. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur fyrir of hraðan akstur og samkvæmt 7. mgr. 6. gr. bifreiðalaganna fyrir að hafa ekki nothæfan hraðamæli á bifreið sinni 522
- A, sem var á ferðalagi í vöruflutningabifreið sinni, varð ölvaður. Hann fékk þess vegna B til þess að aka bifreiðinni fyrir sig. Sat A við hlið B í ökumannssætinu í stýrishúsinu. B ók bifreið-

inni út af veginum, og hlaut A mikil meiðsl við það. A höfðaði mál á hendur B til fébóta, en A lézt, áður málið væri þingfest. Kona A, sem sat í óskiptu búi eftir hann, hélt málinu áfram. Það þótti leitt í ljós með játningu B, að hann hefði ekið of hratt og sýnt óaðgæzlu við aksturinn. Var hann því dæmdur til bótagreiðslu, en bæt-urnar metnar með hliðsjón af því, að A hafði gert honum að einhverju leyti óhægt fyrir um stjórn bifreiðarinnar

667

Björgun.

B/v „Kári“, sem staddur var 27. ágúst 1934 um 15 sm. frá Myggenes í Færeyjum, missti öll blöð af skrífu sinni. Samkvæmt hjálparkalli hans kom b/v „Baldur“ á vettvang og dró hann til Reykjavíkur. Aðgerðir b/v „Baldurs“ voru metnar björgun. Allgóð rök voru færð fyrir því, að b/v „Baldur“ hefði vegna tafarinnar orðið fyrir 2500—3000 króna veiðitapi og auk þess misst af um 5000 krónum, vegna þess að hann náði ekki góðum markaði í Þýzkalandi. Með því að önnur gögn brast um verðmæti b/v „Kára“, þótti verða að miða við kaskótryggingu og kaskóinteressutryggingu hans. Verðmæti þau, sem bjargað var, talin alls kr. 259817.00. Bjarglaun ákveðin kr. 34000.00

178

Útgerð varðskips dæmdar kr. 4200.00 í bjarglaun fyrir að bjarga af skeri við Skagafjörð línuveiðagufuskipi, sem þar hafði strandað, og draga það síðan til Akureyrar. Talin ósönnuð nokkur sú handvömm skipverja varðskipsins, er bakað gæti útgerð þess ábyrgð. Öðru skipi, er aðstoðaði við björgunina, dæmd 800 króna bjarglaun. Hið bjargaða skip metið í Reykjavík 32000 króna virði áður en það strandaði, en 18000 króna virði á strandstaðnum í því ástandi, sem það var, þegar því var bjargað

358

Útgerð varðskips dæmd 18000 króna bjarglaun fyrir að bjarga e/s „Súðin“ af skeri, sem hún hafði strandað á út af Skagaströnd og ekki tekizt af eigin ramleik að losna af. Verðmæti hins bjargaða

- var áætlað kr. 117000. Varðskipið var statt á Dýrafirði, þegar það var kallað til aðstoðar. Kom það á strandstaðinn kl. 7,45 að kvöldi, en gat þá ekki náð „Súðinni“ út, en gerði nýja tilraun morguninn eftir, og losnaði „Súðin“ þá af skerinu eftir 15 mínútna lotu. Sigldi „Súðin“ síðan undir umsjá varðskipsins til Ísafjarðar .. 372
- Brezkur togari strandaði á Skagarifi við Húnaflóa. Varðskip dró togarann af rifinu og sigldi með honum til Akureyrar. Verðmæti togarans ásamt því, sem í honum var, metið á kr. 205750.00. Bjarglaun ákveðin kr. 45000.00 449
- E/s „Jarlinn“ (J) strandaði rétt fyrir utan Bakka-bryggju á Siglufirði. Stóð hann á grunnni í fullar 15 klukkustundir, án þess að tilraunir hans sjálfs eða vélbáts, sem kom honum til aðstoðar, bæru árangur. Bar þá að 1/v „Eldborgína“ (E), er dró hann af grunnni á 3—5 mínútum og var töf E 2—3 stundarfjórðungar vegna björgunarinnar. Telja varð, að J hefði verið í nokkurri hættu, ef vindur gengi til óhagstæðrar áttar. Starfsemi E var metin björgun. Hin björguðu verðmæti voru: „Jarlinn“, virtur á kr. 30000.00, 10—15 smálestir af kolum og um 100 mál af síld. Auk þess voru nótabátar og veiðarfæri innanborðs, en skip-verjar hefðu auðveldlega getað bjargað þessum hlutum, ef á hefði þurft að halda. Var þess vegna ekki tekið tillit til þeirra við ákvörðun bjarglaunanna. Bjarglaun ákveðin kr. 2000.00 515
- M/b „Fylkir“ V. E. 14, sem fullfermdur var af olíu, kolum, benzíni og timbri, átti að fara frá hafnar-garðinum í Keflavík, til að rýma þar til fyrir öðrum bát. En með því að vindur var hvass og stóð á bakborða, þá bar bátinn upp á hafnar-garðinn, þannig að $\frac{1}{3}$ hluti hans var utan garðs-ins. Annar bátur, sem þarna kom að, dró hann af garðinum. Þessi starfsemi var metin til björgunar. „Fylkir“ var metinn af dómkvöddum mönnum á kr. 36500.00 og farmur hans á kr. 6524.00. Bjarglaun voru ákveðin kr. 3200.00 554

Blóðrannsókn.

- Framkvæmd rannsókn á áfengismagni í blóði bifreiðarstjóra, sem kærður var fyrir akstur bifreiðar undir áhrifum áfengis 3, 264, 282
- Fundið að því máli ákærvaldsins á hendur bílstjóra fyrir áfengisneyzlu við akstur bifreiðar, að blóðrannsókn var ekki framkvæmd, enda þótt lögreglan hefði hlutast til um, að blóð var tekið úr kærða til rannsóknar 301
- Í barnsfaðernismáli var barnsmóður gerður kostur á því að ósk gagnaðiljans, að leggja sig og barnið undir blóðrannsókn eftir MN aðferðinni, með því að blóðrannsókn eftir OAB aðferðinni hafði ekki skorið úr um faðernið 37
- Blóðrannsókn framkvæmd í barnsfaðernismáli á aðiljum og barninu. Gat maðurinn samkvæmt henni verið faðir að barninu, en rannsóknin sannaði ekki, að hann væri það 193, 221, 314, 416
- Fundið að því í dómi í barnsfaðernismáli, að blóðrannsókn var ekki framkvæmd fyrr en eftir að dómur var genginn í héraði, enda ekki sjáanlegt, að aðiljar hefðu verið um það spurðir, hvort þeir óskuðu blóðrannsóknar 314

Blöð, blaðamenska. Sjá dagblöð.

Botnvörpuveiðabrot. Sbr. ítrekun, játning, líkur, mat og skoðun, refsingar, sönnun, varnarþing, vitni.

- Menn dæmdir til refsingar eftir 4. gr. laga nr. 5 frá 1920 um bann gegn botnvörpuveiðum í landhelgi fyrir að veita togurum vitneskju með loftskeytum á dulmáli um ferðir og athafnir varðskipanna 25, 30, 106, 364, 643
- Togaraskipstjóri dæmdur til refsingar fyrir ólöglegan umbúnað veiðarfæra í landhelgi 408
- Varðbátsmenn þóttust geta ráðið það með vissu af hreyfingu og öðru atferli togara, sem sigldi um landhelgisvæðið, og ummerkjum á honum, að hann hefði verið að veiðum í landhelgi, en höggvið af sér botnvörpuna, þegar varðbáturinn kom

til sögunnar. Af hendi togaramanna var hinsvegar á því staðið, að botnvarpan hefði orðið föst í botni og slitnað frá togaranum þar, sem þeir hefðu verið að veiðum utan landhelgi. Þeir menn voru til þess dómkvaddir að athuga botnvörpustreng togarans. Töldu þeir hann bera þess frekar merki, að hann hefði slitnað en að hann hefði höggvinn verið. Ennfremur töldu þeir því fjarri fara, að hann hefði verið höggvinn sundur með öldustokk togarans að undirlagi, eins og haldið var fram af varðbátsmönnum. Að svo vöxnu máli þótti ekki örugg sönnun fram kominn fyrir sekt kærða og var hann því sýknaður 411

Togaraskiptjóri sýknaður af kæru fyrir botnvörpuveiðar í landhelgi, með því að varhugavert þótti að telja brotið sannað. Fyrsta staðarákvörðun togarans var gerð einungis af 1. stýrimanni varðsksipsins einum, enda varðskipið þá á ferð. Þótti hún því ekki öruggur grundvöllur áfallsdóms. Aðrar mælingar varðsksipsins sýndu ekki togarann, svo öruggt teldist, innan landhelgi, og voru auk þess ekki fullkomlega samþýðanlegar sín á milli né við framburði skipverja varðsksipsins. Kærði, sem neitaði sekt sinni, hefði átt að hafa verið inni í landhelginni, ef miðað hefði verið við frásögn hans um siglingarstefnu togarans, en það varð ekki gert, þar eð þessi skýrsla kærða var ósamrýmanleg hornmælingum varðsksipsins 459

Leiðarreikningur varðsksips þótti ekki full sönnun þess, að það hefði verið á tilgreindum tíma innan landhelgi. Af stöðu varðsksipsins varð þessvegna ekki ályktað, að togari, er var eitthvað nær landi en varðskipið, hefði verið í landhelgi. Dufl, sem sett var út hjá togaranum 6 mínútum eftir stöðvun hans, mældist 0,2 sm. utan landhelgi, en gera varð ráð fyrir, að duflið hefði vegna lengdar duflstrengsins getað borizt undan vindi lálægt 0,1 sm. frá þeim stað, þar sem duflakkerið var látið niður. Með hliðsjón af vindáttinni þótti því verða að telja stað þann, þar sem togarinn var stöðvaður, 0,3 sm. utan landhelgi. Hinsvegar

- þótti ekki ástæða til að ætla, að togarinn hefði borizt í áttina til lands þær 6 mínútur frá því að hann var stöðvaður og þangað til duflíð var sett út, með því að á þeim tíma hafði hann enn ekki dregið vörpuna úr botni. Samkvæmt vitnaskýrslum hafði togarinn siglt út frá landi í 10 mínútur, áður en hann var stöðvaður til fulls, en með því að hann hafði botnvörpu úti og átti gegn allhvössu veðri að sækja og í stór-sjó, þá þótti honum ekki verða ætlaður meiri hraði en 2 sm. miðað við klukkustund. Samkvæmt því hefði hann átt að vera 0,03 sm. innan landhelgi, er hann beygði út frá landi, en þar sem ekki var fullvist, að hann hefði farið beinustu línu út frá landi, þá þótti ekki fullyrðanda, að hann hefði verið að veiðum í landhelgi 525
- Varðskip stöðvaði togara, sem var að draga inn botnvörpuna, og var lifandi fiskur í henni. Setti varðskipið þar út dufl. Mældist staður þess 0,7 sm. innan landhelgi. Gegn þessari sönnun fyrir sekt kærða kom ekki til greina áttavítamiðanir hans, sem voru sín á milli ósamrýmanlegar, né heldur frásögn kærða um lengd siglingarleiðarinnar til lands 534

Bráðabirgðalög.

- Ákvæði um stundarsakir í bráðabirgðalögum nr. 49 frá 1934 um meðferð og sölu mjólkur og rjóma o. fl. ekki talin fara í bága við 23. eða 64. gr. stjórnarskrárinnar 332

Brenna. Sjá einnig vátryggingar.

- Maður, sem er andlegur eftirbátur, komst inn í sumarhús, sem læst var og mannlaust fyrir. Virðist hann hafa kveikt þar á oliuvél, sett þar á stól og fallið í svefn eða mók, enda kveðst hann hafa verið ölvaður. Er hann rankaði við sér, var eldur kominn upp í húsinu, og brann það, eftir að hann hafði komizt út. Hann talinn fyrir óvarkárni valdur að bruna hússins, og honum refsað eftir 286. gr. sbr. 40. gr. hegningarlaganna 17

Konan A tók haustið 1935 á leigu veitingahús, einlyft og úr timbri, er stóð 12 metra frá næstu húsum. Innbú sitt hafði hún vátryggt fyrir kr. 10000.00. Hún vann þá B og C með loforðum um hlutdeild í vátryggingarfénu til að kveikja í húsinu þann 23. nóvember 1935. Eldurinn var slökktur að því sinni, áður en veruleg spjöll hlytust af honum. Þann 7. desember s. á. lofuðu þeir B og C henni að kveikja aftur í húsinu, en létu samt af þeirri fyrirætlun sinni sökum illviðris. Aðfaranótt þess 15. s. m. kvektu þeir í húsinu, og brann það þá. Í skýrslu sinni til vátryggingarfélags þess, er í hlut átti, taldi A fram marga muni sem brunna, er hún hafði skotið undan. Brot A, að því er varðaði ikveikjurnar 23. nóvember og 15. desember, heimfært undir 1. málsgrein 283. gr. sbr. 1. málslíð 53 gr. hegningarlaganna og brot A, að því er tók til ikveikjuáformsins 7. des. s. á., heimfært undir 1. mgr. 283. gr. sbr. 2. málslíð 53. og 47. gr. sömu laga. Vátryggingarbrot hennar talið varða við 261. gr. sömu laga, að nokkru samanborið við 46. gr. þeirra. Brot B og C 23. nóvember voru heimfærð undir 1. mgr. 283. gr. sbr. 1. málslíð 48. gr. hegningarlaganna og ikveikjuáform þeirra 7. des. undir 283. gr. sbr. 2. mgr. 54 gr. sömu laga. Refsing allra hinna ákærðu metin með hliðsjón af 63. gr. hegningarlaganna. B og C var einungis tilkynnt málshöfðun eftir 283. gr. hegningarlaganna og þótti þess vegna ekki heimilt að dæma þá fyrir samsekt í broti eftir 261. gr. þeirra laga 484

Brunatrygging. Sjá vátrygging.

Dagblöð.

Í dagblaði einu var þannig skýrt frá undirbúningi að viðskiptasamningi, sem gerður var milli Íslands og Spánar 1934, að fyrst hefðu þrír nafngreindir samningsmenn hafið samningsumleitunir af hálfu Íslands, en nokkru síðar, og áður nokkrar ákvarðanir væru teknar, hefði A ásamt

öðrum nafngreindum manni bætzt í hópinn. A krafðist þess, að ritstjórum dagblaðsins yrði gert að birta í blaðinu leiðréttingu þess efnis, að grundvöllurinn að samningnum hefði þegar verið lagður af nefndarmönnunum þremur, áður en A kom til Spánar. Þessi krafa A ekki tekin til greina, með því að tilgreind ummæli dagblaðsins gátu vel staðizt, þótt fullyrðing sú, er A vildi fá birta og áður getur, væri rétt 237

Dómar. Sbr. Dómarar, endurupptaka, frávísun, heimvísun, opinber mál, réttarfar, úrskurðir, úti-vist aðilja.

- Skilorðsbundnir refsidómar 17, 229, 336, 597
- Talið rangt að steypa saman refsímáli á hendur A, sem dæmdur var fyrir bruggun áfengis, og refsímáli á hendur B og C, sem saksóttir voru einnig fyrir bruggun, þar sem brot þeirra voru óviðkomandi broti A 11
- Útsvör, sem lögð höfðu verið á A árin 1935 og 1936, voru heimt inn með einni og sömu lögtaksgerðinni. Útsvarið 1936 virtist ekki hafa verið gjaldkræft, þegar lögtaksgerðin hófst, en með því að A hreyfði ekki mótmælum á þessum grundvelli, þótti mega láta ganga dóm um útsvar beggja áranna 86
- Einn dómari hæstaréttar gerir sératkvæði um kröfu manns til endurheimtu oftakinna vaxta, sem greiddir höfðu verið, meðan ts. 27. maí 1859 og lög nr. 10 frá 1890 voru í gildi 91
- Fundið að því, að héraðsdómari hafði ekki í dómi í einkamáli dæmt um eina varnarástæðu hins stefnda berum orðum, eins og honum þó þar að gera 162
- A og B og hjónin C og D voru í einu og sama máli sótt til refsingar fyrir brot gegn hegningarlögum og lögum nr. 47 frá 1932. Með því að ekkert samband var milli verknaða A og B innbyrðis né gagnvart verknaði hjónanna C og D, þá var það aðfinnsluefni, að málum þessum öllum hafði verið stept saman í eitt mál 336

- Nokkrir menn tóku skip á leigu og gerðu það út til fiskjar utan heimilis þess. Veiðarfæri og skipsnauðsynjar voru teknar út í verzlunarfyrirtæki (V) á útgerðarstaðnum. Fyrirsvarsmaður V höfðaði mál gegn eiganda skipsins til að hlíta sjóveði í því fyrir úttektinni og gegn nokkrum samlagsmönnum til sameiginlegrar greiðslu úttektarinnar. Úrslit málsins urðu þau, að ef framkvæmdastjóri V synjaði þess með eiði, að framkvæmdastjóri samlagsmanna hefði samið við hann um úttektina, þá skyldi V hafa sjóveð í skipinu, en hinir stefndu samlagsmenn vera sýknir. Féllist framkvæmdastjóri V hinsvegar á eiðnum, þá skyldi eigandi skipsins vera laus mála, en hinir stefndu samlagsmenn greiða skuldina in solidum 421
- Það m. a. athugað við refsidóm á hendur manni fyrir innflutning áfengis, að láðst hafði að ákveða vararefsingu fyrir þann hluta sektarinnar, sem miðaður er við 40 krónur á hvern lítra ólöglega innflutts áfengis 437
- Dómi í einkamáli, þar sem sakarúrslit voru látin velta á aðildareiði, áfrýjað til hæstaréttar til að fá nýjan hæfilegan eiðsfrest ákveðinn, þar eð aðilja þeim, er í hlut átti, hafði ekki tekizt að nota eiðsfrest þann, sem honum var ákveðinn í héraðsdóminum, enda var sá eiðsfrestur mjög stuttur 454
- Í máli ákæruvaldsins á hendur þremur stjórnendum hlutafélags fyrir misferli í sambandi við gjaldþrot þess voru hinir ákærðu ekkert spurðir um eitt sakaratriðið, og rannsóknin beindist ekkert að því. Urðu þeir þess vegna ekki dæmdir til refsingar fyrir það 597

Dómarar. Sbr. barnsfaðernismál, embættis- og sýslunarmenn, opinber mál, réttarfar.

Eftir að ónýtt hafði verið í hæstarétti uppboð á dómskuld á hendur B, sem lögreglustjórinn í Reykjavík hafði tekið fjárnámi hjá A og látið selja á uppboði, höfðaði C, sem A hafði framselt

rétt sinn til dómskuldarinnar, fébótamál á hendur lögreglustjóra f. h. ríkissjóðs vegna hins ólög- mæta uppboðs, og var það mál dæmt af hinum reglulega héraðsdómara, sem einnig á sínum tíma hafði sem uppboðsráðandi háð uppboðið. Dómurinn í skaðabótamálinu var ómerktur ex officio í hæstarétti. Að visu var uppboðsbeiðand- inn í því máli einn krafinn fébóta, en ef hann yrði sýknaður, þótti ekki örvænt, að C hefði uppi kröfur á hendur uppboðsráðanda, og ef upp- boðsbeiðandi yrði dæmdur, kynni hann að geta beint endurgjaldskröfu á hendur uppboðsráð- anda. Var þannig talið, að úrslit málsins vörð- uðu hinn reglulega héraðsdómara svo verulega, að hann hefði átt að víkja sæti í því ex officio	321
Fundið að því, að héraðsdómari hafði ekki dæmt berum orðum um eina varnarástæðu, sem höfð var uppi í einkamáli	162

Dómstólar.

Sagt, að það heyri til valdsviðs dómsmálaráðuneytis- ins, en ekki dómstólanna, að meta hverju sinni ástæður til framlengingar málshöfðunarfrests í barnsfaðernismálum samkvæmt 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46 frá 1921	37
Dómstólar leggja undirmatsgerð til grundvallar fé- bótum fyrir lögnumda lóð, með því að yfir- matið þótti ekki fullnægja ákvæðum 6. gr. laga nr. 61 frá 1917	39
A taldi þau ákvæði bráðabirgðalaga nr. 49 frá 1934, að framleiðendur mjólkur mættu einungis selja hana ógerilsneydda beint til neytenda innan síns sveitarfélags, brjóta í bága við 64. gr. stjórnarskrárinnar. Höfðaði hann mál til greiðslu skaðabóta á hendur ríkissjóði vegna þess, að ákvæðum bráðabirgðalaganna hafði verið fylgt fram um mjólk, er hann framleiddi. Sagt, að almenni löggjafinn hafi metið greind ákvæði bráðabirgðalaganna til almenningsheilla og að við því mati yrði ekki haggð. Krafa A var þessvegna ekki tekin til greina	332

Elliheimili í sveitinni R sótti sveitarfélagið Í til greiðslu vistargjalds fyrir tvö gamalmenni, sem sveitfóstr voru í Í og höfðu verið á gamalmennahælinu á vegum Í. Í neitaði greiðslu, með því að R ætti að standa elliheimilinu skil á vistargjaldinu, en gæti síðan krafist $\frac{2}{3}$ hluta þess úr hendi Í. Málinu væri þessvegna ranglega gegn Í beint. Dómsfélarnir taldir geta dæmt um réttarsambandið milli elliheimilisins og Í, enda væri dómur í því máli ekki til fyrirstöðu, að sveitarfélög þau, er í hlut áttu, gætu leitað úrlausnar framkvæmdarvaldsins samkvæmt 65. gr. laga nr. 43 frá 1927 um lögskipti sín útaf gamalmennunum	382
--	-----

Efnarannsóknarstofa ríkisins. Sjá mat og skoðun.

Efndabætur. Sjá vinnusamningar.

Eftirgrennslan brota. Sbr. botnvörpuveiðabrot, mat og skoðun, opinber mál, sönnun, vitni.	
Dulmálsskeyti, sem voru í fórum Landssímans, rannsókuð vegna ætlaðra brota á botnvörpuveiðalöggjöfinni	25, 30, 106, 364, 643
Húsleit gerð eftir ólöglega tilbúnu áfengi ..	11, 637, 646
Leit gerð í togara eftir dulmálslyklum að loftskeytum til togara	30, 106
Maður úr barnaverndarnefnd tekur skýrslu af 9 ára telpu, sem haldin var kynsjúkdómi, um mök hennar við karlmenn	33
Trúnaðarmenn lögreglunnar hlusta, að fengnum dómsúrskurði, á simasamtöl við bifreiðastöð, með því að lögreglan hafði fengið rökstuddan grun um, að áfengi væri selt frá stöðinni	132
Lýst atferli og vegsummerkjum á togara, sem varðbátsmenn þeir, er í hlut áttu, töldu að hefði verið að veiðum í landhelgi, en höggvið af sér botnvörpuna, er varðbáturinn nálgast	411
Tollgæzlumenn leita í skipi, er frá útlöndum kemur, að ólöglegu áfengi og öðrum smygilvarningi ..	437
Lögreglan rannsakar vegsummerki á stað, þar sem bílslys varð	667

Eiður.

- Fundið að því í máli ákæruvaldsins á hendur tveimur mönnum fyrir sölu áfengis, að vitni höfðu ekki verið látin staðfesta skýrslu sína með eiði 132
- Í máli A og B krafðist B þess, að úrslit málsins væru látin velta á eiði þriðja manns um sakaratriðið. Fyrir þetta var loku skotið, þegar af þeirri ástæðu, að greindur maður hafði áður unnið eið að sakaratriðinu sem vitni í málinu 162
- Úrslit barnsfaðernismáls látin velta á sönnunareiði barnsmóður 193, 221, 314, 416
- Barnsmóður dæmdur sönnunareiður að því, að hún hefði á einni tiltekinni nóttu haft holdlegar samfarir við mann þann, sem hún eignaði barnið, en við þá nótt eina var miðað, sökum þess að konan hafði ekki haldið því fram, að hún hefði haft samfarir við manninn á öðrum tíma 416
- Í máli ákæruvaldsins gegn tveimur manneskjum fyrir sölu áfengis var fundið að því, að héraðsdómariinn hefði ekki látið forstöðumann áfengisverzlunar ríksins staðfesta vitnaframburð sinn um áfengis kaup annars hinna kærðu, enda þótt framburðinum væri í sumum greinum mótmælt. Ennfremur var það athugað, að nokkur vitni í málinu höfðu ekki verið látin staðfesta skýrslur sínar fyrr en eftir að héraðsdómurinn var genginn í málinu 325
- Samkvæmt héraðsdómi áttu úrslit einkamáls að velta á synjunareiði annars aðiljans (A), og var framkvæmdarfrestur dómsins ákveðinn 3 sólarhringar frá birtingu hans. A, sem ekki vann eiðinn innan nefnds frests, áfrýjaði dóminum og krafðist nýs hæfilegs eiðsfrests, þar eð eiðsfrestur héraðsdómsins hefið verið óhæfilega stuttur, og þess vegna liðið áður en ráðstafanir hefðu orðið gerðar til úttöku eiðsstefnu. Eiðsstefnan hefði að vísu verið tekin út, en eiðvinningin sætt andmælum gagnaðiljans. Í hæstarétti voru kröfur A teknar til greina og eiðsfresturinn ákveðinn 14 dagar frá birtingu hæstaréttardómsins 454

Eignarnám. Sjá eignarréttur.

Eignarréttur.

Þrír dómkvaddir yfirmatsmenn áttu að ákveða endurgjald fyrir lóð, sem tekin hafði verið eignarnámi vegna götugerðar í kaupstaðnum Í. Einn yfirmatsmannanna skarst úr leik, áður yfirmatið væri til lykta leitt. Mat hinna tveggja yfirmatsmannanna ekki talið fullnægja ákvæðum 6. gr. laga nr. 61 frá 1917 og undirmatið þessvegna lagt til grundvallar námsbótunum

39

A hafði fengið á leigu byggingarlóð í kaupstaðnum N, og skyldi honum vera heimilt að framselja réttindi sin eftir lóðarleigusamningnum. Hafði hann byggt hús á lóðinni og fengið efnið að töluverðu leyti hjá B. Útaf þessum viðskiptum höfðu aðiljar gert samning með sér, þar sem B lofaði að selja A húsið fyrir tiltekið kaupverð. A fór síðan um margra ára skeið með húsið sem sína eign, en greiddi B ekki nema að litlu leyti verð efnis þess, sem hann hafði lagt fram til byggingar þess. B fór loks í mál við A og krafðist, að eignarréttur sinn að húsinu yrði viðurkenndur. Ennfremur gerði hann þá kröfu á hendur bankaútibúi, sem gerðist sakmiðill í málinu, að veðréttur, er A hafði veitt því í húsinu, yrði úr gildi felldur. Héraðsdómarinn tók allar kröfur B til greina. A áfrýjaði málinu. Taldi hæstiréttur, að hann væri eigandi hússins, og var greindur samningur aðiljanna skýrður þannig, að tilætlun þeirra hefði verið, að B fengi hlutbundna tryggingu í húsinu fyrir fjármunum þeim, sem hann hafði lagt fram til gerðar þess. Úrslitum héraðsdómsins um veðrétt bankaútibúsins varð hinsvegar ekki haggað, með því að það hafði ekki áfrýjað málinu af sinni hálfu

44

A seldi B húsgögn nokkur með áskildum eignarétti, unz þau væru að fullu greidd, og skyldi B hafa þau í váttryggingu gegn eldsvoða. Eftir að húsgögnin voru brunnin, framseldi B C réttinn til brunabóta þeirra á hendur váttryggingarfélaginu.

- Síðar framseldi B réttinn til brunabótanna í hendur A. C talinn ganga fyrir A til brunabótanna, þar eð ekki var talið, að A hefði vegna eignarréttarfyrrvarans og skyldu B til að halda húsgögnunum vátryggðum öðlast neinn forgangs-
rétt til brunabóta þeirra 200
- Eftir að B hafði keypt lóð við götu eina í bænum R, var gerður nýr skipulagsuppdráttur af því svæði bæjarins, þar sem lóðin var. Skyldi samkvæmt uppdrættinum nokkur hluti af lóðinni koma undir fyrirhugaða götu og torg. Skipulagsuppdráttur þessi hafði að visu ekki fengið staðfestingu ráðherra, en telja þótti mega vist, að skipulagning sú, er hann hafði að geyma, yrði úrslitaskipulagning. Ágreiningslaust var, að ekki væri viðlit að byggja á lóð A eins og komið var. Hinsvegar töldu sveitarstjórnarvöldin með skirskotum til 28. gr. laga nr. 55 frá 1921, að þeim væri óskýlt að bæta A lóðina fé, fyrr en hún væri í verki og framkvæmd tekin undir götuna og torgið. Sagt, að eignarnám lóðarinnar væri gagnvart A raunverulega framkvæmt, þegar honum var varnað að byggja á henni, og að hann ætti þessvegna samkvæmt 62. gr. stjórnarskrárinnar heimtingu að fá þegar fullar bætur fyrir eignarskerðinguna, án tillits til þess, hvern skilning bæri að leggja í ákvæði 28. gr. laga nr. 55 frá 1921 492

Eignaupptaka. Sjá refsingar.

Einfalt fangelsi. Sjá refsingar.

Einkasölur. Sjá Sildareinkasala Íslands.

Eitur.

- A og B framleiddu ilmvötn og hárvötn, sem í var 87% methylalkohol, sem er eitrað. Voru ilm- og hárvötn þessi í varúðarskyni höfð á dropaglös-um. Varð að hvolfi glösunum og hrista þau til að ná úr þeim vökvanum. Blasti þá við botn glasanna, en á hann var letrað: „Lífshættulegt,

ef drukkið er“. Voru ilm- og hárvötn þessi seld yfir tvö ár, án þess að vitað væri, að mein hefði af hlotizt, enda ekki hreyft athugasemdum við þessari sölu, fyrr en maður hafði lagt ilm- og hárvötnin sér til munns og hlotið af fjörtjón. Samkvæmt þessu þótti ekki sannað, að notkun þeirra væri skaðsöm, ef með þau væri farið á tilætl-aðan hátt. Voru þessvegna A og B og ennfremur C og D, er haft höfðu ilm- og hárvötnin til sölu í búð sinni, sýknaðir af ákæru fyrir brot gegn 292. gr. hegningarlaganna 497

Embættismenn og sýslunar. Sbr. dómara, mál-flutningsmenn, mat og skoðun.

A, sem hafði verið bifreiðaeftirlitsmaður ríkisins um nokkurra ára skeið, en var látinn af því starfi, höfðaði mál gegn ríkissjóði til greiðslu fjárhæð-ar, sem hann taldi að sér hefði verið vangoldin í kaup fyrir starfann. Þessi krafa hans ekki talin verða samþýdd háttsemi hans í sambandi við launagreiðslur, meðan hann hafði starfann á hendi. Hinsvegar var talið, að honum hefði borið uppsagnarfrestur, þegar hann lét af starfanum, með því að hann hafði haft hann á hendi um skeið, eftir að umsaminn starfstími hans var á enda. Var sex mánaða uppsagnarfrestur talinn hæfilegur og honum dæmdar bætur í samræmi við það 51

Lyfsali nokkur var sóttur til refsingar m. a. eftir 13. kap. hegningarlaganna fyrir ætlað misferli í starfi sínu. Talið, að athafnir þær, er honum voru að sök gefnar, væru ekki löglausear, og var þessvegna ekki úr því skorið, hvort telja bæri hann opinberan sýslunarmann 150

A, sem naut fátækrastryks í Rvík, kom inn í skrifstofu eins fátækrafulltrúans ásamt formanni í Félagi styrkþega í Rvík. Vildu þeir fá að tala við fulltrúann um mál Félags styrkþega í Rvík. En fátækrafulltrúinn tjáði þeim, að hann mundi einungis tala við annan þeirra í einu og þá einungis um málefni sjálfra þeirra, en ekki um mál-

- efni annarra styrkþega. Kveðst fulltrúinn í því efni hafa farið að fyrimælum bæjarstjórnar. Brást A þannig við þessu, að hann varnaði fulltrúanum útgöngu úr skrifstofunni, og varð fulltrúinn að kalla á hjálp. Viðurkenndi A, að hafa ætlað að knýja fram viðtal við fulltrúann og koma fram málefni því, er hann og félagi hans höfðu á höndum. A var refsað samkvæmt 101. gr. hegningarlaganna, og þóttu ákvæði 103. gr. hegningarlaganna ekki geta komið til greina í málinu 261
- Bifreiðarstjóri leitaðist við að ljósta lögreglupjón, sem ætlaði að taka hann fastan fyrir brot á áfengis- og bifreiðalögunum og lögreglusamþykkt Reykjavíkur, hnefahögg í andlitið. Þetta talin ein þeirra athafna, sem greinir í 99. gr. 1. mgr. almennra hegningarlaga, og var bifreiðarstjóranum refsað eftir 101. gr. sömu laga 264
- Hreppsnefndarmenn höfðu tekið á kjörskrá til alþingiskosninga tvo menn, sem dæmdir höfðu verið til refsingar fyrir að breyta nöfnum á atkvæðaseðlum við alþingiskosningar. Ákærvaldið sótti hreppsnefndarmennina til refsingar fyrir þetta eftir 13. kap. hegningarlaganna og lögum um alþingiskosningar, en þeir voru sýknaðir, með því að varhugavert þótti að fullyrða, að ákvörðun þeirra um töku hinna dómfelldu manna á kjörskrá hefði verið framkvæmd gegn betri vitund eða vegna slíkrar vanrækslu, að varða ætti refsíabyrgð 273
- Samkvæmt 7. gr. laga nr. 40 frá 1929 sagði ráðherra sýslumanni einum (S) á árinu 1930 upp póstaftgreiðslustarfsemi, sem hann hafði haft á höndum um allmörg ár. S höfðaði mál á hendur ríkissjóði til skaðabóta á árinu 1935 og bar fyrir sig, að lán, sem honum höfðu verið veitt til húsbýggingar 1921 að fyrirlagi alþingis, hefðu verið við það miðuð, að hann héldi áfram póstaftgreiðslunni og öðlaðist þann veg aðstöðu til að standa straum af láninu. Hvorki alþingi né ríkisstjórn talin hafa bundið ríkinu skyldu til að hafa S í

þjónustu sinni sem póstaðgreiðslumann lengur en lög stóðu til á hverjum tíma, og kröfur S því ekki til greina teknar. Ríkissjóður ennfremur sýknaður af kröfu S um kaup á embættisbústað hans. Skylda til kaupanna ekki talin hafa stofnast, þótt ríkisstjórn hefði á fjárlögum verið veitt til þeirra heimild, sem ekki hafði verið notuð. Það þótti heldur ekki skapa ríkissjóði slíka skyldu, þótt S hefði verið leyft um tíma að halda eftir hjá sér nokkru af tekjum sýslunnar 1932—1933 308

Embættistakmörk yfirvalda.

- Það talið bera undir dómsmálaráðuneytið að meta til fullnaðar ástæður til framlengingar málshöfundunarfresti í barnsfaðernismálum samkvæmt 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46 frá 1921 37
- Þrír dómkvaddir yfirmatsmenn áttu að ákveða endurgjald fyrir lóð, sem tekin hafði verið eignarnámi vegna götugerðar. Einn yfirmatsmanna skarst undan störfum, áður matið væri til lykta leitt. Mat hinna tveggja ekki talið fullnægja ákvæðum 6. gr. laga nr. 61 frá 1917 og undirmatið þessvegna lagt til grundvallar bótunum 39
- Elliheimili í sveitinni R sótti sveitarfélagið Í til greiðslu vistargjalds tveggja gamalmenna, sem voru á ellheimilinu á vegum Í. Dómur í máli elliheimilisins og Í talinn á engan hátt standa því í vegi, að framkvæmdarvaldið úrskurðaði samkvæmt 65. gr. laga nr. 43 frá 1927 um samband R og Í útaf gamalmennunum 382
- A, sem dæmdur hafði verið í héraði til refsivistar fyrir brennu, var látinn fara að taka út hegninguna, áður dómsmálaráðuneytið fengi færi á á því að segja til um, hvort dómurinn skyldi framkvæmdur eða honum skyldi áfrýjað. Þegar ráðuneytið frétti málavexti, sleppti það A úr refsivistinni og áfrýjaði dóminum. Með því að ákvörðunin um framkvæmd refsingarinnar var tekin af manni, sem ekki var bær til þess að lögum, þótti heimilt að dæma málið í hæstarétti

að efni til, enda þótt A hefði sætt refsingunni
að nokkru leyti, sbr. 15. gr. tsk. 24. jan. 1838 484

Embættisvottorð.

Héraðslæknir gefur vottorð um andlega heilsu manns, sem hafður var fyrir sökum	17,	233
Geðveikralæknir gefur álit um andlega heilsu manns, sem hafður var fyrir sökum		17
Héraðslæknir lætur uppi álit sitt um möguleika þess, að maður, sem haft hafði holdleg mök við 9 ára telpu, hefði smitað hana af kynsjúkdómi ..		33
Yfirlæknir við Landsspítalann gefur vottorð um afskipti hjóna, sem ákærð voru fyrir brot gegn 26. kap. hegningarlaganna og lögum nr. 47 frá 1932, af sjúklingi, sem haldinn var berklaveiki		336
Fýrrverandi sýslumaður gefur vottorð til afnota í máli um embættisathöfn sína		243
Landlæknir og héraðslæknir láta í té álit til afnota í barnsfaðernismáli um meðgöngutíma konu ..		416

Endurgreiðsla.

Krafa um endurgreiðslu oftekinna vaxta, sem greiddir höfðu verið, meðan tsk. 27. maí 1859 og lög nr. 10 frá 1890 gengu, hvorki talin verða byggð á greindum lagaboðum, né heldur fram komnar slíkar ástæður, sem veittu rétt til endurgreiðslunnar eftir öðrum réttarreglum		91
Þann 15. des. 1934 var A tilkynnt, að 2. jan. 1935 féllu í gjalddaga húsaskattur og vatnsskattur af tilgreindu húsi hans í Rvík og að gjöld þessi yrðu tekin lögtaki, ef þau gyldest þá ekki. A innti greiðsluna af hendi þann 1. febr. 1935, en þann 17. apríl s. á. brann húsið. Krafði A nú bæjarsjóð Rvíkur um endurgreiðslu $\frac{1}{2}$ hluta gjaldanna og miðaði þannig endurgreiðslukröfunu við 1. maí 1935. Að því athuguðu, að húsgjaldið féll í gjalddaga 2. janúar, að það var miðað við verðmæti hússins við það tímamark og var skattgjald, er greiðast átti eftir ákveðnum skattstiga, þá brast heimild til að þiggja A undan greiðslu þess. Samkvæmt lögum nr. 84		

frá 1907 og reglugerð nr. 65 frá 1915 féll helm-
ingur vatnsskattsins í gjalddaga 1. apríl og hinn
helsingurinn 1. október. Með því að fyrri helm-
ingurinn var fallinn í gjalddaga fyrir þann tíma,
er húsið brann, þótti bresta heimild til að láta
A fá hann endurgreiddan. En sá hluti vatns-
skattsins, sem fallið hafði í gjalddaga 1. okt.,
ef húsið hefði þá staðið, þótti eiga að endur-
greiðast A 171

Endurskoðun. Endurskoðendur.

Kröfur vegna kostnaðar við endurskoðun á bók-
haldi þrotamanns vegna og í þarfir opinberrar
rannsóknar á hendur honum samkvæmt 7. gr.
laga nr. 25 frá 1929 taldar eiga að skipa sæti í
skuldaröð þrotabúa meðal almennra forrættinda-
lausra krafna samkvæmt 85. gr. skiptalaga nr.
3 frá 1878 549

Þrátt fyrir ákvæði laga nr. 9 frá 1926 um löggilta
endurskoðendur lét héraðsdómari einn ólöggitan
endurskoðanda framkvæma rannsókn á bók-
haldi hlutafélags, sem orðið var gjaldþrota. Í
sakamáli gegn stjórnendum hlutafélagsins útaf
misferli í sambandi við gjaldþrotið var ekki
byggt á niðurstöðum endurskoðandans, sem mót-
mælt var af sökunautum 597

Endurupptaka.

Héraðsdómari þótti ranglega hafa neitað um frest
í einkamáli til að fá staðfest vottorð, sem and-
mælum sættu, með því að ekki mátti fullyrða,
að efni vottorðanna væri þýðingarlaust fyrir
málið. Samkvæmt kröfu stefnda var þessvegna
úrskurður héraðsdómarans um synjun frestsins
svo og héraðsdómurinn ónýttur og málinu vísað
heim í hérað til endurupptöku frá því stigi, að
frestinn hefði átt að veita 158

Héraðsdómari frávísaði máli vegna þess að það hefði
ekki verið lagt til sátta fyrir sáttanefnd. Frávís-
unardómurinn var kærður til hæstaréttar, sem
ómerkti hann og lagði fyrir héraðsdómarann að
taka málið upp að nýju og leggja dóm á það 227

Í einkamáli einu, er A flutti, skilaði umboðsmaður gagnaðiljans (B) í dómþingi einu, sem A var sjálfur ekki staddur á, aftur skjölum málsins án þess að leggja fram sóknarskjal af sinni hendi og lagði málið í dóm. Þar sem svo stóð á, taldi maður sá, sem kom fram fyrir A á þinginu, ekki ástæðu til að mæta. Þegar A varð þessa vís, krafðist hann endurupptöku málsins og frests til vitnaleiðslu. Færði hann það til, að hann hefði daginn fyrir áminnzt dómþing fengið að sjá hjá B sóknarframhald, er B hefði látizt ætla að leggja fram, og hafi hann síðan í samtali við B tjáð, að hann óskaði frests í málinu. Var þessu ekki mótmælt af B. Sagt, að hæstaréttarmálfærslumenn í Rvík láti oft menn, ókunna málum, mæta fyrir sig í dómþingum, þegar fyrir fram sé vitað, að ekki verði annað gert en taka og veita fresti, og þar sem A hafi, eins og á stóð, mátt gera ráð fyrir því, að á þingi þessu yrði af sinni hendi ekki annarra aðgerða þörf en taka frest, þá þætti mega jafna fjarvist hans frá dómþinginu til forfalla og heimila af þeim sökum endurupptöku málsins

397

Fals. Sjá skjalafals.

Fangelsi. Sjá refsingar.

Fáraðlingsháttur. Sjá sakhæfi.

Fasteignagjald. Sjá endurgreiðsla.

Fasteignamál. Sjá eignarréttur, fasteignir, landamerki, umferðarkvaðir, veiðiréttindi, vettvangsmál.

Fasteignir.

Með samþykki sýslumanns þess, er í hlut átti, leigði ábúandi þjóðjarðar (A) manni nokkrum einnar dagsláttu land undir sumarbústað úr landi þjóðjarðarinnar, og skyldi sá leigumáli standa, meðan A sæti þjóðjörðina. B, sem fengið hafði fjárnám í sumarbústaðnum, auglýsti hann til uppboðs með mun styttri fresti en mælt er um fasteigna-

uppboð í lögum nr. 23 frá 1928. C, sem átti veðskuldabréf, tryggt í sumarbústaðnum, mætti á uppboðinu og mótmælti því, þar sem hér væri um fasteign að tefla. Fógeti hratt mótmælunum með úrskurði, er C áfrýjaði. Talið, að sýslumaður hefði samkvæmt lögum nr. 30 frá 1913 haft heimild til að staðfesta greindan leigumála og að sumarbústaðnum hefðu fylgt slík lóðarréttindi, að nauðungaruppboð á honum hefði átt að fara eftir lögum nr. 23 frá 1928. Var úrskurður fógeta þessvegna úr gildi felldur 243

Fátækrastyrkur. Sjá sveitarstjórn.

Félög, félagsskapur. Sbr. hlutafélög, samvinnufélög.

Menn, sem gerðu skip út til fiskjar í samlagi og sóttir voru til greiðslu veiðarfæra og annarra skipsnauðsynja, báru m. a. fyrir sig, að þeir ættu einungis að svara til kostnaðar við útgerðina pro rata eftir þriðja kapitula siglingalaganna. Þessari varnarástæðu var hrundið 421

Hlutafélag dæmt í málskostnað í héraði, með því að stjórn þess hafði sent umboðsmann á sáttafund án þess að sanna forföll. Málinu var ekki áfrýjað af hendi hlutafélagsins 288

Fiskveiðalög. Sjá botnvörpuveiðabrot.

Fjárnám.

Fjárnámssgerð áfrýjað til staðfestingar 1

A fékk dóm á hendur B til greiðslu víxilskuldar og lét gera fjárnám fyrir dómskuldinni. Með því að B gerði ráðstafanir til áfrýjunar, áfrýjaði A. Í hæstaréttarstefnunni krafðist hann staðfestingar á dóminum. Auk þess sagði í stefnunni, að fjárnáminu væri skotið til hæstaréttar, án þess að nánara væri tilgreint, í hvaða skyni það væri gert. Að því athuguðu, að A krafðist einnig staðfestingar á fjárnáminu í sókn sinni fyrir hæstarétti og B mátti vera það ljóst, að fjárnáminu

- væri í þessu skyni einu áfrýjað, þá þótti mega dæma um það efnislega, hvort fjárnámið skyldi staðfest 69
- Fyrir dómskuld sinni á hendur B og eftir ábendingu hans lét A gera fjánám í bifreið, sem keypt hafði verið af sveitarsjóði og afhent B sem fátækrastrykur. Sveitarstjórnarvöldin áfrýjuðu fjárnámsgerðinni til ónýtingar. Talið, að óheimilt hefði verið samkvæmt niðurlagsákvæði 3. tölulíðs 31. gr. aðfaralaganna nr. 19 frá 1887 að taka bílinn fjárnámi, og var fjárnámsgerðin felld úr gildi 169
- A krafðist þann 13. ágúst 1936 fjárnáms í eignar- og iveruhúsi B samkvæmt veðskuldabréfi með aðfararheimild eftir 15. gr. laga nr. 29 frá 1885. Var B tilkynnt fjárnámið með lögmæltum fyrirvara. Eftir að aðiljar höfðu haft nokkra fresti, skyldi þing háð í málinu þann 13. okt. s. á., en A gleymdi þá fyrirtökustundinni. Var þá af hendi B bókað, að hann teldi gerðina niður fallna, en ekki bókaði fógeti horf sitt til þessa atriðis. Þann 15. s. m. ritaði A fógeta beiðni um að fjárnáminu yrði haldið áfram. Var B síðan tilkynnt með þriggja daga fyrirvara, að gerðinni yrði haldið áfram. Fyrir réttinum hafði B nú uppi þá vörn, að gerðin hefði fallið niður þann 13. október og væri þessvegna ekki um framhald hennar að tefla. Ný beiðni yrði að koma fram, ef málið ætti að koma til efnismeðferðar. Á þetta féllst fógetinn og neitaði um fjárnámið með úrskurði. A áfrýjaði úrskurðinum og krafðist þess, að lagt yrði fyrir fógetann að framkvæma fjárnámið. Talið var, að öll formleg skilyrði hefðu verið fyrir hendi til að taka fjárnámið til efnismeðferðar eftir fjárnámsbeiðninni frá 15. október, þar eð sú beiðni hefði verið skrifleg, sbr. 3. gr. laga nr. 19 frá 1887, hún hefði verið birt B með þeim fyrirvara, er 15. gr. laga nr. 29 frá 1885 áskilur, veðskuldabréfið hefði legið frammi í réttinum og sýnilegt, að A teldi það eitt máli skipta að fá fjárnámsgerð-

ina framkvæmda, enda gæti orðalag fjárnáms- beiðninnar gegn þessum atriðum engu máli skipt. Krafa A varð samt ekki tekin til greina eftir orðum sínum, með því að fyrir fógetarétt- inum var einungis deilt um formhlið málsins, og hinn áfrýjaði úrskurður tók einungis til form- hliðarinnar. Var þessvegna sú leið farin að fella úrskurðinn úr gildi og leggja fyrir fógetann að taka fjárnámsmálið til meðferðar að efni til, enda mátti telja þessa úrlausn málsins felast í áðurgreindri kröfu A sem hið minna í hinu meira	247
Fjárnám án undanfarins dóms gert samkvæmt 15. gr. laga nr. 29 frá 1885 og eftir heimild í skulda- bréfi	370
Fjárnám ómerkt, með því að dómurinn, sem það byggðist á, var ómerktur í hæstarétti og mál- inu vísað frá héraðsdómi	651

Fjárræði. Sjá lögræði.

Fjársvik. Sjá gjaldþrotaskipti, sviksamlegt athæfi,
vátryggingarsvik.

Fógetagerðir. Sjá fjárnám, lögtak.

Foreldrar og börn. Sjá barnsfaðernismál, meðlag,
sveitarstjórn.

Forsendur. Sjá endurgreiðsla, kaup og sala, samn-
ingar, sönnun, vinnusamningar.

Fóstureyðing.

A, sem gaf sig við skottulækningum, játaði að hafa
dregið á það við barnsföður konunnar B að
eyða fóstri hennar með ljósum. Gekk hún til
hans um fimm vikna skeið. Lét hann rafmagns-
ljós skína á nakinn kvið hennar, stutta stund í
fyrstu, en því lengur, því oftár sem hún kom.
Ennfremur setti hann gler í leggöng hennar,
og var glerið í sambandi við rafmagnsstraum.
Hafði hann glerið inni 2—3 mínútur í fyrstu,
en síðar mun lengur. B varð ekkert meint við

Þessar aðgerðir, en héraðslæknir taldi samt, að af þeim hefði getað leitt fósturlát. Að svo vöxnu máli þótti verða að telja sannað, að A hefði gert tilraun til eyðingar á fóstri B, enda ekki hægt að taka þann framburð hans trúanlegan, að hann hefði gert þetta til að forða því að konan leitaði annarra lækna í þessum tilgangi. Hinsvegar þótti ekki sannað gegn eindreginni neitun A, að hann hefði, 7—8 mánuðum eftir að ofanefnd tilraun hafði reynzt árangurslaus, tekið að sér að eyða fóstri konunnar C, sem hafði leitað til hans í þessu skyni og gengið hafði undir ljósaaðgerðir hans, enda ekki fullyrðanda, að A hefði verið ljóst, að C væri barnshafandi 252

Framfæri. Sjá meðlag, sveitarstjórn.

Maður dæmdur til refsingar samkvæmt 10. gr. laga nr. 51 frá 1928 með því að honum tókst ekki að gera grein fyrir því, af hverju hann hefði framfæri sitt 646

Framfærslulög. Sjá sveitarstjórn.

Frávísun.

a) Frá héraðsdómi.

Eignar- og íveruhús A var áfast við prentsmiðju B, og olli prentvél þar gný og hristingi í húsi A. A krafðist að fá úr þessu bætt eftir ákvörðun dómkvaddra manna og auk þess að honum yrði bætt fé óþægindi þau, er hann hafði þegar af þessu beðið. Til vara krafðist hann skaðabóta af B. Með því að allrar fræðslu var vant um það, hvaða aðgerðir væru framkvæmanlegar og nýtar til úrbóta annmörkunum, og með því enn fremur að varakrafan var miðuð við að sýknað yrði af aðalkröfunni, enda ekki vitað um verðrýrnun hússins af téðu óhagræði, þá þóttu kröfur A of ákveðnar og málsútlistun hans of ófullkomin til þess, að dómur yrði á málið lagður. Var héraðsdómurinn því ómerktur ex officio og málinu vísað frá héraðsdómi 183

Iðgjaldakröfu í refsímáli á hendur tveimur mönnum fyrir þjófnað vísað frá undirrétti, með því að héraðsdómarrinn hafði ekki látið þess getið í stefnu, að iðgjalda yrði krafizt, né heldur hafði hann borið þessa kröfu, svo séð yrði, undir hina ákærðu eða skýrt þeim frá, að hún væri fram komin	214
Elleheimili í sveitinni R, þar sem tvö gamlalmenni dvöldust, er sveitföst voru í sveitinni Í, krafði Í um greiðslu vistargjalds fyrir þau bæði fyrir þann tíma, er þau höfðu dvalizt á elleheimilinu og ennfremur ákveðins mánaðargjalds, meðan þau dveldust þar framvegis. Kröfur um dóm fyrir fúlgu með gamlalmennunum um ókomna tímann vísað frá héraðsdómi, þar eð hún varð að teljast of óákveðin til þess að dómur yrði á hana lagður	382
Máli útaf ágreiningi fiskiræktarfélagss (V) við ána L og félagsskapar landeigenda (F) við ána U, sem rennur um sömu leirur og L til sjávar, um rétt F gagnvart V, vísað frá héraðsdómi, með því að kunnáttumenn í veiðimálum höfðu ekki látið í té álit um kröfur F, eins og þær voru skilgreindar í hæstarétti	402
Máli um bjarglaun vísað frá héraðsdómi, með því að stjórn váttryggingarfélagss þess, er bæði skip það, er björgunina framkvæmdi, og skip það, er bjargað var, voru váttryggð hjá, átti úrskurð um bjarglaunin, er áfrýja mátti síðan til gerðardóms	651
Meðan á flutningi máls stóð, sem A og B áttust við út af verzlunarfélagsskap, krafðist A þess, að B afhenti sér ýmis skjöl, sem legið höfðu fyrir gerðardómi, er fjallað hafði um ágreining þeirra. Bygði A kröfu þessa m. a. á því, að hann væri eigandi eða sameigandi skjalanna. Héraðsdómarrinn hratt kröfunni með úrskurði, er A kærði til hæstaréttar. Sagt í dómi hæstaréttar, að nefnt atriði varði hvorki sönnunaratriði eða önnur réttarfarsatriði dómsmáls aðiljanna og yrði þessvegna ekki dæmt í kærumálinu	659

b) frá hæstarétti.

Með því að úrskurði fógeta um framkvæmd lögtaks fyrir útsvari var áfrýjað, eftir að 8 vikna frestur sá, er getur í 11. gr. laga nr. 29 frá 1885, var liðinn og án þess að áfrýjunarleyfi væri áður fengið, var málinu vísað ex officio frá hæstarétti	440
Máli vísað ex officio frá hæstarétti, með því að stefnda, sem hvorki mætti né lét mæta, hafði ekki verið birt hæstaréttarstefnan	421
Áfrýjandi krafðist þess í hæstaréttarstefnu, að málskostnaður í héraði og fyrir hæstarétti yrði látinn niður falla. Varð þessvegna ekki lagður dómur á þær viðtækari málskostnaðarkröfur, sem hann gerði við flutning málsins fyrir hæstarétti	554

Frestir.

Eftir að A hafði fengið nokkra fresti í máli, sem B höfðaði á hendur honum til greiðslu efnðabóta á samningi um sölu síldar, lagði A fram vottorð nokkurra erlendra manna um þýðingu veiðibrests um efnðaskyldu seljanda á síldar-sölusamningum. Krafðist A síðan frests til að fá vottorðin, sem umboðsmaður B andmælti, staðfest, en samkvæmt kröfu B neitaði héraðsdómariinn honum um frestinn með úrskurði og kvað síðan upp efnisdóm í málinu. Með því að ekki var sannað, að A hefði getað fengið vottorðin fyrr en raun varð á, og með því ennfreður að ekki varð fullyrt, að efni þeirra væri þýðingarlaust fyrir málið, þá felldi hestiréttur að kröfu A úrskurðinn og héraðsdóminn úr gildi, vísaði málinu heim í hérað til lögleggrar meðferðar og lagði fyrir dómarrann að veita hæfilegan frest til vitnaleiðslunnar	158
---	-----

Fyrirvari. Sjá aðgerðaleyfisverkanir, viðskiptatilkynningar.

Fyrning refsikröfu.

A bruggaði ólöglegt áfengi í ársbyrjun 1932, en málshöfðun út af brotinu var tilkynnt honum af

héraðsdómara 26. sept. 1935. Sök hans talin fyrnd eftir analogíu 67. gr. hegningarlaganna ..	11
Bruggun, sem B var gefin að sök, var drýgð fyrir sumarmál 1933. Málshöfðun var honum tilkynnt þann 19. nóvember 1935. Sökin fyrnd samkvæmt analogíu 67. gr. hegningarlaganna	11
A ritaði meiðandi grein í blað eitt um B. B staðhæfði, að honum hefði ekki orðið kunnugt um grein þessa fyrr en 25. jan. 1934. Með því að ekki var sannað, að B hefði vitað fyrr um greinina en hann sjálfur fullyrti, var sýknukrafa A sökum fyrningar ekki tekin til greina	100

Gagnsakir. Sjá málasmsteypa.

Gáleysi.

Drengur, 4 ára að aldri, varð fyrir vagni, sem tengdur var aftan í bifreið og reykháfur var fluttur á. Beið drengurinn bana. Maður, sem tekizt hafði á hendur að hafa gætur á vagninum, dæmdur fyrir manndráp af gáleysi	6
Maður dæmdur til refsingar eftir 286. gr. hegningarlaganna fyrir íkveikju í húsi af gáleysi	17
Maður sýknaður af ákæru fyrir að hafa orðið mannsbani af gáleysi	144
Eigandi bifreiðar dæmdur til greiðslu fébóta fyrir örkuml, er hlutust af ógætilegum akstri bifreiðarstjórans	303
Opið á benzíngeymi bíls var inni í honum. Kviknaði í bílnum með þeim hætti, að bílstjórinn brá lukt inn í hann, meðan verið var að láta benzin á hann. Þessi athöfn ekki talin hafa orðið af stórkostlegu gáleysi, með því að ekki varð ætlað, að almenningur gerði sér grein fyrir eldfimihaettu þeirri, er tjónið varð af, og með því að ekki voru fram komnar sannanir fyrir því, að bifreiðastjórum væri veitt fræðsla um þessa eldfimihaettu, né að bílstjóri sá, er í hlut átti, hefði haft þekkingu á henni fyrr en slysið varð ..	479
Bifreiðarstjóri dæmdur til greiðslu fébóta vegna líkamsmeiðsla, er hlutust af ógætilegum akstri hans	667

Gerðardómur.

Máli um bjarglaun vísað frá héraðsdómi, þar eð stjórn váttryggingarfélags þess, sem hafði í tryggingu bæði skip það, er björgunina framkvæmdi, og skip það, er bjargað var, átti samkvæmt félagslögunum úrskurð um bjarglaunin, er skjóta mátti síðan til gerðardóms 651

Gestaréttur.

Með því að samningsákvæði um gestarétt eftir eldri lögum hafði að geyma undanþágu frá að leggja mál til sátta fyrir sáttarmenn og skyldu fyrir héraðsdómara að leita um sættir í því og að því athuguðu, að eftir 81. gr. laga nr. 85 frá 1936 er heimilt að semja um meðferð máls í hvaða lögsagnarumdæmi sem er og í hvaða þinghá sem er, og að aðiljum er heimilt samkvæmt 5. gr. 3. mgr. 11. tl. sömu laga að koma sér fyrir fram skriflega saman um að ganga fram hjá sáttanefnd og leggja mál með þeim hætti undir sáttanefnd dómara, þá var mál löglega sótt fyrir bæjarþingi í kaupstað á hendur manni, sem búsettur var í öðru lögsagnarumdæmi, samkvæmt gestaréttarákvæði í samningi, gerðum fyrir gildistöku laga nr. 85 frá 1936, og gat afnám gestaréttarmeðferðar samkvæmt 224. gr. sömu laga ekki breytt í þessu sambandi öðru en því, að málið var rekið fyrir bæjarþingi í stað gestaréttar áður. Héraðsdómur í nefndu máli, sem vísaði því frá, sökum þess að það hafði eigi verið lagt fyrir sáttanefnd til sátta, var þessvegna ómerktur og var lagt fyrir héraðsdómarann að taka málið upp að nýju og leggja dóm á það að efni til 227

Gjafsókn, gjafvörn.

Gjafsóknarmál eða gjafvarnar 72, 86, 348, 382
 Málskostnaður í gjafsóknarmáli eða gjafvarnar látinn niður falla, en þóknun skipaðs talsmanns gjafsóknarhafa eða gjafvarnarhafa dæmd úr ríkissjóði 72, 348

Gjalddagi.

- Útsvör, sem lögð höfðu verið á A árið 1935 og 1936, voru heimt inn með einu og sömu lögtaksgerðinni. Útsvarið 1936 virtist ekki hafa verið gjaldkræft, þegar lögtaksgerðin hófst, en með því að A hreyfði ekki andmælum á þeim grundvelli, þótti hægt að láta ganga dóm um útsvar beggja áraanna 86
- Samkvæmt skipulagsupphætti átti að taka lóð A undir götu og torg. Krafa hans til fébóta fyrir lát lóðarinnar talin gjaldkræf, þegar er honum var meinuð notkun lóðarinnar til húsgerðar af greindum ástæðum án tillits til þess, hvenær lóðin í verki og framkvæmd yrði tekin undir götu og torg 492
- Af hendi hreppsfélags, sem sótt var til greiðslu eftirstöðva skuldabréfs, var það borið fyrir, að eftirstöðvar lánsins hefðu ekki verið gjaldkræfar, þegar málið var höfðað. Þessi varnarástæða ekki talin á rökum byggð m. a. af því, að í héraðsstefnunni var lýst yfir því, að láninu hefði verið sagt upp, og var því ekki andmælt í héraði 541

Gjaldprotaskipti.

Með því að ekki er kveðið á um, hvar í skuldaröð skuli skipa kröfu til launa fyrir rannsókn á bókhaldi þrotamanns samkvæmt 1. mgr. 7. gr. laga nr. 25 frá 1929, með því að niðurlagsákvæði sömu málsgreinar, að endurskoðun skuli fara fram á kostnað búsins, geymir algert undantekningarákvæði frá þeirri meginreglu íslensks réttar, að ríkissjóður kosti rannsókn opinberra mála, án þess að sá, er fyrir broti verður, eða aðrir ósakfelldir einstaklingar þurfi að kosta þar nokkru til, og loks með því að þessvegna er ástæða til að gera verkanir lagaákvæða þessa sem ótilfinnanlegastar að unnt er öðrum lánardrottnum þrotabúa, þá þótti verða að skýra lagaákvæðið þannig, að kröfur samkvæmt því skuli skipa sæti í skuldaröð þrotabúa meðal al-

mennra, forréttindalausra krafna samkvæmt 85. gr. skiptalaganna
 A, B og C skipuðu stjórn hlutafélags (H), sem fékkst við fiskþurrkun og fiskaðgerð og keypti í því skyni fisk óverkaðan og seldi hann aftur verkaðan. H var úrskurðað gjaldþrota þann 19. jan. 1933. Talið, að nefndir stjórnendur hefðu í byrjun okt. 1931 hlotið að sjá, að gjaldprot H var yfirvofandi. Það þótti vist, að þeir hefðu þá þekkt efnahagsreikning H fyrir árið 1930, sem sýndi miklar skuldir um fram eignir. Ennfremur var í okt. 1931 skolið á verðhrun á fiski og söluhorfur hans mjög slæmar, en H átti fiskbirgðir miklar, er keyptar höfðu verið fyrri hluta þess árs. Að fenginni samþykkt hluthafafundar gáfu þeir A og B þann 4. okt. 1931 út veðskuldaþréf fyrir 30000 krónum, tryggt í fiskþurrkunarhúsi H næst á eftir 15000 krónum, til firma eins, sem A var eigandi að, en fjárhæð þessa hafði firmað áður lánað H. Fyrir þennan verknað var A refsað eftir analogíu 262. gr. hegningarlaganna og B eftir 263. gr. sömu laga. Þann 5. des. s. á. veðsettu allir hinir ákærðu (A, B og C) útibúi Útvegsbankans nefnt fiskþurrkunarhús með þriðja veðrétti fyrir 29000 króna skuld, er áður hafði verið stofnuð. Var veðsetningin samþykkt á hluthafafundi 21. s. m. Þessi athöfn talin varða alla hina ákærðu við 263. gr. hegningarlaganna. Ennfremur var öllum hinum ákærðu refsað fyrir að afla þann 21. s. m. samþykkis hluthafafundar fyrir veðsetningu á húseign H til eins lánardrottins fyrir 10000 króna skuld, en veðsetningu þessa höfðu hinir ákærðu framkvæmt hinn 10. febr. s. á. Með því að stjórnendur H voru ekki bærir til að veðsetja eignir félagsins án leyfis hluthafafundar, varð að miða upphafstíma téðrar veðsetningar við 21. des. Þá höfðu og hinir ákærðu þann 21. des. 1931 aflað samþykkis hluthafafundar fyrir veðsetningu á fiskþurrkunarhúsi H, sem framkvæmd hafði verið 1929, án þess að þá hefði verið gætt þeirra skilyrða,

er samþykktir H áskildu um slíkan löggerning. Hinir ákærðu voru ekki dómfelldir fyrir þetta, með því að rannsóknin hafði ekkert að þessari veðsetningu beint og þeir höfðu ekkert verið um hana spurðir. Ákærðu A og B voru dæmdir til refsingar eftir 263. gr. hegningarlaganna fyrir að veðsetja þann 19. marz 1932 veðskuldabréf H, tryggt í húseign, fyrir vinnukröfum, sem þá voru yfir eins árs gamlar og þessvegna ekki lengur forgangskröfur eftir 83. gr. skiptalaganna. A handveðsetti 20. marz 1932 útibúi Útvegsbankans áður nefnt 30000 króna veðskuldabréf gegn því að útibúið tók að sér greiðslu skuldar einnar fyrir H. Með þessu þótti A hafa stýrt í hættu möguleika þrotabús H að heimta aftur frá A 30000 króna skuldabréfið, sbr. 28. gr. laga nr. 25 frá 1929. Var A þessvegna refsað fyrir þetta samkvæmt 263. gr. hegningarlaganna. Þann 17. sept. 1932 framseldi A útibúi Útvegsbankans ofnefnt 30000 króna veðskuldabréf. Kvað hann framsalið hafa verið þeirri forsendu bundið, að H yrði rétt við fjárhagslega og kæmist að samkomulagi við lánardrottina sína. Með því að þessi framburður A hafði stoð í atvikum málsins, var ekki talið, að hann hefði gerzt brotlegur við lög með téðu framsali. Hinum ákærðu var hinsvegar ekki talið til saka, að þeir höfðu greitt vinnukröfur, sem forgangsréttar nutu, að þeir greiddu lögfræðingi kr. 500,00 1932 fyrir lögfræðilega aðstoð, er hann þá veitti, og að þeir veittu atbeina til greiðslu fjárhæðar til Útvegsbankans 1932 gegn því skilyrði, að féð yrði endurgreitt, ef samkomulag næðist ekki við lánardrottinana um viðréttingu H. Ennfremur var ekki talið, að sakfella ætti hina ákærðu fyrir drátt á því að framselja bú H til gjaldþrotaskipta, með því að drátturinn stafaði að langmestu leyti af því, að beiðni var eftir svári frá Útvegsbanka Íslands við beiðni H um fjárhagslega aðstoð 597

Greiðsla.

Menn nokkrir gerðu sameiginlega út skip, er þeir höfðu á leigu tekið, til fiskjar utan heimilis þess, og voru ýmsar nauðsynjar til skipsins teknar út í verzlun á útgerðarstaðnum. Auk þess tóku nokkrir útgerðarfélagarnir út í reikning samlagsútgerðarinnar í sömu verzlun einkanaúðsynjar, aðallega sjófatnað, er taldar skyldu þeim til gjalda, er útgerðarfélagar gerðu reikninga sín á milli. Talið, að af hendi verzlunarinnar hefði verið heimilt að láta fjárhæðir þær, sem greiddust inn á reikning félagssskaparins, ganga fyrst til lúkningar einkaúttektum félagsmanna, sem fjarri fór um, að væru tryggðar með sjóveði í skipinu 421

Gæzluvarðhald.

- A var dæmdur til þriggja mánaða refsivistar fyrir brot gegn 2. mgr. 194. gr. sbr. 46. gr. hegningarlaganna, 15. gr. 2. tl. laga nr. 47 frá 1932 sbr. 18. gr. sömu laga, og var refsingin ákveðin með hliðsjón af 40. gr. hegningarlaganna, en með því að honum hafði verið haldið í gæzluvarðhaldi í 144 daga og hafður þann tíma í gæzlu á geðveikrahælinu á Kleppi, að visu nokkurn hluta tímans til nauðsynlegrar rannsóknar, en ekki sökum þess að háttsemi hans gæfi efni til svo langvinnis gæzluvarðhalds, þá var ákveðið samkvæmt 59. gr. hegningarlaganna, að gæzluvarðhald ákærða kæmi í stað refsingar þeirrar, sem hann hafði unnið til 252
- Refsing á hendur manni, sem dæmdur var fyrir ólöglega áfengissölu, ákveðin 400 króna sekt með hliðsjón af því, að hann hafði setið 5 daga í gæzluvarðhaldi og samkvæmt analogiu 59. gr. almennra hegningarlaga 325
- Í málum, er fleiri en einn var sekur dæmdur, var sá, sem í gæzluvarðhaldi sat, einn dæmdur til að bera kostnað af því 214, 325, 484

Haldsréttur.

A, sem taldi til skuldar á hendur Sildareinkasölu Íslands (E) fyrir verkun sildar o. fl., en hafði nokkra fémuni E í varðveizlu sinni, lét þess kost að láta þá af hendi gegn því, að honum væri greidd tiltekin fjárhæð, er hann taldi sig eiga hjá E fyrir geymslu á munum hennar. A var með þessu talinn hafa firrt sig haldsrétti í nefndum fémunum fyrir öðrum kröfum, sem hann kynni að eiga á hendur E 117

Heilbrigðismál. Sjá lækna, lækningar, sóttvarnir.

Heimilisfang.

Hlutafélag, sem starfað hafði hér á landi um margra ára skeið, aðallega með norskt fjármagn, átti fasteignir í Árnessýslu og við Skerjafjörð. Starfsemi þess beindist aðallega að því að koma fasteignunum í reiðu fé. Samkvæmt samþykktum þess var heimili þess og varnarþing hér á landi og á árunum 1917—1934 var Reykjavík talin heimili þess í samþykktum þess. Hér á landi var meiri hluti stjórnar þess búsettur, og meiri hluti hinna innlendu fyrirvarsmanna þess var búsettur í Reykjavík, en skrásett hafði félagið ekki verið samkvæmt 59. gr. laga nr. 77 frá 1921. Á hluthafafundi í Osló 1934 var ákveðið að flytja heimilisfang félagsins austur í Árnessýslu, og var sú ályktun tilkynnt lögreglustjóranum í Reykjavík og sýslumanninum í Árnessýslu, en ekki var félagið skrásett í Árnessýslu, svo sem mælt er í 14. gr. laga nr. 77 frá 1921. Félagið eftir sem áður talið heimilisfast í Reykjavík 78

Heimvísun.

Í einkamáli neitaði héraðsdómarinn öðrum aðiljanum með úrskurði um frest til að fá staðfest vottorð, sem hann hafði lagt fram og andmælum sættu af hendi hins aðiljans. Kvað héraðsdómarinn síðan upp dóm í málinu. Með því að ekki mátti fullyrða, að efni vottorðanna væri þýðing-

arlaust fyrir málið, og þeirri staðhæfingu aðiljans var ekki hnekkð, að hann hefði ekki getað aflað vottorðanna fyrr, þá var úrskurður héraðsdómarans um synjun frestsins ónýttur svo og héraðsdómurinn og málinu vísað heim í hérað til endurupptöku frá því stigi, að frestinn hefði átt að veita, og lagt fyrir héraðsdómara að veita frest til vitnaleiðslu í málinu 158

Eftir að lög nr. 85 frá 1936 komu til framkvæmda var mál sótt, án þess að hafa verið lagt til sátta fyrir sáttanefnd, fyrir bæjarþinginu í kaupstaðnum A á hendur manni, búsettum í kaupstaðnum S, samkvæmt gestaréttarákvæði í samningi um leigu á bát, gerðum fyrir gildistöku greindra laga. Þetta talið heimilt, með því að gestaréttarákvæði hefði að eldri lögum haft að geyma undanþágu frá því að leggja mál fyrir sáttamenn og skyldu á hendur dómara til að leita sátta, og með því ennfremur að semja megi samkvæmt 81. gr. laga nr. 85 frá 1936 um meðferð máls í hvaða lögsagnarumdæmi og þinghá sem er, enda mönnum heimilt eftir 11. tl. 3. mgr. 5. gr. að koma sér fyrirfram skriflega saman um að ganga fram hjá sáttanefnd og leggja mál með þeim hætti undir sáttaumleitan dómara. Frávísunardómur héraðsréttarins, sem byggður var á því, að málið hefði ekki verið lagt til aðgerðar sáttanefndar, var þessvegna ómerktur, og var lagt fyrir héraðsdómarann að taka málið til meðferðar að nýju og leggja dóm á það að efni til 227

Hylming.

Maður dæmdur eftir 240. gr. almennra hegningarlaga 214

Hjónaband.

A játaði að hafa beitt konu sína ýmsum harðræðum, slegið hana oft og jafnvel einu sinni bundið hana á höndum og fótum, en færði sér til afbötunar framkomu og hátterni konunnar á heimilinu. A var dæmdur til refsingar eftir 204. gr. sbr. 63. gr. hegningarlaganna, en við ákvörð-

un refsingarinnar var lögð til grundvallar skýrsla hans bæði um breytni hans gagnvart konunni, óhægindin á hjónabandssambúð þeirra og hverjar málsmætur hann hefði haft í þeim óhægingdum, enda var ekki öðrum sönnunargögnum en frásögn þeirra hjóna til að dreifa um brot A 285

Hlutfélag.

Hlutfélag nokkurt hafði um margra ára skeið starfað hér á landi, aðallega með norskt fjármagn án þess þó að það væri skrásett hér á landi samkv. 59. gr. laga nr. 77 frá 1921. Meiri hluti stjórnar þess var heimilisfastur á Íslandi og flestir innlendir fyrirsvarsmenn þess búsettir í Reykjavík, enda var starfsemi þess þaðan rekin og heimili þess talið þar. Árið 1934 ákvað hluthafafundur, sem haldinn var í Osló, að flytja heimilisfang félagsins austur í Árnessýslu, þar sem það átti eignir, en ekki voru heimilisskiptin skrásett í Árnessýslu, svo sem mælt er í 14. gr. laga nr. 77 frá 1921. Hlutfélagið var talið áfram útsvarsskyldt í Reykjavík 78

Þrír stjórnendur hlutfélags, sem úrskurðað var gjaldþrota 19. jan. 1933, voru m. a. sóttir til refsingar fyrir að hafa vanrækt að halda lögmætan aðalfund á árinu 1932, eins og boðið er í 30. gr. laga nr. 77 frá 1921. Eins og hag félagsins var komið 1932 og með því að beðið var þá eftir samningatilraunum við lánardrottna félagsins og reikningar um afkomu þess voru gerðir til afnota við þær samningsumleitanir, þá þótti þessi vanræksla ekki eiga að varða kærdú refsingu eftir 57. gr. hlutfélagalaganna 597

Ekki talið sannað, að tveir stjórnendur hlutfélags, sem greitt höfðu hlutfé sitt að nokkru, eða 12000 krónur, með fiski, hefðu þá séð fyrir verðfall á fiskinum. Það þótti þessvegna ekki varða þá refsingu samkvæmt 53. og 54. gr. laga nr. 77 frá 1921, að þeir höfðu talið téða fjárhæð meðal innborgaðs hlutfjár í tilkynningu til hlutfélagaskrárinnar 597

Hlutaréttindi. Sjá eignarréttur, fasteignir, halds-
réttur, sjóveð, veiðiréttindi.

Hlutdeild.

Tveir menn drýgðu saman þjófnað. Annar þeirra veitti auk þess aðstoð til að koma undan munum, er hinn hafði stolið. Þeim báðum refsað eftir 6. gr. laga nr. 51 frá 1928 sbr. 63. gr. hegningarlaganna og öðrum þeirra ennfremur eftir 240. gr. hegningarlaganna	214
Tveir menn dæmdir til refsingar fyrir þjófnað, sem þeir drýgðu í sameiningu	229
Kona dæmd eftir 1. mgr. 283. gr. hegningarlaganna sbr. að nokkru 1. málsl. 53. gr. og að nokkru 2. málsl. 53. gr. og 47. gr. hegningarlaganna. Tveir menn samsekir henni dæmdir eftir 1. mgr. 283. gr. hegningarlaganna, sbr. að nokkru 1. málsl. 48. gr. hegningarlaganna og að nokkru 2. mgr. 54. gr. sömu laga	484
Ýmsir menn dæmdir til refsingar fyrir sameiginlega árás á lögreglulið.	566
Maður dæmdur til refsingar eftir 101. gr. sbr. að nokkru 53. gr. 102. og 109. gr. 2. mgr. sbr. 46. gr. og 53. gr. hegningarlaganna fyrir að ráðast á og hafa í frammi ókvæðisorð við tvo lögregluþjóna, sem voru að fara með ölvaðan mann af skemmtisamkomu, og hvetja menn til að veitast að lögregluþjónunum og taka manninn af þeim	531
Þrír stjórnendur hlutafélags dæmdir til refsingar fyrir að ívilna nokkrum af lánardrottnum félagsins	597

Húsaskattur. Sjá endurgreiðsla.

Húsleit. Sjá eftirgrennslan brota.

Iðgjöld.

Í refsímáli á hendur tveimur mönnum fyrir þjófnað tók héraðsdómariinn til greina kröfu um iðgjöld fyrir stolna og eyðilagða muni, þrátt fyrir það þótt þess hefði ekki verið getið í stefnu,

að skaðabóta yrði krafizt, þrátt fyrir það þótt hann hefði ekki, svo séð yrði, skýrt hinum ákærðu frá kröfunni, og þrátt fyrir það þótt engin virðing hefði farið fram á verðmæti hinna stolnu og eyðilögðu muna, eða ef slík virðing var óframkvæmanleg, án þess að hinum ákærðu, sem báðir voru ófjárráða, væri skipaður sakráðamaður. Sagt í dómi hæstaréttar, að iðgjalda-krafan yrði ekki af þessum ástæðum dæmd í refsímalínu 214

Refsing tveggja manna, sem dæmdir voru fyrir þjófnað, var gerð skilorðsbundin samkvæmt lögum nr. 39 frá 1907, með hliðsjón af því m. a., að þeir höfðu þegar greitt iðgjöld fyrir hina stolnu muni 229

Íkveikja. Sjá brenna.

Innheimtulaun.

A vék úr þjónustu B þann 15. jan. 1936. Þann 16. s. m. krafði hann B um nokkra mánaða laun, sem hann átti hjá honum. Kvaðst hann þá hafa fengið það svar, að B gæti ekki greitt í bráð. Fól A nú málfærslumanni kröfu sína til innheimtu. Málfærslumaðurinn krafði B þann 18. s. m. B greiddi þá launin, en neitaði að greiða innheimtukostnað. Talið, að málfærslumaðurinn ætti heimtingu á málfærslulaunum samkvæmt lágmarksgjaldskrá málflytningsmannafélags Íslands og að A gæti sótt B um lúkningu innheimtulaunanna, með því að B hefði ekki tekizt að sanna þá staðhæfingu sína, að hann hefði þann 16. jan. beðið A að að koma til sín eftir tvo daga og sækja launin 140

Ítrekun.

Bifreiðarstjóri dæmdur fyrir ítrekað áfengis- og bifreiðalagabrot og sviptur ökuleyfi æfilangt 3, 264, 301

Maður dæmdur fyrir ítrekaða sölu áfengis 82, 132, 537, 559, 563

Tveir menn, sem voru dæmdir fyrir þjófnað, höfðu áður verið dæmdir fyrir samskonar brot, annar tvisvar og hinn þrisvar, en fyrri dómarnir höfðu

ekki ítrekunarverkanir, með því að sökunautar höfðu ekki náð 18 ára aldri, þegar þeir dómur voru kveðnir upp yfir þeim	214
Maður dæmdur til refsingar fyrir ítrekað brot gegn 10. gr. laga nr. 51 frá 1928	646

Játning og skýrslur aðilja.

Þrír menn játa á sig bruggun áfengis	11
Menn játa á sig að hafa rekið fyrir erlenda botnvörpunga upplýsingastarfsemi um ferðir og dvalarstaði varðskipanna hér við land 25, 30, 364, Maður gengst við því, að hafa haft holdleg mök við 9 ára gamla telpu	643
Maður, sem sóttur var til endurgreiðslu oftekinna vaxta af láni, viðurkennir, að honum hafi verið kunnugt um, að féð gekk beint til húsbygginga, sem kona manns þess, er um lánið samdi við hann, hafði með höndum. Sami maður viðurkennir einnig, að hann hafi fengið lánið að fullu greitt	33
Afgreiðslumaður á bifreiðastöð játar að hafa útvegað og selt manni nokkrum eina flösku af áfengi. Afgreiðslumaðurinn dæmdur eftir 15. sbr. 33. gr. laga nr. 35 frá 1933	91
Lyfsali, er sóttur var til refsingar fyrir ætlað brot á áfengislöggjöfinni og á hegningarlögunum, gefur skýrslu um sölu ýmissa blandna í lyfjabúðinni og áfengisinnihald þeirra	132
Varúðarsamt orðalag manns, sem eignað var barn, við réttarrannsókn málsins hvorki túlkað sem viðurkenning hans fyrir faðerninu né afturköllun á synjun hans áður fyrir faðernið	150
Menn játa á sig þjófnaðarbrot	193
Maður játar að hafa drýgt saurlíft athæfi við tvö stúlkubörn, 5 og 8 ára að aldri. Skýrsla sökunauts, sem kom ekki að öllu leyti heim við frásögn telpnanna, lögð til grundvallar um brot hans. Hann dæmdur eftir 177. gr. sbr. 174. gr. og 40. gr. hegningarlaganna	229
Maður gengst við því að hafa dregið á það við barnsföður þungaðrar konu að eyða fóstri henn-	233

ar, en kvaðst þó ekki hafa ætlað sér að framkvæma fóstureyðingu. Sökunautur dæmdur til refsingar fyrir tilraun til fóstureyðingar	252
Styrkþegi í Rvík játar, að hann hafi ætlað sér að knýja fram viðtal við framfærslufulltrúa og kúga hann til að sinna málefni því, er ákærði hafði á höndum	261
Bifreiðarstjóri gengur við því að hafa reynt að ljósta lögregluþjón, sem ætlaði að taka hann fastan, hnefahögg í andlitið	264
Við ákvörðun refsingar á hendur A, sem játaði að hafa slegið konu sína oft og einu sinni bundið hana, var lögð til grundvallar skýrsla hans bæði um breytni hans gagnvart konunni, óhægindin á hjónalagi þeirra og hverjar málsbætur þau óhægindi hefðu veift honum, enda var ekki öðrum sakargögnum en frásögn hjónanna til að dreifa um brot A	285
Bifreiðarstjóri dylst þess ekki að hafa neytt áfengis við bifreiðarakstur	282, 301
Í verksmiðju einni sprakk gufusuðupottur og olli tjóni. Fyrirsvarsmaður verksmiðjunnar sótti vélsmiðju, sem haft hafði pottinn til viðgerðar, til fébóta útaf slysinu. Við lögregluréttarrannsókn í tilefni af slysinu kannaðist fyrirsvarsmaður verksmiðjunnar við, að honum hefði verið kunnugt um, að pottinum var ekki treystandi eftir viðgerðina	288
Bifreiðarstjóri ók fram hjá hóp barna, sem voru í boltaleik, og varð eitt barnið, 8 ára telpa, fyrir bilnum. Bifreiðarstjórinn duldist ekki við það, að hann hefði tekið eftir, að öll börnin tóku eftir bilnum, nema nefnd telpa, sem var að elta boltann	303
Hjón, sem sótt voru til refsingar fyrir skottulækningar eftir lögum nr. 47 frá 1932 og 26. kap. hegningarlaganna, segja á hendur sjálfum sér, að þau hafi jafnan skýrt sjúklingum þeim, sem leituðu til þeirra, svo frá, að ef þeir færu til lækna, þá mundu þau hjónin láta af lækningaaðgerðum sínum	336

- Vín, tóbak, silfur- og gullplettmunir, sem skotið hafði verið undan tollskoðun, fundust í fórum þjónustustúlku á norsku millilandaskipi. Stúlkan gekk við því að vera eigandi vinsins og tóbaksins. Skipstjórinn var þessvegna ekki talinn refsí-ábyrgur fyrir innflutningi þessa varnings eftir 6. mgr. 3. gr. laga nr. 33 frá 1935 437
- A lagði skipi sínu á höfninni á Siglufirði í norð-anstórvíðri mannlauðu, landfestalauðu og án vél-arnota. Það rakst á bryggju hafnarsjóðs og olli spjöllum á henni. A viðurkenndi í fébótamáli út af spjöllum, að hann hefði vitað, að hald-
botn var slæmur, þar sem hann lagði skipinu 471
- Maður játar að hafa drukkið $\frac{1}{4}$ hluta úr $\frac{1}{2}$ flösku af brennivíni áður en hann hóf bifreiðarakstur 475
- Þrjár manneskjur játa á sig brennu og váttrygginga-svik 484
- Maður játar á sig ólöglega hraðan akstur bifreiðar 522
- Maður játar, að hafa ráðizt á tvo lögreglumenn, sem voru að flytja ölvaðan mann af skemmtistað, og eggjað menn á að losa fangann úr valdi lögreglumannanna 531
- Enda þótt ekki væri upplýst um neinar einstakar áfengissölur af hendi manns, sem hafður var fyrir sökum um brot þetta, þótti þó ekki ástæða til að efast um, að hann væri sekur um ólöglega áfengissölu, er hann hafði játað á sig 563
- Samkvæmt beiðni A, kom B honum í samband við kaupanda að skipi, er A hafði til sölu. Í bréfi til B viðurkenndi A, að B ætti tilkall til þóknunar fyrir þetta og var B samkvæmt því dæmd þóknun 590
- A og B, sem voru í stjórn hlutafélags (H), játuðu við réttarrannsókn út af gjaldþroti H, að þeim hefði verið ljóst 31. júlí 1931, að H væri in-solvent. Eftir að refsíðómur hafði gengið á hendur þeim í héraði fyrir brot á 262. og 263. gr. hegningarlaganna, gjaldþrotalögunum og hlutafélagalögunum, tóku þeir aftur téða játningu sína. Kváðust þeir nú hafa séð það fyrst eftir áramótin 1931—1932, að gjaldþrot H var yfir-vofandi. Úrslitin í hæstarétti voru ekki byggð á

játningu ákærðu, heldur á öðrum þeim gögn- um, er fram komu við rannsókn málsins ..	597
Menn játa á sig ólöglega sölu áfengis ..	82, 537, 559, 646
Maður játar á sig víxilfölsun	655
Bilstjóri, sem ók bifreið út af veginum og olli með því slysi, játaði í fóbótamáli á hendur honum að hafa ekið yfir löglegan hraða	667

Kaup og sala.

- B hafði á leigu byggingarlóð í sjávarþorpi. Skyldi honum vera heimilt að selja og veðsetja réttindi sín yfir lóðinni. Á lóðinni var hús byggt, og lagði A að töluverðu leyti fram efni til þess. Á meðan á byggingu hússins stóð, gerðu A og B með sér samning, þar sem A lofaði að selja B húsið fyrir tiltekið kaupverð. Liðu síðan mörg ár þannig, að B fór með húsið sem sína eign, án þess þó að borga A byggingarefnið, nema að litlu leyti. Fór þá A í mál við B og krafðist þess, að viðurkenndur væri með dómi eignarréttur sinn á húsinu. Talið, að B væri eigandi hússins, og samningur aðiljanna skýrður þannig, að tilætlunin hefði verið, að A fengi hlutbundna tryggingu í húsinu fyrir fjármunum þeim, sem hann hafði lagt fram til gerðar þess 44
- Sýslumaður einn taldi, að ríkissjóði hefði skapast skylda til að kaupa íbúðarhús hans, fyrir þá sök að ríkisstjórninni hefði á fjárlögum 1933 verið heimilað að kaupa húsið við því verði, er það yrði metið af dómkvöddum mönnum, enda hefði ríkisstjórnin sýnt bæði með því að láta meta húsið og með því að leyfa honum að halda eftir hjá sér nokkru af tekjum sýslunnar árin 1932—1933, að hún vildi nota kaupheimildina. Talið, að ekki hefði verið bundizt af hendi ríkissjóðs skyldu til kaupanna, heldur hafi sýslumanni þvert á móti verið sagt glögglega til þess, að ríkisstjórnin vildi engri slíkri skyldu játaast 308
- Samkvæmt beiðni bæjarstjórans (A) í kaupstað einum hóf B leit að kaupanda að skipi, sem A bjóst við að bærinn yrði að selja. B setti sig í samband

við C, er var fús að kaupa skipið, en þó með öðrum kjörum en B hafði tiltekið. A hóf nú sjálfur samningatilaunir við C. Lauk þeim málum svo, að félag manna, sem C var þátttakandi í, keypti skipið. B þótti eiga tilkall til þóknunar fyrir starfa sinn, enda hafði A játast í bréfi til B f. h. kaupstaðarins undir greiðslu slíkrar þóknunar. En með því að B hafði ekki komið á sölusamningum, voru honum ekki dæmd full sölulaun 590

Kosningar, kosningarréttur. Sjá alþingis-kosningar.

Kreppuskil.

Nokkrum árum eftir að hreppurinn A hafði tekið lán hjá sparisjóði (S) var honum skipt í tvö hrepps-félög, A₁ og B. Ráðuneyti það, er í hlut átti, ákvað, að A₁ skyldi taka að sér til greiðslu $\frac{1}{2}$ hluta skuldbindinga hins forna hrepps, en B $\frac{2}{3}$ hluta. Eftirstöðvar láns þess, sem S hafði veitt A, lentu í vanskilum, og sótti S A₁ til greiðslu þeirra. A₁ hafði upp þá varnarástæðu m. a., að B ætti að greiða $\frac{2}{3}$ hluta lánsins og að B hefði fengið kreppuskil samkvæmt lögum nr. 35 frá 1936. Hefði S því átt að lýsa skuldinni að $\frac{2}{3}$ hlutum í kreppulánasjóðinn. Þessi rök A₁ talin veigalaus, með því að S átti aðgang að A₁ sem samskuldara fyrir greindum eftirstöðvum 541

Kvaðir. Sjá umferðarkvaðir.

Kynferðisbrot.

Maður dæmdur til refsingar samkvæmt 174. gr. sbr. 177. gr. hegningarlaganna fyrir að hafa holdleg mök við 9 ára gamla telpu, án þess að samræði ætti sér stað. Telpa reyndist haldin kynsjúkdómi (lekanda), en loku þótti skotið fyrir það, að hún hefði sýkst af ákærða, þar sem héraðslæknir gat ekki fundið þess vott, að hann væri eða hefði verið sýktur af lekanda 33

Maður dæmdur til refsingar eftir 174. gr. sbr. 177. gr. hegningarlaganna fyrir saurlift athæfi við tvö stúlkubörn, annað 5 en hitt 8 ára. Refsingin ákvæðin með hliðsjón af 40. gr. hegningarlaganna 233

Kæur til æðra dóms.

Héraðsdómari hafði vísað máli frá dómi, með því að hann taldi, að ólöglega hefði verið gengið fram hjá sáttanefnd í því. Frávisunardómurinn var látinn sæta kæru til hæstaréttar eftir ákvæðum laga nr. 85 frá 1936 227

Eftir að mál hafði verið tekið til dóms, án þess að við dómþökuna væri mætt af hendi stefnda, krafðist hann endurupptöku málsins. Varð héraðsdómariinn við þeirri kröfu með úrskurði. Þessum úrskurði skaut stefnandi til hæstaréttar eftir reglum laga nr. 85 frá 1936 um kæur .. 397

Kröfu um framlagningu og afhendingu skjala í dómsmáli synjað af héraðsdómara með úrskurði. Var úrskurðinum síðan skotið til hæstaréttar eftir ákvæðum laga nr. 85 frá 1936 um kæur 659

Landamerkjамál.

A átti landspildu við Borgarfjörð (Hvítá). B átti jörð við sama fjörð vestan við landspildu A. Landamerkjadómur hafði gengið um merkin milli landspildu A og jarðar B, en síðar reis upp ágreinigur milli þeirra um réttinn til veiðiskapar í firðinum (ánni) framundan. Höfðaði B mál gegn A og krafðist þess, að A yrði óheimiluð veiði framundan téðri landspildu og jörð, en til vara fyrir vestan línu, er væri dregin í framhaldi af merkjalínunni á landi. Var mál þetta dæmt í héraði eftir almennum reglum einkamála. Hæstiréttur taldi, að málið hefði átt að sæta meðferð eftir III. kafla laga nr. 41 frá 1919 og að héraðsdómaranum hefði borið i tilgreindu þinghaldi að nefna meðdómsmenn og gera ráðstafanir til að þrætusvæðið yrði skoðað og uppdráttur gerður af því. Var héraðsdómurinn þessvegna ómerktur svo og málsmeðferðin frá

áðurnefndu dómþingi og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar eftir III. kafla laga nr. 41 frá 1919	673
--	-----

Landhelgi. Sjá botnvörpuveiðabrot.

Lán.

Kona nokkur gaf út skuldabréf, tryggð með veði í húsum, sem hún hafði í smiðum. Maður hennar fór með skuldaskjölin til A, sem lánaði fé gegn þeim. Með því að A vissi, að féð fór beint til húsgerðanna, þá var hér um lánveiting að tefla, en ekki kaup á verðbréfum, og giltu því ákvæði tsk. 27. maí 1859 og laga nr. 10 frá 1890 um þessi skipti greindra aðilja	91
Samkvæmt 3. gr. laga nr. 12 frá 1927 ákvað atvinnu- málaráðuneytið að skipta hreppnum A í tvö hreppsfélög A ₁ og B og ákvað jafnframt, að A ₁ skyldi taka að sér greiðslu á $\frac{1}{3}$ hluta skulda hins forna hrepps, en B $\frac{2}{3}$ huta. Þessi ákvörðun ráðuneytisins um skipting skuldanna einungis talin gilda milli hinna nýju hreppa sín á milli og A ₁ talinn skyldur að svara sparisjóði að öllu til eftirstöðva láns, sem hinn forni hreppur hafði tekið hjá honum	541

Leit. Sjá eftirgrennslan brota.

Líkamsáverkar.

Eigandi bifreiðar dæmdur til að greiða fébætur vegna örkuðla, sem hlutust af ógætilegum akstri bifreiðarstjórans	303
Maður dæmdur til refsingar eftir 204. gr. 1. mgr. hegningarlaganna fyrir að beita konu sína ýms- um harðræðum, svo sem að binda hana á hönd- um og fótum	285
Sökunautar dæmdir eftir 205. gr. hegningarlaganna fyrir áverka á mönnum	566
Bifreiðarstjóri dæmdur til greiðslu skaðabóta vegna líkamsmeiðsla, er hlutust af óvarkárum akstri hans	667

Líkur.

a) Í einkamálum

- B hafði á leigu byggingarlóð í sjávarþorpi með heimild til framleigu. Hóf hann byggingu húss á lóðinni. A lagði fram byggingarefnið að allmiklu leyti. Útaf þessu gerðu aðiljar samning með sér, þar sem A lofaði að selja B húsið fyrir tiltekið kaupverð. Eftir þetta fór B með húsið um margra ára skeið sem sína eign, byggði skúr hjá því, leiddi vatn inn í það, taldi það fram til skatts og greiddi af því opinber gjöld, en hinsvegar stóð hann ekki nema að litlu leyti í skilum með greiðslurnar til A. Höfðaði A þessvegna mál og krafðist, að viðurkenndur væri eignarréttur sinn að húsinu. Talið, að B væri eigandi hússins, og samningur aðiljanna skýrður þannig, að þeir hefðu ætlað til, að A fengi hlutbundna tryggingu í húsinu fyrir því fé, er hann hafði lagt fram til byggingar þess 44.
- Bifreiðaeftirlitsmaður, sem um margra ára skeið tók við kaupum, sem ákveðið var eftir öðrum reglum en upphaflega var sagt í erindisbréfi hans, bað einu sinni um og fékk uppbót á laun sín, þau er höfðu verið greidd honum, og endurgreiddi öðru sinni fé, er hann þótti hafa oftekið í laun, ekki talinn geta, eftir að hann var látinn af störfum, krafði ríkissjóð um kaup samkv. erindisbréfinu 51.
- Hlutfélag nokkurt starfaði hér á landi, aðallega með norskt fjármagn og átti eignir við Rvík og austur í Árnessýslu, án þess þó að vera skrásett samkvæmt 59. gr. laga nr. 77 frá 1921. Var starfsemi þess rekin frá Reykjavík, þar sem meiri hluti hinna innlendu fyrirsvarsmanna þess voru búsettir. Árið 1934 ákvað hluthafafundur, sem haldinn var í Oslo, að flytja heimilisfang þess austur í Árnessýslu, en ekki voru heimilisskiptin skrásett þar svo sem mælt er í 14. gr. laga nr. 77 frá 1921. Hlutfélagið talið áfram útsvarsskyld í Rvík 78.
- B, sem A sótti til greiðslu viðgerðar á bát, taldi A hafa tekið verkið að sér í ákvæðisvinnu fyrir

- 435 til 450 krónur. Ákvæðisvinna ekki talin sönnuð, enda benti það atriði, að fjárhæðin var ekki fullákveðin til þess, að hér hefði einungis verið um áætlunarfjárhæð að tefla 162
- M, sem K kenndi barn, viðurkenndi að hafa um langan tíma samneytt henni líkamlega fyrir getnaðartíma barnsins og einnig eftir þann tíma. Hann veitti henni fjárstyrk, þegar hún gerði honum kunnugt um barnshöfn sína, og loks sýndi hann henni ýmsa umönnun í sængurlegu hennar. Fullnægjandi líkur taldar fyrir hendi til að veita henni sönnunareið um, að M hefði getið barnið 193
- K eignaði S barn, sem fætt var 1. ágúst 1924. S neitaði samförum við K á getnaðartíma barnsins, en hinsvegar viðurkenndi hann að hafa lagt K fé, eftir að hann vissi um barnshöfn hennar og einnig að staðaldri eftir fæðingu barnsins. Næglegar líkur taldar fram komnar fyrir að láta málið velta á sönnunareiði K 221
- K eignaði M barn. M kvaðst einu sinni hafa átt tal við K á götu og ekki kynnt henni nánar. Tveir bílstjórar báru sem vitni, að þeir hefðu, hvor í sitt skiptið, ekið aðiljum um bæinn. Húsmóðir K kvaðst einu sinni hafa séð þau á stefnumóti. Í ljós var leitt, að K hafði látið grafa upphafsstafi M í ermahnappa um það bil, er hún kvað þau hafa verið í tygi hvort við annað. Loks gat K lýst allrækilega herbergi M. Málið látið velta á sönnunareiði K 314
- K eignar M barn. Kvað hún það hafa komið undir í hesthúsi, er þau voru samferða heim af skemmtun um nótt. M viðurkenndi, að þau hefðu orðið samferða, en neitaði samræðinu. Úrslit málsins látnu velta á sönnunareiði K 416
- Nokkrir menn leigðu skip í samlögum og gerðu það út til fiskjar utan heimilis þess. Nauðsynjar til skipsins voru teknar út í verzlun á útgerðarstaðnum. Fyrirvarsaður verzlunarinnar krafðist sjóvéðs í skipinu fyrir úttektinni. Framkvæmdarstjóri samlagsmanna, sem búsettur var

á útgerðarstaðnum, gaf þá vitnaskýrslu, að hann hefði samið við fyrirsvarsmann verzlunarinnar um úttektina, en framburði hans var mótmælt, þar sem hann var bróðir konu skipseigandans. Úrslit málsins lútu á synjunareyðri fyrirsvarsmanns verzlunarinnar um samning um úttektina	421
A, sem var ófjárráða, var til heimilis hjá föður sínum í Rvík, en dvaldist á sumrin hjá föðurfrændum sínum í hreppnum Ö. Árið 1935 ákvað faðir A að flytja lögheimili hans í hreppinn Ö og tilkynnti þetta á manntalsskýrslum, en engin breyting varð samt á búsetuháttum A. Hann talinn áfram heimilisfastur í Rvík og útsvarsskyldur þar	663

b) Í opinberum málum.

A hafði fémuni nokkra á brott með sér úr brennandi húsi. Hélt hann þeim síðan hjá sér um hálfmánaðar tíma og sagði lögreglumönnum, er færðu brunann í tal við hann, ekki til þeirra. Af þessu ályktað, að hann hefði tekið ákvörðun um að skila ekki mununum aftur	17
Á dulmálslykil, sem fannst í togara og notaður hafði verið við upplýsingarstarfsemi um ferðir og afhafnir varðskipanna, var ritað skirnarheiti manns og símanúmer í húsi því, sem hann bjó í. Þetta felldi grun á hann um að hafa verið við skeytasendingarnar riðinn	30
Nokkur vitni báru, að þau hefðu hvert í sínu lagi og án þess að aðrir væru við það staddir falað og fengið keypt áfengi hjá A, sem var afgreiðslumaður á bifreiðastöð. Auk þess kvaðst eitt vitni hafa farið með áfengi fyrir hann til kaupenda þess nokkrum sinnum. Þetta talið veita líkur fyrir áfengissölu af hendi A, en ekki næg sönnun til að byggja á því áfallsdóm	132
Eitt vitni bar, að B hefði selt því áfengi, en skýrsla þess um, hvar og hvenær kaup þessi hefðu gerzt, var mjög hvarflandi. Ekki talin næg sönnun fram komin til áfallsdóms á hendur B	132

- Stjórnendur hlutafélags eins taldir hafa hlotið að sjá í byrjun okt. 1931, að gjaldþrot þess var yfirvofandi. Það þótti mega ganga að því visu, að þeir hefðu þá þekkt efnahagsreikning þess fyrir árið 1930, sem sýndi miklar skuldir um fram eignir. Þá var og í okt. 1931 skolið á verðhrun á fiski, en hlutafélagið átti fiskbirgðir miklar, er keyptar höfðu verið fyrri hluta þess árs 597
- Við húsleit hjá A fannst áfengi, sem efnarannsóknastofa ríkisins taldi, að gæti verið bruggað hvar sem vera skal. A ekki talinn uppvis að ólöglegri áfengisbruggun 637
- Þrátt fyrir sterkar líkur ekki talið fullsannað, að togari hefði verið að veiðum í landhelgi 411, 459, 525.

Lóðir. Sjá umferðarkvaðir.

Lyfsalar.

- Lyfsali seldi hverjum sem hafa vildi anisbrjóstsaft með ca. 32% vínanda eftir rúmmáli, chinabrjóstsaft með ca. 30% vínanda og kaneldropa með ca. 83% vínanda. Sagt, að lyfjablöndur þessar féllu undir 2. tl. 2. gr. reglugerðar nr. 95 frá 1931 og að ákærða hefði verið heimilt að láta þær af hendi án lyfseðils 150

Loforð. Sjá samningar, vinnusamningar.

Læknar, lækningar.

- Maður, sem fengizt hafði við smáskammtalækningar frá því um síðastl. aldamót, talinn hafa haft rétt til að gefa sig að slíkri lækningastarfsemi, sbr. lög nr. 38 frá 1911, 1. gr., sbr. 4. gr. 3. mgr. og 6. gr. 2. mgr., og lög nr. 47 1932, 22. gr. Ennfremur sagt, að sala hans af smáskammtalyfjum væri vítalaus, þar eð í lögum hafi verið gert ráð fyrir slíkri sölu af hendi smáskammtalækna frá því að sett voru lög um aðflutningsbann á áfengi árið 1909, sbr. lög nr. 44 frá því ári og nú 2. gr. c laga nr. 64 frá 1930, sem var í gildi, er sökunautur seldi lyf þau, er hann var sak-

sóttur fyrir. Hinsvegar var maður þessi dæmdur eftir 15. gr. 2. mgr. sbr. 18. gr. laga nr. 47 frá 1932 fyrir skottulækningar með rafmagnsljósum og eftir 194. gr. 2. mgr. sbr. 46. gr. hegningarlaganna fyrir tilraun til föstureyðingar og sviptur leyfi til að stunda smáskammtalækningar 252

A og B, sem ekki höfðu lækningaleyfi, leituðust við að vinna sjúku fólki, sem til þeirra leitaði, meinabót með fyrirbænum, meinlausum húsráðum og andlegum krafti, er þau svo nefndu og kváðust geta látið hina sjúku verða aðnjótandi fyrir tilverknað framliðinna manna. Ekki var leitt í ljós, að þau hefðu nokkurn tíma aftrað mönnum frá að leita lækna, enda studdu vitni þá skýrslu þeirra, að þau hefðu hvatt sjúka menn til þess. Nefndar athafnir ekki taldar lækningastarfsemi í merkingu laga nr. 47 frá 1932 og þess vegna refsilausar eftir þeim lögum. A kvaðst stundum hafa þegið smávegisþóknun fyrir aðgerðir sínar. B kvaðst hinsvegar aldrei hafa tekið þóknun, en börnum sínum hefði stundum verið vikið litilræði af þeim, er til hans leituðu. Voru þau bæði sýknuð af ákæru samkvæmt 26. kap. hegningarlaganna, með því að ekkert benti til þess, að tilgerðir þeirra hefðu verið framdar til þess að hafa fé af mönnum 336

Hjónin C og D, sem þóttust vera milligöngumenn framliðsins læknis, er færði mönnum andlega læknisdóma, bundu atbeina sinn því skilyrði, að menn leituðu ekki lækna. Þessi háttsemi talin varða við analogiu 15. gr. 1. tl. laga nr. 47 frá 1932 og að því er varðar berklasjúklinga við analogiu 16. gr. sömu laga. Við berklasjúkling einn skildu þau það ennfremur til, að gipsumbúðir yrðu teknar af fæti hans. Seinkaði þetta bata hans að dómi yfirlæknis Landsspítalans, en ekki þótti sannað, að sjúklingurinn hefði af þessu hlotið varanlegt heilsutjón. Þetta athæfi er heimfært undir 1. tl. 15. gr. og 16. gr. laga nr. 47 frá 1932. Þrátt fyrir það þó hjón þessi áskildu sér 10 króna þóknun fyrir hvern, sem til

þeirra leitaði, þótti ekki fullyrðanda, að þau hefðu haft í frammi visvitandi blekkingar til að hafa fé af mönnum. Voru þau því sýknuð af ákæru eftir 26. kap. hegningarlaganna	336
Læknar rannsaka andlega heilsu manns, sem hafður var fyrir sökum um refsivert verk og talinn var andlega vanheill	17, 233, 252
Héraðslæknir framkvæmir krufning á líki manns, sem ætla mátti að hefði látizt af áfengiseitrun	497
Héraðslæknir vanrækir að framkvæma líkskurð, þegar hans var þörf	497

Lög, lögskýring.

Sakir á hendur tveimur mönnum fyrir bruggun áfengis taldar fyrndar samkvæmt analogíu 67. gr. hegningarlaganna	11
Maður framdi áfengislagabrot, meðan lög nr. 64 frá 1930 voru í gildi. Refsing hans ákveðin með hliðsjón af lögum nr. 33 frá 1935, sem leiddu til mildari niðurstöðu	11
Stefna á hendur ákærðum manni veik einungis að 23. og 28. kap. hegningarlaganna og lögum nr. 51 frá 1928. Þrátt fyrir þetta þótti heimilt að dæma um, hvort verknaður sá, sem ákæruvaldið sótti hann til refsingar fyrir, varðaði við 250. gr. hegningarlaganna	17
Sagt, að rétt sé að beita 2. mgr. 6. gr. laga nr. 51 frá 1928, um málshöfðun vegna minniháttar stuldar, einnig um málshöfðun fyrir brot, er varðað 250. gr. hegningarlaganna, analogískt	17
Við yfirmat á námsbótum fyrir lögnumda lóð vékst einn hinna þriggja dómkvöddu yfirmatsmanna undan störfum, áður yfirmatinu væri lokið. Fullnaðarmat hinna tveggja ekki talið fullnægja ákvæðum 6. gr. laga nr. 61 frá 1917	39
Ákvæði 26. gr. laga nr. 46 frá 1921, sbr. lög nr. 39 frá 1935, um rétt móður óskilgetins barns til meðlagsheimtu af dvalarsveit sinni, og ákvæði 60. gr. sbr. 55., 57., 75., 77. gr. laga nr. 39 frá 1921, um samskonar rétt skilinna hjóna, talin öll undantekning frá þeirri meginreglu, að maður	

fái ekki styrk sér eða sínum til framfærslu úr sveitar- eða bæjarsjóði, nema sýnt sé, að hann geti ekki framfært sig eða þá af sjálfs sín ramleik	72
Talið leiða af ákvæðum tsk. 27. maí 1859 og lögum nr. 10 frá 1890, að maður, sem fengið hefur lán, tryggt með veði í fasteign, gegn því að játast undir að greiða hærri vexti en 6%, verði ekki skyldaður með dómi til að greiða meir en 6% í vexti, en hafi skuldari þegar greitt hærri vexti, þá brestur heimild til að þvinga þann, sem þá tók, til endurgreiðslu þeirra. Lög nr. 73 frá 1933, sem heimila endurheimt oftekinna vaxta, ekki talin geta verkað aftur fyrir sig til lánsviðskipta, sem útkljáð voru, áður en þau gengu í gildi	91
Dæmt um málsástæðu, sem ekki hafði verið höfð uppi í máli, með því að ekki varð litið svo á, að málfærslumaður sá, sem í hlut átti, hefði á neinn hátt viljað svipta umbjóðanda sinn þeim rétti, er hann hafði að lögum, sbr. 113. gr. laga nr. 85 frá 1936	91, 171
A gerði fjárnám fyrir dómskuld á hendur B í bifreið, sem B hafði verið lögð sem fátækrastrýkur. Þetta talið óheimilt samkvæmt 3. tl. 31. gr. laga nr. 19 frá 1887. Var fjárnámið fellt úr gildi eftir kröfu viðkomandi sveitarstjórnar, sem áfrýjaði málinu	169
Það ekki talið heimila hlutfallslega endurheimtu á húsaskatti samkvæmt lögum nr. 36 frá 1924, þótt húsið brynni á miðju gjaldárinu	171
Sagt, að ákvæði i byggingarbréfi fyrir þjóðjörð, gerðu fyrir 1904, þar sem landseta var fyrirmanað að ljá öðrum af landsnyttjum, yrði að skilja með hliðsjón af ákvæðum löggjafarinnar hverju sinni um meðferð þjóðjarða. Umboðsmanni þjóðjarða talið heimilt að samþykkja samkvæmt 3. sbr. 2. gr. laga nr. 30 frá 1913, að leiguliði leigði manni cinnar dagsláttu lóð undir sumarbústað, þannig að sá leigumáli stæði, meðan landsetinn sæti þjóðjörðina	243

- Ákvæði um stundarsakir í bráðabirgðalögum nr. 49 frá 1934, að framleiðendur mjólkur mættu einungis selja hana ógerilsneydda beint til neytenda innan sins sveitarfélags, ekki talið fara í bága við 64. gr. stjórnarskrárinnar. Sagt, að almennt löggjafinn hafi metið þessar ráðstafanir til almenningsheilla og að við því mati geti ekki orðið haggað. Greind ákvæði heldur ekki talin brjóta í bága við 23. gr. stjórnarskrárinnar 332
- Samlagsmenn gerðu skip út til fiskjar í sameiningu og voru nauðsynjar til þess teknar út í verzlun nokkurri. Ákvæði 3. kap. siglingalaganna nr. 56 frá 1914 um pro rata ábyrgð ekki talin eiga við um lögskipti samlagsmanna og verzlunarinnar 421
- Ákvæði 6. mgr. 3. gr. áfengisлага nr. 33 frá 1935 um refsíábyrgð skipstjóra á brotum skipverja ekki talin taka til þess tilviks, að uppvist er um mann þann, sem drýgt hefur innflutning áfengis 437
- Maður, er dæmdur var í héraði til refsivistar, var látinn fara að taka út refsinguna, án þess að fengið væri til þess boð dómsmálaráðuneytisins. Þegar ráðuneytið komst að þessu, áfrýjaði það málinu og stöðvaði framkvæmd refsingarinnar. Með því að ákvörðunin um fullnustugerð refsisdómsins var tekin af manni, sem ekki var bær til þess að lögum, þótti hún ekki standa því í vegi, að málið væri dæmt í hæstarétti, sbr. 15. gr. tsk. 24. jan. 1838 484
- Sagt, að ákvæði 3. sbr. 4. gr. sveitarstjórnarlaganna nr. 12 frá 1927, um fjárskipti hreppsfélaga, er áður hafa talizt einn og sami hreppur, eigi einungis við skiptingu eigna og skulda hinna nýju hreppsfélaga sín á milli, en ekki við ábyrgð þeirra á skuldum forna hreppsins gagnvart þriðja manni. Ennfremur sagt, að grundvallarreglur íslenskra laga leiði til þess, að við skiptingu eins hreppsfélags í fleiri beri hin nýju hreppsfélög, hvort eða hvert fyrir sig, ábyrgð á skuldum hins forna hreppsfélags sem eigin skuldum 541
- Sagt, að ákvæðið í niðurlagi 1. mgr. 7. gr. laga nr.

25 frá 1929, að endurskoðun á bókhaldi þrotamanns samkvæmt nefndri lagagrein skuli fara fram „á kostnað búsins“, hafi að geyma algera undantekningu frá þeirri meginreglu íslensks réttar, að ríkissjóður kosti rannsókn opinberra mála, án þess að sá, er fyrir refsiverðu broti verður, eða aðrir ósakfelldir einstaklingar þurfi þar nokkru til að kosta. Af þessum ástæðum og fyrir því að ekki segir í nefndu ákvæði, hvar í skuldaröð skipa skuli sæti kröfum um laun fyrir endurskoðun á bókhaldi þrotabús, þá var slík krafa talin til almennra forréttindalausra krafna samkvæmt 85. gr. skiptalaganna	549
Maður dæmdur til refsingar fyrir itrekaða sölu áfengis. Við ákvörðun refsingarinnar var tekið tillit til þess, að hegningarákvæði núgildandi áfengislaga nr. 33 frá 1935 eru miklum mun vægari en samskonar ákvæði laga nr. 64 frá 1930, er kærði var síðast dæmdur eftir	559
A, sem var í stjórn hlutafélags (H), lét firma, er hann var eigandi að, lána H 30000 krónur. Þegar A var orðið ljóst, að gjaldþrot vofði yfir H, gaf hann út samkvæmt heimild frá hluthafafundi veðskuldabréf, tryggt í fasteign H, til firma síns fyrir skuldinni. Þetta talið varða hann refsingu samkvæmt anlogiu 262 gr. hegningarlaganna	597
Lögheimili. Sjá heimilisfang, skattar og gjöld.	
Lögnám. Sjá eignarnám.	
Lögregla. Sjá ennfremur valdstjórn og allsherjarregla.	
Vitt, að héraðsdómari hafði ekki látið lögreglumenn, er unnu að rannsókn sakamáls út af húsbrennu, koma fyrir dóm og staðfesta þar skýrslur sínar um málið	17
Trúnaðarmenn lögreglunnar hlustuðu á samtöl við bifreiðastöð, þar sem ætlað var, að áfengi væri selt. Vitt, að þeir voru ekki látnir staðfesta framburði sína	132

Mjólkurframleiðandi, sem búsettur var utan Reykjavíkur, ætlaði í október 1934 að selja mjólk sína ógerilsneydda í Reykjavík, þrátt fyrir það þótt honum væri það óheimilt samkvæmt ákvæðum um stundarsakir í bráðabirgðalögum nr. 49 frá 1934. Lögreglan tók mjólkina, fól Mjólkurfélagi Reykjavíkur hana til sölu og vísaði A þangað um greiðslu andvirðis hennar. Lögreglunni talið þetta heimilt	332
---	-----

Lögreglusamþykktir.

Bifreiðarstjóri, sem ók röngu megin við vegamóta-stein á gatnamótum í Rvík, dæmdur til refsingar eftir 32. gr. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur	264
Lögreglan í Reykjavík kærði sex bifreiðastjóra, sem afgreiðslu höfðu á sömu bifreiðastöð, til refsingar eftir lögreglusamþykkt Reykjavíkur fyrir að hafa samtímis haft bifreiðar sínar standandi á götunni fyrir framan bifreiðastöðina. Með því að telja mátti víst, að einn hinna kærðu hefði mátt hafa bifreið sína á götunni, en óupplýst, hver þeirra hann var, þá leiddi það til sýknu þeirra allra	433
Bifreiðarstjóri dæmdur m. a. til refsingar eftir 49. gr. lögreglusamþykktar Vestmannaeyja nr. 41 frá 1928 fyrir ógætilegan akstur undir áhrifum áfengis	475
Bifreiðarstjóri dæmdur til greiðslu sektar samkvæmt 46. gr. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur fyrir of hraðan bifreiðarakstur	522

Lögræði.

Það vítt, að héraðsdómari hafði í máli ákærvaldsins gegn tveimur ófjárráða mönnum fyrir þjófnað tekið til greina skaðabótakröfu á hendur þeim fyrir stolin og eyðilögð verðmæti, án þess að þeim væri skipaður sakráðamaður	214
Móðir 8 ára telpu, sem varð fyrir bil og hlaut af heilsuspjöll, fer með fébótamál f. h. telpunnar gegn eiganda bílsins	303

Gert var lögtak hjá hinum ófjárráða A fyrir útsvari, sem á hann hafði verið lagt. Faðir hans, sem var fjárhaldsmaður hans undir yfirfjárráðum lögmannsins í Rvík., áfrýjar lögtaksgerðinni til hæstaréttar	663
--	-----

Lögtak.

Útsvör, sem lögð höfðu verið á A árið 1935 og 1936, voru heimt inn með einu og sömu lögtaksgerðinni. Útsvarið, sem á var lagt 1936, virtist ekki hafa verið gjaldkræft, þegar lögtaksgerðin hófst, en með því að A hreyfði ekki mótmælum á þessum grundvelli, þótti mega láta ganga dóm um útsvar beggja árána	86
Útsvar hafði verið lagt ósundurgreint á tvo hugsaða útsvarsstofna. Var talið óheimilt að leggja útsvar á annan þeirra. Að svo vöxnu máli var synjað um lögtak fyrir útsvarinu í heild sinni	296
Lögtaksúrskurði fógeta áfrýjað, eftir að átta vikna frestur sá, er getur í 11. gr. laga nr. 29 frá 1885, var liðinn og án þess að áfrýjunarleyfi væri áður fengið. Málinu þessvegna vísað ex officio frá hæstarétti	440
Samkvæmt beiðni bæjargjaldkerans í Rvík úrskurðaði fógeti þann 13. sept. 1934 lögtak fyrir $\frac{1}{2}$ hlutum útsvars þess, er lagt var á A í Rvík 1934, og þann 15. okt. s. á. ákvað fógeti, að eftirstöðvarnar skyldu teknar lögtaki, en þann 28. okt. 1935 var réttur settur til framkvæmdar lögtakinu. Lögtak þetta var úr gildi felld, með því að lögtaksbeiðninni hafði ekki verið framfylgt með hæfilegum hraða, sbr. 2. gr. laga nr. 29 frá 1885	469

Málasamsteypa. Sbr. meðalganga.

I. Einkamál.

1. Kröfusamlag:	
a. Kröfusamlag af hálfu sækjanda:	
Útsvör, sem lögð höfðu verið á A 1935 og 1936 heimt inn með einni og sömu lögtaksgerð	86
Dómi og fjárnámsgörð áfrýjað saman	69, 651

Sýslumaður krefur ríkissjóð um bætur vegna þess, að hann var sviptur póstafréiðslustörfum, og krefst þess jafnframt, að ríkissjóður kaupi íbúðarhús hans	308
Lögtaksgerð og eftirfarandi uppboði áfrýjað sameiginlega	469
b. Gagnkröfur:	
A höfðaði mál gegn skilanefnd Sildareinkasölu Íslands til greiðslu launa fyrir verkun á sild. Skilanefndin höfðaði gagnsök til bóta fyrir að A hefði fengið Einkasölunni til handa spillta sild	117
Dómi áfrýjað af hendi beggja aðilja 51, 158, 178, 200, 221, 350, 402, 449, 590	590
2. Aðiljasamlag:	
a. Sóknaraðilja:	
A fer í mál við váttryggingarfélag til greiðslu váttryggingarfjár fyrir brunna muni. B gengur inn í málið og krefst dóms fyrir nokkrum hluta váttryggingarfjárins sér til handa	200
Skipinu A var bjargað af skipinu B og léði skipið C lið sitt við þá björgun. Eigendur skipsins B höfðuðu síðan mál á hendur eigendum og útgerðarmönnum skipsins A. Inn í það mál gengu eigendur skipsins C og kröfðust bjarglauna fyrir aðstoð sína	358
b. Varnaraðilja:	
A sækir B til viðurkenningar á eignarrétti sínum að húsi, sem B var talinn fyrir, og gerir jafnframt kröfur á hendur C til ónýtingar veðrétti, er B hafði veitt C í húsinu	44
A gerði fjárnám í bifreið, sem lögð hafði verið B til sem fátækrastrykur. Sveitarstjórn sú, er í hlut átti, áfrýjaði fjárnámssgerðinni til ónýtingar og stefndi bæði A og B	169
Tveir ritstjórar dagblaðs sóttir til að birta í blaði sínu athugasemdir við grein, er áður hafði birt í blaðinu	237
Nokkrir samlagsmenn tóku skip á leigu og gerðu það út til fiskjar utan heimilis þess. Skips-	

nauðsynjar voru teknar út í verzlun á útgerðarstaðnum. Fyrirsvarsmaður verzlunarinnar höfðaði mál gegn eiganda skipsins til að hlíta sjóveði í skipinu fyrir úttektinni og á hendur nokkrum samlagsmönnum til sameiginlegrar greiðslu hennar	421
Hjón sótt sameiginlega í lögtaksmáli til greiðslu útsvars	440
Lögtaksgerð og uppboðsgerð á hinum lögteknunum áfrýjað. Löktaks- og uppboðsbeiðanda og uppboðskaupanda stefnt	469
Skip rakst á bryggju í kaupstaðnum S og olli spjöllum á henni. Hafnarnefnd höfðaði mál gegn eiganda skipsins og váttryggingarfélagi því, er tekið hafði að sér tryggingu skipsins, til fébóta fyrir bryggjuspjöllin	471
Nokkrir vixilskuldarar sóttir til greiðslu vixils	547
Tveir eigendur að húsi sóttir til að hlíta umferðarkvöð á húslóðinni	678

II. Opinber mál.

1. Fleiri brot eins aðilja 17, 150, 214, 252, 264, 273, 282, 301, 336, 475, 531,	566
2. Fleiri ákærðir 11, 25, 132, 214, 229, 273, 325, 336, 364, 433, 484, 497, 537, 566, 597, 637,	646
3. Skaðabótakröfu vísað frá vegna upplýsingaskorts	214
4. Með því að áfengisbruggun, sem A hafði framið, kom ekkert við áfengisbruggun, er B og C höfðu drýgt, þá var að því fundið, að héraðsdómarinn hafði steipt saman málum þessara þriggja manna	11
5. A og B og hjónin C og D voru í einu og sama máli ákærð fyrrir brot gegn 26. kap. hegningarlaganna og lögum nr. 47 frá 1932. Með því að ekkert samband var milli verknaða A og B sín á milli né á milli verknaða A og B og verknaða hjónanna, þá var að því fundið, að héraðsdómarinn hafði steipt málum þessum saman í eitt mál	336

Málflutningslaun.

Fellt niður ákvæði héraðsdóms í opinberu máli um málsvarnarlaun fyrir hin ákærðu, með því að lögfræðingur sá, er vörnina skrifaði, varði hin ákærðu ekki að tilhlutun dómarans, og varð kaup hans því ekki talið til sakarkostnaðar 566

Málflutningsmenn.

Málaflutningsmanni var falið að innheimta skuld. Þegar málaflutningsmaðurinn krafði skuldarann, greiddi hann skuldina. Málflutningsmaðurinn talinn eiga heimtingu á innheimtulaunum samkvæmt lámarksgjaldskrá málflutningsmannafélags Íslands 140

Það talið alkunnugt, að þegar svo stendur í málflutningi, sem hæstaréttarmálflutningsmenn annast við réttina í Reykjavík, að fyrirfram er vitað, að ekki verður annað gert í tilteknu þinghaldi í málinu en taka og veita fresti, þá láti þeir oft mæta fyrir sig umboðsmenn, sem ókunnugir eru málinu og því ekki viðbúnir að færa fram rökstuðning um einstök atriði þess 397

Málsbætur.

Manni, sem sendi togara upplýsingar um ferðir varðskipanna, talið það til afbötunar, að hann hafði ekki gagnvart eigendum eða skipstjórum togaranna tekizt á hendur að afla upplýsinga um varðskipin og ferðir þeirra, heldur einungis sent togurunum slíkar upplýsingar um stuttan tíma að boði húsbónda síns og í fjarveru hans 25

Manni, sem misþyrmt hafði konu sinni, talin framkoma konunnar til málsbóta, Leggja varð skýrslu hans um þetta til grundvallar, með því að ekki var öðrum skýrslum en frásögn hjónanna til að dreifa um verknað ákærða og aðdraganda hans 285

Málshöfðun.

Opinbert mál var höfðað gegn A fyrir brot gegn 23. og 28. kap. hegningarlaganna og lögum nr. 51 frá 1928. Þrátt fyrir þetta talið heimilt að dæma

- um, hvort verknaður sá, er A var borinn sök fyrir, varðaði við 250. gr. hegningarlaganna 17
- Í málshöfðunartilkynningu, var sökunaut tjáð, að mál yrði höfðað gegn honum af hálfu valdstjórnarinnar fyrir brot á áfengislögunum og af hálfu réttvisinnar fyrir brot á 28. kap. hegningarlaganna, en samkvæmt stefnunni var málið einungis höfðað fyrir „þjófnað og brennu, brot á 23. og 28. kap. alm. hegningarlaga frá 25. júní 1869, sbr. 1. gr. 51 frá 7. maí 1928“. Í héraði var samt einnig dæmt um kæru á hendur ákærða fyrir áfengislagabrot. Af hálfu réttvisinnar var málinu hinsvegar einungis áfrýjað. Þessi ónákvæmni ekki talin eiga að varða ómerkingu málsins að þessu leyti í hæstarétti, enda var flutt þar fram sókn og vörn um þessa sakargift. Var því þar einnig lagður dómur á áfengislagakæruna 17
- Sagt, að það sé á valdi dómsmálaráðuneytisins en ekki dómstólanna að meta til fullnaðar ástæður til framlengingar málshöfðunarfrests í barnsfaðernismálum skv. 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46/1921 37
- Samkvæmt héraðsstefnu var lyfsalanum A gefið það að sök að hafa selt „ólöglega og of dýra anisbrjóstsaft, chinabrjóstsaft og kaneldropa úr lyfjabúð sinni án áfengislyfseðils“ og á þessum grundvelli var höfðað mál gegn honum m. a. eftir lögum nr. 69 frá 1928. Að þessu athuguðu var ekki talið heimilt að dæma um það í málinu, hvort A hefði með innflutningi þessara eða annarra lyfjablandna brotið ákvæði greindra laga um áfengisinnflutning, enda hafði rannsókn málsins alls ekki beinzt að þessu síðarnefnda atriði 150
- Í refsímáli á hendur tveimur mönnum fyrir þjófnað tók héraðsdómari til greina kröfu um iðgjöld fyrir stolna og eyðilagða muni. Sagt í dómi hæstaréttar, að ekki yrði dæmt um kröfuna í opinbera málinu, með því að hvorki hefði hennar verið getið í héraðsstefnu né heldur hefði héraðsdómarinn tjáð ákærðu, að hún væri fram komin 214

Gegn bilstjóra, sem verið hafði undir áhrifum áfengis við akstur bifreiðar, var einungis höfðað mál með skírskotun til áfengislaganna. Þetta þótti þó ekki eiga að vera því til fyrirstöðu, að refsing hans einnig væri ákveðin eftir bifreiðalögunum auk áfengislaganna, þar eð kærða gat ekki dulizt, fyrir hvaða verk mál var höfðað gegn honum	282
A, sem veitti forstöðu fyrirtæki í Reykjavík, var eftir kæru B, sem rak samkynja fyrirtæki á Akureyri, dæmdur til refsingar eftir lögum nr. 84 frá 1933 fyrir ofsögur um gæði vöru sinnar í auglýsingu í blaði í Rvík	391
Konan A hafði á leigu veitingahús. Innanstokksmuni í húsinu váttryggði hún fyrir hárrí fjárhæð. Hún skaut þeim að miklu leyti undan og taldi jafnframt B og C á að kveikja í húsinu með loforðum um hluta af váttryggingarfjárhæð innanstokksmunanna. Refsimál var einungis höfðað gegn B og C eftir 283. gr. hegningarlaganna og urðu þeir þessvegna ekki dæmdir til refsingar fyrir samsekt í broti eftir 261. gr. sömu laga	484

Málskostnaður. Sbr. ómakshætur.

I. Í einkamálum.

1. Málskostnaður látinn falla niður:	
Kröfur áfrýjanda teknar til greina að öllu eða nokkru leyti, en málskostnaður þó látinn falla niður 44, 72, 91, 171, 237, 243, 308, 370, 397, 402 549,	678
Áfrýjandi tapaði máli, en málskostnaður þó látinn falla niður	332, 348
Málskostnaðar fyrir hæstarétti var ekki krafizt og féll hann því niður	659
Héraðsdómur ómerktur eftir kröfu áfrýjanda og máli vísað frá héraðsdómi	651
Aðalsök og gagnsök:	
a. Kröfur aðaláfrýjanda teknar að nokkru til greina	200
b. Kröfur gagnáfrýjanda teknar til greina	350

- Meðalgöngusök. Kröfur sakmiðils ekki til greina
 teknar 200
- Málflutningsmanni gjafsóknarhafa eða gjafvarnar
 greidd málflutningslaun úr ríkissjóði .. 72, 348
2. Aðilja, sem áfrýjaði dómsathöfn til breytinga og
 fékk kröfur sínar teknar til greina að meira
 eða minna leyti, dæmdur málskostnaður 51,
 86, 117, 169, 247, 445, 449, 469, 511, 515, 673
3. Áfrýjandi, sem áfrýjaði dómsathöfn til breytinga,
 en kröfur hans voru alls ekki eða að litlu
 leyti teknar til greina, dæmdur til að greiða
 málskostnað 39, 78, 100, 140, 162, 178,
 296, 300, 358, 376, 382, 471, 479, 492, 511,
 541, 554, 590, 663
4. Áfrýjun til staðfestingar:
- Aðilja, sem áfrýjaði til staðfestingar og fékk þá
 kröfu tekna til greina, dæmdur málskostnaður
 með því að stefndi hafði gefið honum til-
 efni til áfrýjunar sinnar 1, 69, 547
- Aðilja, sem áfrýjaði til staðfestingar og fékk þá
 kröfu til greina tekna, ekki dæmdur máls-
 kostnaður, með því að ekki varð séð, að
 stefndi hefði gefið honum sérstakt tilefni til
 áfrýjunar málsins 370
5. Málskostnaður í barnsfaðernismálum:
- Úrslit málsins látin velta á sönnunareiði kon-
 unnar:
- a. Henni dæmdur málskostnaður, ef hún ynni eið-
 inn, en hinsvegar gert að greiða mannin-
 um málskostnað, ef hún féllist á eiðnum
 193, 221, 314
- b. Maður, sem dæmdur hafði verið faðir að barni
 í héraði, áfrýjaði, en af hendi konunnar
 var ekki mætt. Var málskostnaður þess-
 vegna látinn falla niður, ef hún ynni eið-
 inn, en henni gert að greiða málskostn-
 að, ef henni yrði eiðfall 416
6. Eiðsmál:
- Aðili, sem úrslit málsins voru í héraði látin
 velta á synjunareiði hans, áfrýjar til að fá

nýjan eiðsfrest, með því að eiðsfrestur héraðs- dómsins, er var einungis 3 sólarhringar, varð ekki notaður. Hann fékk sér dæmdan máls kostnað	454
Eigandi skips, sem gert var út utan heimilis síns, var sóttur til að hlíta sjóveði í skipinu fyrir skipsnauðsynjum, sem teknar voru út í verzlun á útgerðarstaðnum. Ennfremur voru nokkrir samlagsmenn, sem gerðu skipið út og úttektin hafði gengið til, sóttir til sameigin- legrar greiðslu hennar. Ef fyrirsvarsmaður verzlunarinnar synjaði þess með eiði, að hann hefði samið við framkvæmdarstjóra samlagsmanna um úttektina, þá átti verzlunin að hafa sjóveð í skipinu og samlagsmenn að vera sýknir og málskostnaður að falla niður. Annarskostar átti eigandi skipsins að vera sýkn, samlagsmenn in solidum að greiða út- tektina og málskostnað	421
7. Frávísunardómar:	
Máli vísað frá hæstarétti og áfrýjendur dæmdir in solidum til greiðslu málskostnaðar	440
8. Ómerkingardómar:	
Mál ómerkt ex officio og málskostnaður látinn falla niður	183, 402
Héraðsdómur ómerktur og málsmeðferð að nokkru að kröfu gagnáfrýjanda, en málskostnaður látinn falla niður	158
Héraðsdómur ómerktur svo og eftirfarandi fjár- námsgerð eftir kröfu áfrýjanda og máli vísað frá héraðsdómi. Málskostnaður látinn falla niður	651
9. A höfðaði mál á hendur B til viðurkenningar eignarréttar á húsi, sem B var talinn fyrir. Jafnframt beindi A málinu á hendur C til ógildingar á veðrétti, sem B hafði veitt hon- um í húsinu. Héraðsdómarinn dæmdi A eignarréttinn og felldi veðrétt C úr gildi. B áfrýjaði, stefndi A og krafðist eignarréttar á húsinu. Jafnframt tilkynnti hann C áfrýj- unina, til þess að hann mætti gæta réttar	

sins. C lét mæta í hæstarétti, tók þar undir kröfur B og krafðist málskostnaðar. Sagt, að þar sem A og C hefðu hvorugur öðrum stefnt, yrði A ekki dæmdur til að greiða C málskostnað, og ekki yrði talið, að það gæti bakað B skyldu til að greiða C málskostnað, þótt hann hefði tilkynnt C málskotið	44
Lögtaksgerð fyrir útsvari og eftirfarandi uppboð fellt úr gildi í hæstarétti. Lögtaksbeiðandi og uppboðskaupandi dæmdir in solidum til greiðslu málskostnaðar í hæstarétti	469
Máli gagnáfrýjað til þess að fá dóm um málskostnaðarkröfu í héraði	51
Áfrýjandi krafðist þess í hæstaréttarstefnu, að málskostnaður í héraði og fyrir hæstarétti yrði látinn niður falla. Varð þessvegna ekki í hæstarétti lagður dómur á þær frekari málskostnaðarkröfur, sem hann gerði þar við flutning málsins	554

II. Í opinberum málum.

1. Aðili dæmdur sekur:

a. Einn aðili sakfelldur og dæmdur til greiðslu málskostnaðar 3, 6, 11, 17, 30, 33, 82, 106, 233, 252, 261, 264, 285, 301, 391, 479, 531, 534, 559, 563, 643,	655
b. Tveir eða fleiri sekir dæmdir og dæmdir in solidum til að greiða málskostnað 214, 229, 325, 364, 484, 537, 566,	637
c. Hver greiðir sinn gæzluvarðhaldskostnað 214,	484
d. Sakfelldir menn dæmdir til að greiða sakarkostnað í ákveðnum hlutföllum 25,	597
e. Tveir menn hafðir fyrir sökum. Annar dæmdur en hinn sýknaður	132
Fjórir menn hafðir fyrir sökum. Tveir dæmdir og tveir sýknaðir	336
Þrir menn hafðir fyrir sökum. Tveir dæmdir og einn sýknaður	637

2. Aðili sýknaður og sakarkostnaður lagður á ríkissjóð 144, 150, 273, 411, 433, 437, 459, 468, 497,

525

3. Dómur ómerktur. Ríkissjóði gert að bera áfrýj-
unarkostnað 267
4. Sagt, að ákvæðið í niðurlagi 1. mgr. 7. gr. laga nr.
25 frá 1929, að endurskoðun á bókhaldi
þrotabús samkvæmt téðri lagagrein skuli fara
fram á kostnað búsins, hafi að geyma algera
undantekningu frá þeirri meginreglu íslenzks
réttar, að ríkissjóður kosti rannsókn opin-
bera mála, án þess að sá, er fyrir broti verð-
ur, eða aðrir ósakfelldir einstaklingar þurfi
þar nokkru til að kosta. Krafa til launa fyrir
endurskoðun samkvæmt nefndu lagaákvæði
talin eiga að skipa sæti í skuldaröð þrotabúa
meðal almennra forréttindalausra krafna .. 549
- Ákvæði héraðsdóms um málsvarnarlaun til handa
talsmanni hinna ákærðu fellt niður, með því
að lögfræðingur sá, sem vörnina skrifaði,
varði hin ákærðu ekki að tilhlutun dómarsins,
og var kaup hans því ekki talið til sakar-
kostnaðar 566

Manndráp.

- Skipsreykháf, sem fluttur var um götur Reykjavíkur,
var komið fyrir á fjórhjóluðum tengivagni, sem
festur var aftan í bifreið. A var fengin til þess
ásamt öðrum manni að ganga með tengivagnin-
um til þess að gæta þess, að slys hlytist ekki
af flutningnum, og skyldi A ganga vinstra megin
við ökutækin. A sýndi ekki nægilega aðgæzlu
við starf þetta og varð þannig valdur að dauða
fjögra ára drengs, sem varð fyrir vinstra aftur-
hjóli tengivagnsins. A var refsað samkvæmt 200.
gr. hegningarlaganna 6
- Bifreiðarstjóri ók sandbíl sínum aftur á bak upp í
sandhrúgu við hús, sem var í smíðum, án þess
að spyrjast fyrir, hvort það væri hættulaust, og
án þess að gefa merki til viðvörunar. A, sem
réð fyrir smíð hússins, var þarna nærstaddur.
Þegar afturendi bílsins vissi að sandhrúgunni,
kveðst A hafa séð tvö börn þar, og forðaði hann
þeim þaðan. Á leiðinni burt með börnin segist

hann hafa snúið baki að bílnum og sandhrúgunni, en rétt eftir að hann snéri við, varð lítil telpa, sem var í sandhrúgunni, fyrir afturhjóli bílsins og beið af því bana. Með því að ekki var leitt í ljós, að telpa hafi verið komin í sandhrúguna, þegar A tók þaðan börnin tvö, varð ekki talið víst, að honum hafi þá yfir hana sézt. Var hann þessvegna sýknaður af ákæru um manndráp af gáleysi 144

Í ilmvötnum og hárvötnum, er A og B tóku að framleiða 1932, var 87% methylalkohol, sem er mjög eitrað. Áður höfðu þeir framleitt hárvötn úr ethylalkohol. Til öryggis tóku þeir jafnframt að selja hárvötn á dropaglösunum, sem varð að hvolfa til að ná úr þeim vökvanum. Blasti þá við botn glassins, en á hann var leitað: „Lífshættulegt, ef drukkið er“. Í nóvember 1934 lézt S. Með krufningi á líki hans, rannsókn á magainnihaldi þess og skýrslu læknis, er stundaði hann, var leitt í ljós, að áfengiseitrun varð honum að fjörtjóni. Sannað þótti, að neyzla hans af greindum hárvötnum hefði verið völd eða meðvöld að dauða hans. A og B voru samt sýknaðir eftir 200. gr. hegningarlaganna, með því að þeir þóttu ekki hafa vanrækt aðvörunarskyldu sína, enda var ekki hreyft athugasemdum við sölu hárvatnanna af hendi stjórnarvaldanna fyrr en eftir dauða S. C og D, sem verzlðu með hárvötnin og seldu S þau, voru líka sýknaðir af ákæru fyrir brot á 200. gr. hegningarlaganna, með því að ekki var sannað, að S hefði verið ölvaður, þegar hann keypti hárvatnið, enda hafði hann haft ástæðu til að fullvissa sig um, að það var óhæft til drykkjar. Í fórum J, sem lézt um sama leyti og S, fundust glös undan hárvatni. Var sannað að D hafði selt honum eitt hárvatnsglas. Með skýrslu læknis þess, er stundaði J, þóttu fengnar líkur fyrir því, að hann hefði látizt af áfengiseitrun, en það varð samt ekki talið fullsannað, þar eð lík hans var ekki krufið né magainnihald þess rannsakað 497

Mat og skoðun, Sbr. sönnun, vitni.

Framkvæmd rannsókn á áfengisinnihaldi í blóði bifreiðarstjóra, sem kærður var fyrir akstur bifreiðar undir áhrifum áfengis	3, 264,	282
Uppdráttur gerður af stað, þar sem drengur hafði orðið fyrir bil og hlotið bana af		6
Læknisrannsókn varðandi sakhæfi manns, er framið hafði brot	17, 233,	252
A hafði haft holdleg mök við telpu, sem haldin var lekanda. Héraðslæknir rannsakaði A og taldi loku fyrir það skotið, að hann hefði sýkt hana		33
Blóðrannsókn framkvæmd í barnsfaðernismáli á aðiljum og barninu	37, 193, 221, 314,	416
Eftir að tveir dómkvaddir menn höfðu metið endurgjald fyrir lóð, sem tekin var eignarnámi til götugerðar, voru þrír menn að kröfu bæjarstjórnar þeirrar, sem í hlut átti, dómkvaddir til að framkvæma yfirmat. Þegar þeir höfðu unnið nokkra daga að matinu, skarst einn þeirra úr leik. Gengu síðan hinir tveir til fullnaðar frá matinu og ákváðu nokkru lægra endurgjald fyrir lóðina en undirmatsmennirnir höfðu gert. Svofellt yfirmat var ekki talið fullnægja ákvæðum laga nr. 61 frá 1917 og var eiganda lóðarinnar þegar af þeirri ástæðu dæmd sú fjárhæð, sem undirmatsmenn höfðu metið honum til handa		39
Í máli á hendur manni til endurgreiðslu oftekinna vaxta reiknar löggiltur endurskoðandi út fjárhæð þeirra		91
Skipstjóri á togara var fyrir þeirri sök hafður að hafa veitt í landhelgi og talinn hafa höggvið botnvörpuna frá skipi sínu, þegar varðskipið nálgadist. Kærði kvað botnvörpuna hafa orðið fasta í botni og hefðu strengir hennar slitnað. Þetta varð hæstarétti efni til að kveða upp úrskurð, þar sem lagt var fyrir lögreglustjóran í Reykjavík að dómkveðja þrjá menn til að rannsaka spotta af botnvörpustreng togarans og kveða upp álit sitt um, hvort spottinn bæri þess merki, að hann hefði verið höggvinn eða meitlaður eða		

með öðrum hætti skilinn frá botnvörpustrengnum beinlínis af mannavöldum, hvort vera mætti, að þetta hefði verið gert með öldustokkinn að undirlagi, og hvort merkin á virnum kynni að geta verið fram komin við virslit í togblökkinni	213
Kunnáttumenn segja álit um orsakir þess, að gufusuðupottur í verksmiðju sprakk og olli slysi ..	288
Yfirlæknir Landsspítalans gefur vottorð um heilsufar berklasjúklings, er verið hafði til lækninga hjá hjónum, sem þóttust eiga ráð á andlegum lækningakrafti	336
Klæðskerameistarar gefa álitsgerð í máli milli eiganda hraðsaumastofu og konu, sem starfað hafði hjá honum	350
A, sem veitti forstöðu kaffibrennslu, var kærður eftir lögum nr. 84 frá 1933 fyrir að hafa í auglýsingu í dagblaði sagt ofsögum af gæðum vöru fyrirtækisins og véla þess. Leitað var álita matvælaeftirlits ríkisins um þetta	391
Landlæknir og annar læknir til, sem kvaddir voru álita í barnsfaðernismáli, vildu engan veginn taka fyrir möguleika þess, að barn, sem fætt var 14. júní 1934, hefði verið getið aðfaranótt þess 8. október 1933. Héraðslæknir hafði hinsvegar álitid fyrir þetta girt	416
Bæði núverandi og fyrrverandi forstöðumaður stýrimannaskólans marka stað skips á sjókort 459,	525
Læknar framkvæma krufningu á líki manns, sem látizt hafði af áfengiseitrun	497
Efnarannsóknarstofa ríkisins rannsakar magainnihald manns, sem látizt hafði af áfengiseitrun	497
Landlæknir gefur álitsgerð um eitrunaráhrif methylalkohols	497
Sagt, að héraðslæknir hefði hvorki, eins og honum bar skylda til, framkvæmt krufningu á líki manns, sem líkur voru fyrir, að hefði látizt af áfengiseitrun, né sent magainnihald líksins til efnarannsóknarstofu ríkisins til efnagreiningar	497
Að dómi efnarannsóknarstofu ríkisins gat áfengi, sem fannst í vörzlu A, verið heimabruggað, en gat einnig verið bruggað hvar sem vera skal	637

Læknar á Landsspítalanum lýsa áverkum á manni, sem orðið hafði fyrir hilslysi	637
--	-----

Meðalganga.

A höfðaði mál á hendur B til viðurkenningar á eignar- rétti að húsi, sem B hafði til afnota og var talinn fyrir. Jafnframt gerði A bankaútibúi, sem B hafði veitt veð í húsinu, aðvart um málssókn- ina. Bankaútibúið lét mæta í málinu og tók til varna. Héraðsdómarinn taldi, að það hefði gerzt sakmiðill. Dæmdi hann eignarrétt hússins A til handa og felldi úr gildi veðrétt bankaútibúsins. B áfrýjaði málinu og stefndi A til að hlíta breyt- ingu á dóminum. Ennfremur stefndi hann úti- búinu, án þess að gera nokkrar kröfur á hend- ur því. Af þess hendi var mætt í málinu og tekið undir kröfur B	44
Eftir kröfu A og ábendingu B var gert fjárnám fyrir dómskuld, er A átti á hendur B, í bifreið, sem B hafði verið afhent sem fátækrastrykur. Sveit- arstjórnarvöld þau, er í hlut áttu, áfrýjuðu, stefndu bæði A og B og kröfðust ónýtingar fjár- námsgerðarinnar	169
A höfðaði mál á hendur váttryggingarfélagi til greiðslu váttryggingarfjár fyrir brunna muni. B, sem taldi sig réttkominn til nokkurs hluta vát- tryggingarfjárins, gekk inn í málið og krafðist dóms sér til handa fyrir þessum hluta fjárins	200
M, sem átti veðskuldabréf, tryggt með veði í sumar- bústað, er byggður var á landi þjóðjarðar, mætti við uppboð, sem N ætlaði að láta halda á sum- arbústaðnum, og mótmælti framgangi þess með þeim rökum, að það hefði ekki verið auglýst samkvæmt lögum nr. 23 frá 1928	243
Eigendur skipsins A höfðuðu mál gegn eigendum skipsins B til bjarglauna. Eigendur skipsins C, sem veitt hafði að björguninni, gengu inn í málið og gerðu einnig kröfu til bjarglauna	358

Misþyrming. Sjá ofbeldi, valdstjórn og allsherjarregla.

Meðlag. Sbr. sveitarstjórn.

Kona nokkur eignaðist tvö óskilgetin börn með tilgreindum manni, annað á árinu 1925 og hitt á árinu 1927. Meðlagsúrskurðir voru gefnir út á hendur manninum 1934. Hann greiddi ekki fúlgu barnanna, og fékk konan hana þessvegna greidda úr sveitarsjóði dvalarsveitar sinnar. Á árinu 1933 gekk konan að eiga annan mann en föður barnanna. Dvöldust börnin á heimili þeirra hjóna. Eftir að framfærslulög nr. 135 frá 1935 komu til framkvæmda, synjuðu sveitarstjórnarvöldin í dvalarsveit konunnar henni um greiðslu fúlgu þeirrar, er úrskurðuð hafði verið á hendur föður barnanna. Talið, að þessi synjun væri lögmæt, með því að stjúpfaðirinn var lögskyldur að framfæra börnin, enda því ómótmælt haldið fram, að hann væri þess megnugur 72

Meinyrði. Sjá ósæmilegur ritháttur, ærumeiðingar.

Merkjadómur. Sbr. landamerkjамál.

Merkjadómur samkvæmt lögum nr. 35 frá 1914 sker úr ágreiningi um viðtæki umferðarkvaðar um lóð í Reykjavík 678

Mjólkurlöggjöf.

Ákvæðin um stundarsakir í bráðabirgðalögum nr. 49 frá 1934, að framleiðendur mjólkur mættu einungis selja hana ógerilsneydda beint til neytenda innan síns sveitarfélags, ekki talin andstæð 23. og 64. gr. stjórnarskrárinnar. Sömu ákvæði talin hafa verið framkvæmd þegar frá gildistöku laganna. Sagt, að lögreglunni í Reykjavík hafi verið rétt að varna manni, sem bjó utan Rvíkur að selja þangað beint til neytenda mjólk sína þrjá tilgreinda daga í okt. 1934 332

Nábýli. Sjá einnig umferðarkvaðir.

Eignar- og iveruhús G var áfast við prentsmiðju F og olli prentvél þar gný og hristingi í húsi G. Hann höfðaði mál á hendur F og krafðist lagfæringar á annmörkum þessum eftir mati dómkvaddra manna og ennfremur tiltekinna fébóta fyrir óhagræði það, er hann þegar hafði orðið fyrir. Til vara krafðist hann fébóta úr höndum F. Kröfur G voru taldar of óákveðnar og málsútlistun hans of ófullkomin til þess að hægt væri að leggja efnisdóm á málið. Var þessvegna hinn áfrýjaði dómur, sem dæmt hafði málið að efni til, ómerktur ex officio og málinu vísað frá héraðsdómi 183

Nauðung. Sjá valdstjórn og allsherjarregla.

Njósniir. Sjá botnvörpuveiðabrot.

Ofbeldi. Sjá líkamsáverkar, valdstjórn og allsherjarregla.

Okur.

Kona, er hafði hús nokkur í smíðum, gaf út skuldaskjöl, sem tryggð voru með veði í húsunum. Fór síðan maður hennar með skuldaskjölin til S, sem veitti lán út á þau. Reiknaði hann sér í þeim lögskiptum allmikla vaxtafjárhæð umfram þá 6% vexti, sem heimilt var að taka samkvæmt tsk. 27. maí 1859 og lögum nr. 10 frá 1890, enda þótt hann vissi, að féð gekk beint til húsgerðar. Eftir að konan hafði þann 15. apríl 1932 lokið við að greiða skuldaskjölin, krafði hún S um endurgreiðslu hinna ofteknu vaxta ásamt vöxtum af þeim, alls kr. 12276.99. Kröfur konunnar voru ekki teknar til greina, með því að greind lagaákvæði höfðu ekki að geyma heimild til að dæma endurgreiðslu á ofteknum vöxtum, né heldur voru fram kominn nein þau efni í málinu, er veittu konunni heimild til endurheimtu eftir öðrum réttarreglum 91

Lög nr. 73 frá 1933, sem heimila endurheimtu á ofteknunum vöxtum, ekki talin geta verkað aftur fyrir sig til atburða, sem gerðust áður en þau gengu í gildi	91
--	----

Ólögmæt meðferð á annarra fé.

Maður, sem nokkuð var vitsmuna vant, komst í ölvunarástandi, að því er hann taldi, inn í læst og mannaust sumarhús og olli bruna hússins fyrir gálauslega meðferð elds. Úr hinu brennandi húsi hafði hann á brott með sér fémuni nokkra. Fór hann með nokkra þeirra heim til sín. Var- hugavert þótti að telja sannað, að hann hefði í öndverðu ætlað sér að slá eign sinni á þá. Hins- vegar hélt hann þeim heima hjá sér um hálf- mánaðartíma eftir brunann, þangað til réttar- rannsókn hófst, og synjaði þess upphaflega fyrir lögreglumönnum, að hann væri við brunann rið- inn. Þótti þessvegna sannað, að hann hefði, eftir að kunnugt var um brunann, tekið ákvörðun um að eigna sér fémunina. Þetta atferli var talið varða við 250. gr. hegningarlaganna, en ákærði var sýknaður samkvæmt analogiu 2. mgr. 6. gr. laga nr. 51 frá 1928	17
---	----

Ómaksbætur. Sbr. málskostnaður.

Stefnda dæmdar ómaksbætur, af því að áfrýjandi mætti ekki eða hóf mál	211, 296, 445 520
--	-------------------

Ómerking.

a) Einkamál.

Héraðsdómari hafði með úrskurði neitað um frest
til að fá staðfest vottorð, sem lögð voru fram
í máli og sættu andmælum. Kvað dómariinn síðan
upp dóm í málinu. Með því að þeirri staðhæf-
ingu frestsbeiðandans þótti ekki hnekkt, að hann
hefði ekki fyrr getað aflað vottorðanna, sem
voru frá erlendum mönnum, né fengið þau stað-
fest, og með því ennfremur að ekki mátti full-
yrða, að efni þeirra væri þýðingarlaust fyrir
málið, þá var samkvæmt kröfu frestsbeiðanda

- úrskurðurinn og héraðsdómurinn ónýttur, málinu vísað heim til löglegrar meðferðar og héraðsdómaranum gert að skyldu að veita frest til vitnaleiðslunnar 158
- Eignar- og íveruhús G var áfast við prentsmiðju F, og stafaði G óhagræði af gný og hristingi, sem prentvél þar olli. Í máli á hendur F krafðist G aðallega, að F yrði dæmdur til að bæta úr þessum óþægindum eftir ákvörðun dómkvaddra manna, að viðlögðum dagsektum, og ennfremur að F yrði dæmdar á hendur fébætur fyrir óhagræði það, er G þegar hafði orðið fyrir, en til vara krafðist G fébóta eingöngu. Engin fullnægjandi fræðsla lá fyrir í málinu um það, hvaða aðgerðir gætu talist framkvæmanlegar til úrbóta, hvers gagns mætti af þeim vænta eða hversu mikinn fékostnað þær leiddu af sér, en aðalkrafa G virtist miðuð við, að hinir dómkvöddu menn yrðu látnir hafa óbundnar hendur um að ráða fram úr þessu. Að svo vöxnú máli þótti verða að telja aðalkröfu G alltof óákveðna og málsútlitun í sambandi við hana of ófullkomna til þess að unnt væri að leggja dóm á hana. Þá lágu ekki fyrir upplýsingar um tjón, er G taldist þegar hafa orðið fyrir. Þar sem varakrafa G var við það miðuð, að sýknað kynni að verða af aðalkröfunni, þótti heldur ekki rétt að dæma um varakröfuna að efni til, enda ekkert mat fyrir hendi um verðrýrnun á húsi G vegna óhagræðis frá prentsmiðju F. Samkvæmt framanskráðu var héraðsdómurinn, þar sem málið var dæmt að efni til, ómerktur ex officio og málinu vísað frá héraðsdómi 183
- Samkvæmt gestaréttarákvæði í samningi, sem gerður var fyrir gildistöku laga nr. 85. frá 1936, var eftir að lögin komu til framkvæmda, mál sótt fyrir bæjarþinginu í kaupstaðnum A á hendur manni, búsettum í öðru lögsagnarumdæmi, án þess að hafa áður verið lagt til sátta. Að því athuguðu, að gestaréttarmeðferð hafði að eldri lögum að geyma undanþágu frá því að leggja

mál fyrir sáttamenn og skyldu á hendur dómara að leita sátta, að semja má samkvæmt 81. gr. laga nr. 85 frá 1936 um meðferð máls í hvaða lögsagnarumdæmi og þinghá sem er og að rétt er eftir 5. gr. 3. mgr. 11. tl. laganna að koma sér fyrirfram skriflega saman um að ganga framhá sáttanefnd og leggja mál með þeim hætti undir sáttaumleitun dómara, þá þótti greint mál réttilega höfðað. Frávisunardómur héraðsréttarins, sem á því var byggður, að málið hefði ekki verið lagt til aðgerða sáttanefndar, var þessvegna ómerktur og var lagt jafnframt fyrir héraðsdómarrann að taka málið til meðferðar að nýju og leggja dóm á það að efni til

227

Með samþykki viðkomandi umboðsmanns þjóðjarða leigði landseti þjóðjarðar einnar dagsláttu land undir sumarbústað, og skyldi sá leigumáli standa, meðan landsetinn sæti þjóðjörðina. Maður nokkur gerði fjárnám í sumarbústaðnum og auglýsti hann til uppboðs. M, sem hafði veðskuldabréf, tryggt í sumarbústaðnum, mótmælti uppboðinu sökum þess að það var ekki auglýst samkvæmt lögum nr. 23 frá 1928. Uppboðshaldari hratt mótmælunum með úrskurði, en sá úrskurður var úrgildi felldur í hæstarétti, með því að lóðarleigan var lögmæt, sbr. 3. og 2. gr. laga nr. 30 frá 1913, og sumarbústaðnum fylgdu slík lóðarréttindi, að nauðungarsala á honum sætti ákvæðum laga nr. 23 frá 1928

243

Samkvæmt kröfum lögreglustjórans í Rvík var tekin fjárnámi hjá A til tryggingar fésektum dómskuld, er hann átti á hendur B, og var dómskuldin síðan seld á uppboði af uppboðsráðandanum í Rvík. Uppboð þetta var ónýtt í hæstarétti eftir kröfu C, sem A hafði framselt allan rétt sinn eftir dómskuldinni. Sótti C síðan lögreglustjóranum í Rvík f. h. ríkissjóðs til fébóta vegna hinnar ólögmætu uppboðsgerðar. Var málið dæmt í héraði af hinum reglulega héraðsdómara í Rvík, sem framkvæmt hafði uppboðið. Dómur þessi var ómerktur ex officio í hæstarétti, með því að talið

var, að úrslit málsins gætu, hver sem niðurstaða málsins yrði, varðað héraðsdómarann svo verulega, að hann hefði átt að vikja dómarasæti ex officio	321
Héraðsdómur í máli út af ágreiningi fiskiræktarfélags við ána L og félagsskapar landeigenda við ána Ö, sem rennur um sömu leirur og L til sjávar, ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi, með því að kunnáttumenn í veiðimálum höfðu ekki verið kvaddir álita um ágreiningsefnið, eins og það var skilgreint fyrir hæstarétti	402
Skip, sem vátryggt var í vélbátasamtryggingu Eyjafjarðar, dró út annað skip, sem hafði orðið fyrir vélarbilun og vátryggt var í sama félagi, til hafnar. Eigandi skipsins, sem björgunina framkvæmdi, höfðaði síðan mál til greiðslu bjarglauna, og voru honum dæmd þau í héraði, en hæstiréttur ómerkti héraðsdóminn og vísaði málinu frá héraðsdómi, með því að stjórn greinds tryggingarfélags átti samkvæmt félagslögunum úrskurð um bjarglaunin, er síðan mátti skjóta til gerðardómsins	651
Mál, er sæta átti meðferð eftir 3. kafla laga nr. 41 frá 1919 um landamerki o. fl. var dæmt sem almennt einkamál í héraði. Dómurinn var ómerktur í hæstarétti svo og málsmeðferðin frá tilgreindu þinghaldi og málinu vísað heim í hérað til endurupptöku að nýju samkvæmt téðum lögum	673

b) Opinber mál.

Refsimál höfðað á hendur stjórn kaupfélags eins, án þess að þeir einstaklingar væru nafngreindir, er fyrir sökum voru hafðir, og án þess að nokkur skýrsla væri tekin af stjórnarnefndarmönnum að einum þeirra undanteknum. Stjórn kaupfélagsins var síðan dæmd til sektargreiðslu, en til vara afplánunar sektarinnar. Þessi málsmeðferð og dómur ómerkt ex officio	267
--	-----

Opinber mál. Sbr. eftirgrennslan brota, játning, líkur, málasmsteypa, málshöfðun, mat og skoðun, ómerking, refsingar, skaðabætur, sönnun, vitni.

1. Málsmeðferð og rannsókn.

- Fundið að því, að refsímáli á hendur manni, var steipt saman við mál á hendur tveimur mönnum, sem það átti ekkert skylt við 11
- Fundið að því, að rannsókn var ekki nógu ýtarleg, að tilkynning um málshöfðun og stefna voru óglögg og að lögreglumenn þeir, er málið höfðu haft til meðferðar, voru ekki látnir staðfesta skýrslur sínar 17
- Að því fundið í máli á hendur tveimur mönnum, sem afgreiddu á bifreiðastöð og sakaðir voru um að selja þaðan áfengi, að menn, sem hlustuðu á vegum lögreglunnar á símtöl við bifreiðastöðina, voru ekki leiddir sem vitni fyrir en kærðu hafði verið tilkynnt málshöfðun, og að kærðu og símhlustendurnir voru ekki samprófaðir, þrátt fyrir véfengingu kærðu á skýrslu þeirra, að vitni voru ekki eiðfest, að fráskyldu einu þeirra, að tveir menn, sem vottorð gáfu í málinu, voru ekki leiddir sem vitni og loks að ýmsir menn, sem símhlustendur kváðu hafa hringt á bílstöðina og pantað áfengi, voru ekki leiddir sem vitni 132
- Það athugað í máli ákærvaldsins gegn lyfsala einum, að héraðsdómarinn taldi í stefnu málsins málið einungis höfðað af valdstjórnarinnar hálfu, enda þótt lyfsalinn væri saksóttur eftir 13. kap. hegningarlaganna, og að málið var nefnt einungis Valdstjórnin gegn ákærða 150
- Í máli ákærvaldsins á hendur tveimur mönnum fyrir þjófnað og hylmingu var það vítt, að engin virðing hafði verið lútin fara fram á stolnum munum, að ákærðu var stefnt í héraði til að sæta refsingu samkvæmt 230. sbr. 232. gr. hinna almennu hegningarlaga og dæmdir þar til refsingar samkvæmt 230. sbr. 233. og 234. gr. sömu laga,

- þrátt fyrir það þó allar þessar greinar væru úr lögum teknar með 17. gr. laga nr. 51 frá 1928, að ákærðu voru dæmdir til greiðslu skaðabóta, án þess að þeim væri til þess stefnt eða gert aðvart um bótakröfuna, að skaðabótakrafan var tekin til greina án nokkurrar virðingar hinna stolnu og eyðilögðu muna eða, ef virðing var óframkvæmanleg, án þess að ákærðu, sem voru ófjárráðir, væri skipaður sakráðamaður og loks að héraðsdómarinn hafði sett í áfrýjunarstefnu, að málinu væri áfrýjað af valdstjórnarinnar hendi í stað réttvísinnar 214
- Vitt, að rannsóknardómari hafði ekki nefnt, þegar í upphafi rannsóknar, tvo hæfa menn til þess að rannsaka lækningatæki manns, sem drýgt hafði tilraun til fóstureyðingar og skottulækningar, og þó einkum til að kveða upp álit um, hvort tæki það, er hann hafði haft til fóstureyðingatilrauna, væri nýtt til slíks brots. Ennfremur fundið að því, að ákærði var ekki spurður um trú sína á siðastnefndu tæki að þessu leyti og að ekki var aflað fræðslu um það, hvort konur þær, sem ákærði tók til aðgerða, hefðu haft sjúkdóma þá, sem ákærði taldi þær haldnar af 252
- Athugað, að ekkert hafði verið gert til að sannprófa þá frásögn bifreiðarstjóra, er dæmdur var fyrir áfengis- og bifreiðalagabrot, að farþegar, sem hann flutti, hefðu veitt honum áfengi, meðan hann var við aksturinn 282
- Fundið að því, að blóð sem tekið hafði verið úr bifreiðarstjóra, er kærður var fyrir brot á áfengis- og bifreiðalögunum, var ekki rannsakað og að maður, sem bifreiðarstjórinn tjáði, að hefði veitt sér áfengi, er bifreiðarstjórinn kom heim til hans í bifreið sinni, var ekki yfirheyrður 301
- Fundið að því, að vitni var ekki látið eiðfesta skýrslu sína, sem kærði vildi ekki kannast við, að væri fyllilega rétt 325
- Fjórar manneskjur voru ákærðar fyrir brot gegn 26. kap. hegningarlaganna og lögum nr. 47 frá 1932. Með því að ekkert samband var á milli

- verknaða tveggja hinna ákærðu sín á milli né milli verknaða þeirra og verknaða hinna tveggja, þá var að því fundið, að málum þessum hefði verið steypt saman í eitt mál 336
- Að því fundið í máli ákæruvaldsins gegn þremur mönnum, er verið höfðu á njósnaarbergi um dvalarstaði varðskipanna fyrir erlenda togara, að ekki sást, að dulskeyti frá árinu 1934, sem lögð voru fram í málinu, hefðu verið borin undir tvo hinna kærðu né að reki hefði verið að því gerður að upplýsa, hvort hinir kærðu hefðu þegar á árinu 1934 verið teknir að njósna um ferðir varðskipanna 364
- Það athugað við dóm lögregluréttar út af ólöglegum innflutningi áfengis, að láðst hafði að ákveða vararefsingu fyrir þann hluta sektarinnar, sem miðaður var við 40 krónur á hvern litra ólöglega innflutts áfengis 437
- Í opinberu máli út af íkveikju var fundið að því, að ekki var leitt í ljós, hvort hús það, sem kveikt var í, var úr timbri eða steini, né hvernig afstöðu þess til annarra húsa var háttað. Þá var og átalíð, að ekki var aflað vitneskju um efnahag sökunauta, að refsing ákærðu var ákveðin langt undir lágmarki þeirra hegningarákvæða, sem þau voru dæmd eftir, að dráttur varð á birtingu héraðsdóms fyrir hinum dómfelldu og afgreiðslu dómsgerða til dómsmálaráðuneytisins og loks að einn sökunauta var látinn fara að taka út refsingu samkvæmt héraðsdómi, án þess að dómsmálaráðuneytið fengi áður færi á að ákveða, hvort dóminum skyldi áfrýjað 484
- Það talið vant ábóta við rannsókn máls gegn manni fyrir ólöglega áfengissölu, að ekki var getið til-efnis þess, að rannsóknin var hafin né að engin tilraun var gerð til að fréttast fyrir um einstakar ólöglegar áfengissölur kærða, sem játaði á sig brotið 563
- Í máli, er ákæruvaldið höfðaði gegn hóp manna fyrir ofbeldi við löggæzlumenn og áverka á þeim, dæmdi héraðsdómari 32 hinna ákærðu „sbr. 202.

- gr. hegningarlaganna“, enda þótt ríkisvaldið eigi ekki sókn á brotum, er 202. gr. tekur til, og þrátt fyrir það, þótt ekkert væri leitt í ljós um, að sumir hinna ákærðu hefðu beitt menn ofbeldi, er 202. gr. tekur til. Hina 32 greinda menn dæmdi héraðsdómarinn til refsingar eftir 104. gr. hegningarlaganna, en ákvað refsingu þeirra allmargra neðan við refsimörk þeirrar greinar án heimildar. Tvö hin ákærðu dæmdi hann einungis eftir lögreglusamþykkt Siglufjarðar, en skilorðsbundið, án heimildar í lögum, sbr. lög nr. 57 frá 1933. Engra fæðingavottorða aflaði dómarninn, og hegningarvottorð allmargra hinna ákærðu vantaði. Loks hafði allmikill dráttur orðið á málinu 566
- Í opinberu máli hafði rannsóknin ekkert beint að einu sakaratriðanna og hinir ákærðu höfðu ekkert verið um það spurðir. Að svo vöxnu máli urðu þeir ekki dæmdir til refsingar fyrir það 597
- Við húsleit hjá manni fannst áfengi, sem að hyggju efnarannsóknarstofu ríkisins gat verið bruggað hvar sem vera skal. Héraðsdómarinn lét þess getið, að hann hefði leitað álits ýmissa manna um áfengi þetta og hafi þeir talið það vera heimabrug, óblandað í einu íláti, en í öðrum tveimur ílátum blandað bitterbrennivíni. Enginn þessara manna var nafngreindur né hafði verið kvaddur fyrir rétt. Grundvöllur áfallsdóms ekki talinn vera fyrir hendi 637
2. Nýjar upplýsingar.
- Framhaldsrannsókn fyrirskipuð í opinberu máli gegn nokkrum bifreiðastjórum, sem sóttir voru til refsingar fyrir að hafa valið bílum sínum stæði án heimildar á götu í Reykjavík 85
- Með úrskurði hæstaréttar var lögreglustjóranum í Reykjavík boðið að dómkveðja þrjá menn til að rannsaka spotta af botnvörpustreng togara, sem grunaður var um að hafa verið að veiðum í landhelgi, en höggvið af sér botnvörpuna, er varðskipið kom á vettvang 213

Vitni eiðfest eftir að héraðsdómurinn var kveðinn upp, en áður en málið var flutt í hæstarétti	325
Mál rannsakað nánar eftir að héraðsdómurinn var kveðinn upp, en áður en málið var flutt í hæstarétti	597

Opinberir starfsmenn. Sjá embættis- og sýslunarmenn.

Ósæmilegur ritháttur.

Krafa í einkamáli um, að maður væri vittur fyrir ósæmileg ummæli í sóknarskjali, ekki tekin til greina, með því að ekki voru tilgreind ummæli þau, er vitaverð voru talin, og engin ummæli viðhöfð, er ástæða þætti að víta ex officio	39
Aðili í einkamáli vittur fyrir ósæmileg ummæli í varnarskjali um andstæðing sinn, og voru ummælin ómerkt	44
Felld niður sekt, sem héraðsdómari hafði gert á hendur aðilja fyrir ummæli í varnarskjali um andstæðing sinn, en ummælin ómerkt	100

Prentfrelsi, prentfrelsislög.

Í dagblaði einu var þannig skýrt frá undirbúningi að viðskiptasamningi, sem gerður var milli Íslands og Spánar 1934, að fyrst hefðu þrír nafngreindir samningamenn hafið samningsumleitanir af hálfu Íslands, „en nokkru síðar og áður nokkrar ákvarðanir voru teknar“ hafi A ásamt öðrum nafngreindum manni bæzt í hópinn. A krafðist þess, að ritstjórum dagblaðsins yrði gert að birta í blaðinu leiðréttingu þess efnis, að grundvöllurinn að samningnum hefði þegar verið lagður af nefndarmönnunum þremur, áður en hann kom til Spánar. Þessi krafa A var ekki tekinn til greina, með því að tilgreind ummæli dagblaðsins gátu vel staðizt, þótt fullyrðing sú, sem A vildi fá birta, væri rétt	237
---	-----

Refsingar.

1. Almennt um refsingar.

Maður framdi áfengislagabrot, meðan að lög nr. 64 frá 1930 voru í gildi. Refsing hans ákveðin með

hliðsjón af lögum nr. 33 frá 1935, sem leiddu til mildari niðurstöðu	11
Refsiábyrgð fyrir bruggun áfengis talin fyrnd samkvæmt analogiu 67. gr. hegningarlaganna	11
Prátt fyrir það, þótt einungis væri höfðað opinbert mál gegn manni fyrir brot gegn 23. og 28. kap. hegningarlaganna og lögum nr. 51 frá 1928, þá þótti heimilt að dæma um, hvort verk það, sem ákærvaldið sakaði hann um, varðaði við 250. gr. hegningarlaganna	17
Sagt, að rétt sé að beita 2. mgr. 6. gr. laga nr. 51 frá 1928 um málshöfðun vegna minni háttar stuldar einnig analogískt um málshöfðun fyrir brot, er varða við 250. gr. hegningarlaganna ..	17
Manni, sem var á njósnaarbergi fyrir erlenda togara um ferðir og dvalarstaði varðskipanna, talið það til afbötunar, að hann hafði ekki gagnvart eigendum eða skipstjórum togaranna tekizt njósna-irnar á hendur, heldur einungis framkvæmt þær um stuttan tíma að boði húsbónda síns og í fjarveru hans	25
Fangelsisrefsing og sekt dæmd sama manni í sama máli fyrir brot á áfengislöggjöfinni 82, 537, 559, 563	
Refsing unglunga, sem drýgðu brot, áður en þeir urðu 18 ára, ákveðin með hliðsjón af 38. gr. hegningarlaganna	214, 566
Fóstureyðingartilraun og skottulækningar samhliða dæmt	252
Gæzluvarðhald manns, sem dæmdur var til refsingar eftir 2. mgr. 194. gr. hegningarlaganna og eftir 15. gr. 2. tl. laga nr. 47 frá 1932, sbr. 18. gr. sömu laga, látið samkvæmt 59. gr. hegningarlaganna koma í stað refsingar þeirrar, sem hann hafði unnið til	252
Í einu lagi dæmd fangelsisrefsing fyrir brot gegn áfengis- og bifreiðalögnum, lögreglusamþykkt Reykjavíkur og eftir hegningarlögnum fyrir ofbeldi við lögregluna	264
Prátt fyrir það þótt mál væri höfðað einungis eftir áfengislögnum gegn bifreiðarstjóra, sem verið hafði undir áhrifum áfengis við akstur bifreiðar,	

- þótti mega ákveða refsingu hans einnig með hliðsjón af bifreiðalögunum, þar eð kærði átti að visu að ganga um það, fyrir hvaða verk mál var höfðað gegn honum 282
- Refsing manns, sem dæmdur var eftir 1. mgr. 204. gr. hegningarlaganna fyrir misþyrming á konu sinni, ákveðin með hliðsjón af þeim óhægindum, sem var á hjúskap þeirra hjóna 285
- Refsing manns, sem dæmdur var fyrir ólöglega áfengissölu, ákveðin samkvæmt analogiu 59. gr. hegningarlaganna með hliðsjón af því, að hann hafði setið 5 daga í gæzluvarðhaldi 325
- Hjón, sem ráð þóttust hafa á andlegum lækninga-krafti, gerðu það að skilyrði fyrir aðstoð sinni, að sjúklingar leituðu ekki læknis, meðan þeir væru undir hendi þeirra. Þetta talið varða við analogiu 15. gr. 1. tl. laga nr. 47 frá 1932 og að því er til berklasjúklinga tók við analogiu 16. gr. sömu laga 336
- Í máli á hendur manni, sem kærður var fyrir ólög-
legan innflutning áfengis, láðist héraðsdómar-
anum að ákveða vararefsingu fyrir þann hluta
sektarinnar, sem miðaður var við 40 krónur á
hvern litra ólöglega innflutts áfengis 437
- Maður, sem dæmdur hafði verið til refsivistar fyrir
brennu húss, var látinn fara að taka út refsing-
una, áður en dómsmálaráðuneytið fengi færi á
að segja til um, hvort dóminum skyldi áfrýja.
Þegar það komst að þessu, lét það manninn
fara úr refsivistinni og áfrýjaði dóminum. Þar
sem ákvörðunin um framkvæmd refsingarinnar
samkvæmt héraðsdóminum var tekin af manni,
sem ekki var til þess bær að lögum, þá þótti mega
dæma málið að efni til í hæstarétti, sbr. 15. gr.
tsk. 24. jan. 1838. Hinsvegar sagt, að þegar dómi
hæstaréttar yrði fullnægt, bæri að taka fullt tillit
til þeirrar refsingar, sem dómfelldi áður hafði
tekið út, þannig að kostur hans yrði sá sami
sem hann hefði orðið, ef hann hefði tekið alla
refsinguna út í einu lagi 484
- Átalið, að dómari ákvað refsingu sakfelldra manna

undir því lágmarki, sem segir í hegningarákvæðum þeim, sem hann heimfærði brot þeirra undir

484, 566

- A, sem var stjórnandi hlutafélags, lét firma, sem hann var eigandi að, lána hlutafélaginu stóra fjárhæð peninga. Eftir að hann sá gjaldþrot hlutafélagsins fyrir, gaf hann að fengnu samþykki hlutahafafundar út f. h. hlutafélagsins til síns eigin firma skuldabréf, tryggt með veði í fasteign hlutafélagsins, fyrir greindu láni. Þessi verknaður talinn varða hann refsingu eftir analogiu 262. gr. hegningarlaganna 597
- Rannsókn opinbers máls beindist ekkert að einu sakaratriða þess og voru ákærðu ekkert um það spurðir. Urðu þeir þessvegna ekki dæmdir til refsingar fyrir það 597
- Við ákvörðun refsingar á hendur manni, sem dæmdur var fyrir itrekaða sölu áfengis í atvinnuskyni, var tekið tillit til þess, að hegningarákvæði áfengislaga nr. 33 frá 1935, sem kærði var dæmdur eftir, eru að miklum mun vægari en samskonar ákvæði áfengislaga nr. 64 frá 1930, sem kærði síðast áður var dæmdur eftir 559

2. Einstakar refsitengundir.

- a. Sektir dæmdar 3, 6, 11, 25, 30, 82, 100, 106, 132, 282, 301, 325, 391, 408, 475, 522, 534, 537, 563, 637, 643, 646
- b. Fangelsi við venjulegt fangaviðurværi 17, 33, 82, 214, 229, 233, 252, 261, 264, 285, 336, 531, 537, 559, 563, 566, 597, 646, 655
- c. Betrunarhúsvinna 484
- d. Missir réttinda:
1. Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi 3, 264, 282, 301, 475
 2. Þrír menn sviptir rétti til að reka eða stjórna verzlun eða atvinnufyrirtæki um 5 ára bil 597
 3. Maður sviptur leyfi til að stunda smáskammtalækningar 252
- e. Eignir dæmdar upptækar:
1. Afli og veiðarfæri togara gerð upptæk 534
 2. Bruggað áfengi gert upptækt 637

Reklamation. Sjá aðgerðaleysisverkanir, viðskipta-tilkynningar.

Réttarfar. Sbr. aðild, áfrýjun, barnsfaðernismál, dómar, dómarar, eiður, endurupptaka, frávisun, frestir, gagnsakir, heimvisun, játning, líkur, mála-samsteypa, málskostnaður, mat og skoðun, sáttir, skjöl, stefnur, sönnun, úrskurðir, varnarþing, vettvangsmál, vitni.

- Mál flutt skriflega fyrir hæstarétti, af því að stefndi mætti ekki 1, 69, 247, 370, 416, 422, 454, 547
- Það talið bera undir dómsmálaráðuneytið en ekki dómstólana að meta hverju sinni ástæður til framlengingar á málshöfðunarfresti í barns-faðernismálum samkvæmt 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46 frá 1921 37
- Bankaútibúi, sem var stefnt fyrir hæstarétt til að gæta réttar síns í máli, er tveir aðrir aðiljar áttust þar við, ekki dæmdur málskostnaður þar, enda höfðu engar kröfur verið gerðar þar á hendur því og það ekki áfrýjað af sinni hálfu 44
- Aðili, sem sýknaður var af fóbótakröfu í héraði, gagn-áfrýjar máli til að fá dæmt um málskostnaðar-kröfu sína í héraði 51
- Í lögtaksmáli á hendur manni til innheimtu útsvara fyrir árið 1935 og 1936 hreyfði hann engum mótmælum gegn því, að útsvar, er á hann var lagt 1936, hefði ekki verið gjaldkræft, þegar lög-tak hófst fyrir því 24. júní 1936. Það þótti þess-vegna mega láta ganga dóm um, hvort honum væri lögskylt að greiða útsvarið 86
- Í máli á hendur A til endurheimtu oftekinna vaxta bar málfærslumaður hans ekki fram varnir á þeim grundvelli, að slíkir vextir væru ekki endurheimtanlegir að lögum, en með því að málfærslumaðurinn hafði mótmælt kröfu stefn-anda og þar eð ekki varð álitid, að hann vildi á neinn hátt svipta umbjóðanda sinn þeim rétti, er hann hafði að lögum, þá þótti mega leggja dóm á málið að þessu leyti, sbr. 113. gr. laga nr. 85 frá 1936 91

Nýjar upplýsingar lagðar fyrir hæstarétt í meiðyrðamáli, sem ekki höfðu legið fyrir héraðsdómi ..	100
Héraðsdómari neitaði með úrskurði um frest til vitnaleiðslu í einkamáli og kvað síðan upp dóm í málinu. Aðili sá, sem synjað var frestsins, krafðist þess aðallega fyrir hæstarétti, að úrskurður héraðsdómarans yrði felldur úr gildi, að héraðsdómurinn yrði ómerktur og öll málsmeðferðin frá uppkvaðningu úrskurðarins, málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dómsálagningar og héraðsdómaranum gert að skyldu að veita hæfilegan frest til vitnaleiðslu. Var síðan þessi aðalkrafa sótt og varin sér fyrir hæstarétti og tekin til dóms eða úrskurðar, án þess að vikið væri að efni málsins frekar en sókn og vörn aðalkröfunnar veitti efni til	158
Það talið misbrestur í héraðsdómi, að dómurinn hafði ekki dæmt berum orðum um varnarástæðu, sem höfð var uppi í málinu	162
Dómur og málsmeðferð ómerkt og máli vísað frá héraðsdómi vegna óákveðinna dómkrafna og ónógrar málsútlistunar	183
Í máli á hendur bæjarsjóði Reykjavíkur til endurheimtu vatnsskatts af húsi, sem brunnið hafði, bar málfærslumaður stefnanda ekki fram þá sóknarástæðu, að helmingur vatnsskattsins, sem heimtur hafði verið fyrir bruna hússins, hefði ekki verið fallinn í gjalddaga, þegar húsið brann, en með því að framkoma málfærslumannsins varð ekki túlkuð þannig, að hann hefði viljað svipta umbjóðanda sinn þeim rétti, er hann hafði að lögum, þá þótti bera að leggja dóm á málið að þessu leyti, sbr. 113. gr. laga nr. 85 frá 1936	171
Við rannsókn barnsfaðernismáls neitaði maðurinn samförum við konuna á getnaðartíma barnsins. Síðar í sama þinghaldi var skýrsla hans bókuð þannig, að hann hafi ekki „eftir því sem hann muni bezt“ haft samfarir við konuna á greindum tíma. Þetta varúðarsama orðalag ekki talin	

viðurkenning á faðerni barnsins né afturköllun á synjun hans fyrir faðernið	193
Ekki dæmt um skaðabótakröfu út af refsiverðu athæfi í refsimáli, með því að héraðsdómarinn hafði hvorki látið bótakröfunnar getið í stefnu né borið hana undir ákærðu	214
Þrátt fyrir afnám gestaréttarmeðferðar samkvæmt 224. gr. laga nr. 85 frá 1936 er fullgildur samningur, sem menn hafa gert með sér um rekstur máls í hvaða lögsagnarumdæmi sem er og í hvaða þinghá sem er, sbr. 81. gr. laganna. Slikur samningur felur í sér heimild til að ganga fram hjá sáttanefnd, með því að menn geta samkvæmt 5. gr. 3. mgr. 11. tl. greindra laga komið sér fyrirfram skriflega saman um að ganga fram hjá sáttanefnd og leggja mál með þeim hætti undir sáttaumleitun dómara. Eftir gildistöku laga nr. 85 frá 1936 frávísaði héraðsdómari máli, sem svo var ástatt um, sem hér segir, en frávisunardómurinn var ómerktur í hæstarétti og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar	227
Með því að héraðsdómari hafði einungis úrskurðað um, hvort formleg skilyrði fyrir framkvæmd fjárnáms væru fyrir hendi, varð ekki í hæstarétti dæmt um nema formhlið málsins	247
Endurupptaka máls, sem tekið hafði verið undir dóm, heimiluð að kröfu stefnds	397
Umsögn annars aðilja um málsatriði lögð til grundvallar, með því að henni var ekki mótmælt ..	397
Krafa ekki talin nægilega ákveðin til þess að dómur yrði á hana lagður, og henni því vísað frá héraðsdómi	382
Ómerking málsmeðferðar og dóms vegna gallaðrar málsútlistar	402
Maður, sem var krafinn um eftirstöðvar skuldabréfs, bar það fyrir í hæstarétti, að skuldin hefði ekki verið gjaldkræf, þegar málið var höfðað, þar eð engin uppsögn hefði farið fram. Þessi varnarástæða talin of seint fram komin, með því að í héraðsstefnunni var því lýst, að láninu hefði	

verið sagt upp, og þeirri staðhæfingu hafði ekki verið andmælt í héraði	541
Gegn mótmælum stefnda ekki dæmdir hærri dráttarvextir af vöxtum skuldar heldur en krafizt var í héraðsstefnu, þótt samið hefði verið um hærri dráttarvexti í öndverðu	541
Stefndir í víxilmáli mæta fyrir héraðsdómi, en hreyfa þar engum mótmælum gegn kröfum stefnanda, og voru kröfur hans því teknar til greina að öllu	547
Héraðsdómur í máli um bjarglaun ómerktur, með því að málið heyrði undir úrlausn vátryggingarfélags þess, er bæði skipin voru tryggð hjá, en þeim úrskurði mátti skjóta til gerðardóms	651
Deilt um framlagningu og afhendingu skjala í dómsmáli	659

Réttarfarssektir.

Felld niður sekt, sem héraðsdómari hafði dæmt aðilja í fyrir ummæli í varnarskjali um andstæðing sinn, en ummælin ómerkt	100
--	-----

Sakamál. Sjá dómar, eftirgrennslan brota, játning, líkur, málskostnaður, opinber mál, refsingar, sönnun, sakhæfi, saknæmi.

Sakhæfi.

Héraðslæknir taldi mann, sem olli í ölvunarástandi, að sjálfs sín sögn, íkveikju af gáleysi, eiga heima á geðveikrahæli. Geðveikralæknir kvað hinsvegar upp það álit, að hann væri hvorki fáviti né geðveikur, en þyldi áfengi illa og gæti þá framið verk, sem lægi honum ella fjarri. Var ákærða refsað samkvæmt 286. gr. sbr. 40. gr. hegningarlaganna	17
Geðveikralæknir taldi mann, sem drýgði saurlíft athæfi gagnvart tveimur stúlkubörnum, 5 og 8 ára, haldinn organískum geðsjúkdómi á byrjunarstigi. Ákærða var refsað með hliðsjón af 40. gr. hegningarlaganna	233
Geðveikralæknir taldi, að maður, sem drýgt hafði tilraun til fóstureyðingar og iðkað skottulækningar, væri geðveikur á vægu stigi, haldinn dementia	

senilis, sem lýsti sér í athyglis- og minnisbilun, einkum þó bilandi næmi svo og minnkuðum andlegum hömlum. Ákærða var refsað með hliðsjón af 40. gr. hegningarlaganna 252

Saknæmi.

- A hafði tekið að sér ásamt öðrum manni að hafa eftirlit með flutningi reykháfs, sem komið var fyrir á tengivagni, er festur var aftan í bifreið, og skyldi A ganga vinstra megin við ökutækin. Drengur, 4 ára að aldri, varð fyrir vinstra afturhjóli tengivagnsins. A ekki talinn hafa rækt starfa sinn með fullri gát og með þeim hætti valdið slysinu. Var honum refsað eftir 200. gr. hegningarlaganna 6
- Maður, sem var andlega miður sín, komst í ölvunarástandi, að sjálfs sín sögn, inn í læst og mannlauast sumarhús og kveikti þar ljós. Eldur kom upp í húsinu. Manninum refsað fyrir ikveikju af gáleysi eftir 286. gr. hegningarlaganna 17
- Sagt, að maður, sem sent hafði togara upplýsingar um ferðir og dvalarstaði varðsups, hefði ekki getað gengið þess dulinn, að upplýsinganna var óskað í sambandi við landhelgigæzlu varðsupsins. Var manni þessum refsað eftir 4. gr. laga nr. 5 frá 1920 106, 643
- A, sem réð fyrir smíð húss, tók tvö börn úr sandhrúgu, er bill var að aka upp í við húsið. Meðan hann var að forða börnunum burt, varð lítil telpa fyrir bílnum í sandhrúgunni. Ekki talið vist, að telpan hefði verið komin í sandhrúguna, þegar A tók hin börnin þaðan, og að honum hefði þá yfir hana sézt. Var hann þess vegna sýknaður af ákæru um manndráp af gáleysi .. 144
- A, sem fékkst við skottulækningar, dróst á það við barnsföður þungaðrar konu að eyða fóstri hennar. Lét hann síðan konuna sæta meðferð, sem henni að visu varð ekkert meint af, en héraðslæknir taldi, að hefði getað leitt til fósturláts. A talinn sekur um tilraun til fósturdráps. Þeim framburði hans, að hann hefði viðhaft þessar

- aðgerðir til að forða konunni frá að leita lækna
í þessu skyni, ekki gaumur gefinn 252
- Hreppsnefndarmenn tóku tvo menn á kjörskrá til
alþingiskosninga, sem sakfelldir höfðu verið fyrir
atkvæðafölsun. Þessi ákvörðun hreppsnefndar-
mannanna talin röng, en hinsvegar talið varhuga-
vert að fullyrða, að hún hefði verið gerð gegn
betri vitund eða vegna slíkrar vanrækslu, að
varða ætti hreppsnefndarmennina refsíábyrgð 273
- Þótt ekki hefði verið farið að með fullri gát af
hendi vélsmiðju, sem gerði við og setti í sam-
band við gufuketil gufusuðupott í verksmiðju
nokkurri, var vélsmiðjan samt sýknuð af skaða-
bótakröfu verksmiðjunnar vegna slyss, er hlaut
af sprengingu pottsins, með því að atferli fyrir-
svarsmanns verksmiðjunnar mátti um kenna,
hvernig fór, enda hafði vélsmiðjan neitað að
taka nokkura ábyrgð á pottinum 288
- Tvær manneskjur, sem reyndu að hjálpa sjúku fólki
með fyrirbænum og andlegum krafti, er þau
nefndu svo, sýknuð af ákæru samkvæmt lögum
nr. 47 frá 1932 og 26. kap. hegningarlaganna.
Hjón, sem einnig voru ákærð eftir sömu lögum,
sýknuð af ákæru eftir 26. kap. hegningarlaganna,
þar sem ekki þótti fullyrðanda, að þau hefðu
haft í frammi visvitandi blekkingar til að hafa
fé af mönnum. Hinsvegar voru hjónin dæmd til
refsingar fyrir brot gegn 15. gr. 1. tl. og 16. gr.
laga nr. 47 frá 1932, að nokkru beinlínis og að
nokkru analogískt, fyrir að hafa bundið atbeina
þann, er þau veittu sjúkum mönnum, því skil-
yrði, að þeir leituðu ekki lækna 336
- Sex bifreiðarstjórar frá sömu bifreiðastöð voru
kærðir fyrir, að þeir hefðu látið bifreiðar sínar
standa allar samtímis á götu fyrir framan starf-
hýsi bifreiðastöðvarinnar, þar sem einungis ein
bifreið frá stöðinni mátti hafa stæði. Leitt þótti
í ljós, að einn hinna kærðu hefði átt rétt á stæð-
inu á þeim tíma, er máli skipti, en þar sem
ekki varð vitað, hver þeirra það var, voru þeir
allir sýknaðir 433

Skipstjóri og útgerðarmaður skips talinn eiga sök á því, að það rak í illviðri á bryggju og olli spjöllum á henni, þar sem hann hafði lagt skipinu mannláusu, landfestalaus og án vélarnota á höfninni 471

A var að láta benzín á bíl sinn, og varð hann að taka slönguna inn um glugga bílsins, með því að op benzíngeymisins var inni í bílnum. Hann fór, á meðan að á þessu stóð, með logandi ljós-ker inn í bílinn til að aðgæta benzínmæli bifreiðarinnar. Kviknaði þá í benzíneiminum og brann billinn. Með því að ekki varð talið, að A hefði gert sér grein fyrir eldfimihættu benzíns né hefði verið veitt fræðsla um hana, þá var atferli hans ekki metið honum til stórkostlegs gáleysis 479

Ekki talið sannað, að nokkrir menn, sem staddir voru á bryggju, þar sem árás var hafin á lögreglulið, hefði brotið bann lögreglustjóra við vist á bryggjunni, með því að ekki var sannað, að þeir hefðu heyrt það bann 566

Þann 19. janúar 1933 var úrskurðað gjaldþrota hlutafélag nokkurt, sem fengizt hafði við fiskþurrkun og fiskaðgerð og keypt hafði fisk í því skyni að verka hann og selja síðan. Talið, að stjórnendur þess þrír hefðu í byrjun okt. 1931 hlotið að sjá fyrir, að gjaldþrot þess var yfirvofandi. Telja mátti víst, að þeir hefðu þá þekkt efna-hagsreikning þess fyrir árið 1930, sem sýndi miklar skuldir umfram eignir. Í okt. var einnig skolið á verðhrun á fiski og söluhorfur hans mjög slæmar, en hlutafélagið átti miklar fiskbirgðir, sem keyptar höfðu verið fyrri hluta þess árs. Nefndum stjórnendum var þess vegna refs-að fyrir ýmsar ívilnanir til sumra lánardrottna hlutafélagsins eftir greindan tíma 597

Samningar. Sbr. kaup og sala, skaðabætur, skuldir, vinnusamningar.

B tók á leigu byggingarlóð í sjávarþorpi. Skyldi honum vera heimilt að selja og veðsetja réttindi

þau, er lóðarleigusamningurinn veitti honum, ásamt mannvirkjum þeim, er hann kynni að reisa á lóðinni. Var síðan hafin bygging húss á lóðinni. Byggingarefnið lagði A fram að töluverðu leyti. Meðan að húsið var í smiðum, gerðu A og B með sér samning, þar sem A lofaði að selja B húsið fyrir tiltekið kaupverð. B fór síðan um margra ára skeið með húsið sem sína eign, hélt því við, tók arð af því, leiddi rafmagn og vatn inn í það, byggði skúr hjá því og greiddi af því skatta og skyldur. Hinsvegar greiddi B ekki byggingarefnið, nema að litlu leyti. Varð þetta til þess, að A höfðaði mál gegn B og krafðist þess, að viðurkenndur yrði með dómi eignarréttur sinn að húsinu. Talið, að B væri eigandi hússins, og greindur samningur aðiljanna skýrður þannig, að tilætlun þeirra hefði verið, að A fengi hlutbundna tryggingu í húsinu fyrir fémunum þeim, sem hann hefði lagt fram til gerðar þess

44

Í máli á hendur Sildareinkasölu Íslands taldi héraðsdómarinn, að Sildareinkasalan hefði samkvæmt lögum nr. 61 frá 1929 tekið á sig ábyrgð á greiðslu verkunarlauna fyrir sild, sem stefnandinn verkaði 1931. Í hæstarétti var ekki dæmt um þetta atriði, með því að málinu var einungis áfrýjað af hendi stefnandans í héraði

117

A gerði við ljóstæki í bát B og setti upp fyrir það kr. 499.75. B kvað hann hafa tekið verkið að sér í ákvæðisvinnu fyrir 435 til 450 krónur. Ekki talið sannað, að samið hefði verið um ákvæðisvinnu, enda benti það atriði, að fjárhæðin var ekki fullákveðin, til þess, að hér hefði verið um áætlunarfjárhæð að tefla, eins og A hélt fram

162

A hafði átt lyfjavörur í lyfjabúð B. Brunnu þær þar ásamt lyfjabúðinni. B framseldi A rétt sinn á hendur váttryggingarfélagi því, sem hann hafði tryggt lyfjavörurnar hjá. Gagnvart A bar váttryggingarfélagið það fyrir, að því væri óskýlt að sæta málssókn af hendi annarra en B eða bús hans

- til greiðslu brunabótanna. Þessi vörn talin haldlaus, með því að vátryggingarfélagið hafði viðurkennt A sem réttan samningsaðilja með því að ganga til samninga við hann um brunabæturnar 200
- Bæjarstjórn, sem ráðstafað hafði tveimur þurfalingum sínum á elliheimili í öðru bæjarfélagi, ekki talin geta bundið enda á skyldu sína til greiðslu fúlgu með gamalmennunum með því einu að segja upp skiptum sínum við elliheimilið og vísa því á að beina kröfum útaf gamalmennum á hendur bæjarsjóði, þar sem elliheimilið er 382
- Skip var gert út af nokkrum samlagsmönnum til fiskjar utan heimilis þess. Veifarfæri og aðrar skipsnauðsynjar voru teknar út í verzlun (V) á útgerðarstaðnum. Af hendi samlagsmanna var því haldið fram, að framkvæmdarstjóri þeirra hefði samið um úttektina. Þessu var neitað af hálfu V. Krafðist V sjóveðs í skipinu og sameiginlegar ábyrgðar nokkurra samlagsmanna á úttektinni. Úrslit urðu, að synjaði fyrirsvarmaður V þess með eiði að hafa samið við framkvæmdarstjóra samlagsmanna um úttektina, þá skyldi V hafa sjóveð í skipinu fyrir úttektinni og samlagsmenn vera sýknir, en yrði eiðurinn ekki unninn, skyldi sjóveðskrafan ekki til greina tekin, en samlagsmenn greiða úttektina in solidum 421

Samvinnufélög.

- Samvinnufélag sýknað af kröfu um að greiða sveitar-sjóði viðkomandi hrepps gjald, samkvæmt 3. tl. 38. gr. laga nr. 36 frá 1921, af húsi, sem var eign kaupfélagsins og nær eingöngu var notað til íbúðar fyrir kaupfélagsstjóran og fjölskyldu hans 348

Samþykki.

- Vátryggingarfélag, sem sótt var til greiðslu brunabóta, þar það fyrir, að því væri ekki skylt að hlíta málssókn stefnandans, sem fengið hafði kröfuna framselda af vátryggingartakanum. Þessi

varnarástæða var að engu höfð, með því að vátryggingarfélagið hafði áður samþykkt aðild stefnandans með því að ganga til samninga við hann

200

Sáttir.

Með því að gestaréttarákvæði í samningi fól í sér að eldri lögum undanþágu frá því að leggja mál til sátta fyrir sáttanefnd og skyldu á hendur héraðsdómara til að leita sátta í því og með því að aðiljum er heimilt að semja um varnarþing eftir 81. gr. laga nr. 85 frá 1936 og samkvæmt 5. gr. 3. mgr. 11. tl. sömu laga að koma sér fyrirfram skriflega saman um að ganga fram hjá sáttanefnd og leggja mál með þeim hætti undir sáttaumleitan dómara, þá var lögleg talin málssókn án undanfarandi sáttaumleitunar fyrir sáttanefnd á hendur manni, sem búsettur var utan þess lögsagnarumdæmis, sem málið var sótt í, samkvæmt samningi, gerðum fyrir gildistöku laga nr. 85 frá 1936. Af greindum ástæðum var ómerktur héraðsdómurinn, sem frávísaði málinu, vegna þess að sáttanefnd var ekki látin fjalla um það, og því vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar

227

Hlutfélag, sem átti í dómsmáli, dæmt í málskostnað í héraði, með því að stjórnin hafði sent umboðsmann á sáttafund, án þess að sanna forföll. Málinu var ekki áfrýjað af hendi hlutafélagsins

288

Sektir. Sjá refsingar.

Sératkvæði. Sjá ágreiningsatkvæði.

Siðferðisbrot. Sjá kynferðisbrot.

Siglingar. Sjá björgun, botnvörpuveiðabrot, sjódómur, sjó- og verzlunardómur, sjóveð.

Síldareinkasala Íslands.

Í máli, sem A höfðaði gegn Síldareinkasölu Íslands til greiðslu verkunarlauna síldar, taldi héraðsdómurinn, að Einkasalan hefði samkvæmt lögum

nr. 61 frá 1929 tekið á sig ábyrgð á greiðslu verkunarlauna sildar, er A verkaði sumarið 1931. Horf hæstaréttar til þessa sakaratriðis varð ekki vitað, með því að málinu var einungis áfrýjað af A	117
Sildareinkasalan var dæmd til að greiða A þóknun fyrir uppskipun, geymslu og afhendingu á tunnum og salti, er Einkasalan átti og látið var í té öðrum en A, og ennfremur fyrir uppskipun á salti, er meiri kostnaður fylgdi en títt var, enda Einkasalan eigandi þessara verðmæta	117
Upphæð launa fyrir sildarverkun, sem A krafði skilanefnd Sildareinkasölu Íslands um, ákveðin með hliðsjón af vottorði umboðsmanns Einkasölnunnar á Siglufirði, sem ekki hafði verið mótmælt	117

Símar.

Dulmálsskeyti, sem voru á skjalasafni Landssímans, rannsókuð vegna ætlaðra brota á botnvörpuveiðalöggjöfinni	25, 30, 106, 364, 643
Lögreglan lætur, að fenginni heimild til þess í dómsúrskurði, hlusta á símasamtöl við bifreiðastöð til að afla vitneskju um, hvort áfengi væri selt frá stöðinni	132

Sjódómur, sjódómsmál.

Mál til ákvörðunar bjarglauna	178, 358, 372, 554
Mál til innheimtu bóta fyrir spjöll, er skip olli á bryggju	471

Sjó- og verzlunardómur.

Mál til innheimtu greiðslu fyrir útgerðarnauðsynjar til fiskiskips	421
Mál til ákvörðunar bjarglauna	449, 515

Sjóveð.

Dæmt sjóveð í björguðu skipi til tryggingar bjarglaunum og málskostnaði við innheimtu þeirra	178, 358, 372, 515, 554
Ekki dæmt sjóveð fyrir málskostnaði í hæstarétti í máli til innheimtu bjarglauna með því að þess var ekki krafizt	372

- Ekki dæmt sjóveð i skipi fyrir bjarglaunum og inn-
heimtukostnaði þeirra, enda þess ekki krafizt,
þar sem vátryggingarfélag hafði gengið undir
ábyrgð á þeirri fjárhæð, er dæmd yrði 449
- Nokkrir menn tóku á leigu og gerðu út i samlagi til
fiskjar skip utan heimilis þess. Réðu þeir mann
búsettan á útgerðarstaðnum sem framkvæmda-
stjóra samlagsútgerðarinnar (S). Veiðarfæri og
aðrar skipsnauðsynjar voru teknar út i verzlun
(V) á útgerðarstaðnum. Ýmsir samlagsmanna
tóku auk þess út i reikning S hjá V einkanauð-
synjar, aðallega sjófatnað, er taldar skyldu þeim
til gjalda, er samlagsmenn gerðu út um við-
skipti sin. V talið heimilt að láta greiðslur inn
á reikning S ganga fyrst til lúkningar síðar-
nefndum úttektum, er sjóveð gat ekki stofnast
fyrir. Fyrir skipsnauðsynjunum krafðist V sjó-
veðs i skipinu, þar sem úttekt þeirra hefði verið
gerð af skipstjóra og stýrimanni utan heimilis
skipsins. Jafnframt voru nokkrir samlagsmanna
krafðir greiðslu á úttektinni. Eigandi skipsins
andmælti sjóveði með skírskotun til vitnisburðar
framkvæmdastjóra samlagsmanna, sem kvaðst
hafa samið um úttektina við fyrirsvarsmann V.
Vitnaskýrslu framkvæmdastjórans var mótmælt,
þar sem hann var bróðir konu skipseigandans.
Lyktir málsins urðu, að V skyldi hafa sjóveð i
skipinu fyrir úttektinni, ef fyrirsvarsmaður V
synjaði þess með eiði, að framkvæmdastjóri
samlagsmanna hefði samið við hann um úttekt-
ina, og skyldu hinir stefndu samlagsmenn þá
sýknir af kröfum V. Ef fyrirsvarsmaðurinn
féllist á eiðnum, skyldi sjóveðskrafan ekki tekin
til greina, en þá skyldu hinir stefndu samlags-
menn greiða úttektina in solidum 421

Skaðabætur.

- a) *Vegna vanefnda á samningi eða slíks sam-
bands.* Sjá einnig vinnusamningar.
- A, sem auk sýslumannsembættis hafði haft á hendi
póstafgreiðslu um allmörg ár, var sagt upp þeim

starfa frá 1. júlí 1930. Þann 14. nóv. 1935 höfðaði hann mál til skaðabóta útaf starfamissi þessum og bar fyrir, að lán, sem honum var veitt að fyrirlagi alþingis 1921 til byggingar íveruhúss, hefði verið við það miðað, að hann héldi áfram póstaðgreiðslunni og öðlaðist þann veg aðstöðu til að standa straum af því. Dómstólar töldu, að aðgerðir alþingis eða ríkisstjórnar yrðu ekki, hvorki í sambandi við lánveitinguna né endranær, skildar þannig, að ríkinu hefði skapast skylda til að hafa A lengur í þjónustu sinni en lög stóðu til á hverjum tíma, og þar eð ráðherra hefði samkvæmt 7. gr. laga nr. 40 frá 1929 haft heimild til að segja honum upp starfinu, þá ætti hann ekki kröfu til fébóta vegna uppsagnarinnar

308

S réð konuna R sem stjórnanda hringsaumsdeildar sinnar um tiltekinn tíma fyrir fast kaup auk ákveðinnar þóknunar af hverri fullunninni lík. R réð síðan stúlkur og klæðskera til hringsaumsins. Eftir að hringsaumurinn hafði verið starfræktur í nokkra mánuði, reis deila á milli S og áminnt klæðskera, er lyktaði þannig, að klæðskerinn lét af störfum. Um líkt leyti voru nokkrar af stúlkum þeim, sem R hafði ráðið, hættar störfum. Var R nú flutt á hraðsaumastofu S, og er hún hafði verið þar litla hríð, vék hún úr þjónustu hans. Höfðaði hún síðan mál á hendur honum til fébóta. Kvað hún klæðskera þann, er forstöðu veitti hraðsaumastofunni, hafa vísað sér á brott, en S taldi hana hafa farið sjálfviljuga. Ekki talið sannað, að klæðskerinn hefði vísað henni á brott né að hann hefði haft heimild til þess af hendi S. Sannanir voru heldur ekki taldar fram komnar fyrir því, að samdráttur sá, er hafði orðið á vinnunni á hringsaumadeildinni hefði orðið af ástæðum, er S ætti að svara R fyrir, né heldur að R hefði slegið neinn varnagla um fébætur, er vist hennar hjá S lauk. Voru fébótakröfur R þess vegna ekki teknar til greina

350

A réð B til vinnu um þriggja mánaða skeið í búð

sinni gegn föstu mánaðarkaupi. B lagðist í kighósta, eftir að hann var nýtekinn við starfinu, og lá um tvær vikur. A sleit samningnum, eftir að B hafði verið fjarvistum um viku. Með því að A hafði ekki ástæðu til að ætla, að B yrði lengi frá vinnu, voru samningsslitin álitin ólög-mæt og A dæmdur til að greiða B skaðabætur 445

b) Skaðabætur utan samninga.

- A höfðaði mál á hendur skilanefnd Sildareinkasölu Íslands (E) til greiðslu verkunarlauna á sild. E höfðaði gagnsök til greiðslu bóta vegna þess, að sildin hefði reynzt ónýtt og spillt, er selja átti hana erlendis. Meðal málsskjala voru vottorð frá umboðsmanni E, sem samkvæmt 12. gr. reglugerðar 19. júlí 1929 skyldi taka við sildinni af saltendum og gæta hagsmuna E gagnvart þeim. Samkvæmt vottorðunum var sildin, þegar A lét hana af höndum, góð og óspillt vara. Var A þess vegna sýknaður af kröfum E, enda ekki talið, að á honum hvíldi frekari bótaskylda en af almennum skaðabótareglum leiðir 117
- Í máli ákærvaldsins á hendur tveimur mönnum fyrir þjófnað var krafist bóta fyrir stolna og eyðilagða muni. Um kröfu þessa, varð ekki dæmt í málinu, með því að héraðsdómarinn lét hennar hvorki getið í stefnu né skýrði ákærðu frá því, að hún væri fram kominn 214
- Í verksmiðjunni F var af hendi vélsmiðjunnar H settur niður eimketill, og var gufuprýstingurinn í honum 6 kg/cm eða 100 pund á ferþumlung. Á ketilinn var settur öryggisloki, þannig að gufuprýstingurinn í vélum þeim, er fyrir gufuaflinu gengu, var 30—40 pund á ferþumlung. Eitt af tækjum þeim, sem H setti í samband við ketilinn, var suðupottur, er F hafði pantað, og var hann þannig gerður, að á honum voru tveir botnar. Var gufunni hleypt milli botnanna og hitaði hún þannig efni það, sem í pottinn var látið. Ekki var samþykki vélaeftirlitsmanns ríkisins fengið til notkunar pottsins. Við fyrstu suðu bilaði pott-

urinn. Um sama leyti komst fyrirsvarsmaður F, sem ætlað hafði sér að fá pott að styrkleika í samræmi við ketilinn, að raun um, að potturinn þyldi einungis ca. 15 pund á ferþumlung. H tók síðan pottinn til viðgerðar að þrábeiðni fyrirsvarsmanns F. Í fyrstu suðu eftir viðgerðina rifnaði innri botn pottsins, innihald hans þeyttist út um starfhýsið og brenndi tvo menn. Leitt var í ljós með álitsgerð kunnáttumanna, að viðgerð H á pottinum var misheppnuð. Breytni fyrirsvarsmanns H þótti óviðurkvæmileg, en samt var H ekki gert að greiða bætur, með því að fyrirsvarsmaður F tók pottinn í notkun, þrátt fyrir það þótt hann vissi, að hann þoldi ekki gufuþrýstinginn frá eimkatlinum, án þess að setja á hann öryggisloka og án þess að fá leyfi vélaféttirlitsmanns ríkisins til notkunar pottsins. Ennfremur var sannað með vitnaskýrslum, að H hafði undanþegið sig ábyrgð á pottinum 288

Bifreiðarstjóri ók fram hjá hóp barna, sem voru í boltaleik. Varð telpa ein, 8 ára að aldri, fyrir bifreiðinni og hlaut af áverka svo mikinn, að taka varð af henni hægri fótinn um mitt læri. Bifreiðarstjórinn viðurkenndi að hafa tekið eftir, að börnin sáu til bifreiðarinnar, nema greind telpa, sem var að elta boltann. Talið, að bifreiðarstjórinn hafi átt aðalsökina á slysinu. Eigandi bifreiðarinnar dæmdur til að greiða telpunni fébætur fyrir heilsutjón, þjáningu, lækni- hjálp og sjúkrahúsvist 303

Þrátt fyrir ákvæði um stundarsakir í bráðabirgða lögum nr. 49 frá 1934, að framleiðendur mjólkur mættu einungis selja hana ógerilsneydda beint til neytenda innan síns sveitarfélags, ætlaði A, sem bjó utan Rvíkur, að selja þangað mjólk sína 3 daga í október 1934. Var honum varnað þess af lögreglunni. Tók hún mjólkina og ráðstafaði henni til sölu fyrir reikning A, þar eð hann vildi ekki flytja hana aftur heim. A höfðaði bótamál á hendur lögreglustjóranum í Rvík f. h. ríkissjóðs og bar það aðallega fyrir, að nefnt ákvæði bráða-

- birgðalaganna yrði ekki samþýtt 23. og 64. gr. stjórnarskrárinnar, og ennfremur, að ákvæði þetta hefði ekki verið komið til framkvæmda, þegar sakarefnið varð til. Þessar ástæður þóttu rakalausar, og voru kröfur A ekki teknar til greina 332
- Samkvæmt kröfu S, sem starfrækti kaffibrennslu á Akureyri, var B, sem veitti forstöðu samkynja fyrirtæki í Rvík, dæmdur til refsingar eftir lögum nr. 84 frá 1933 fyrir hæpnar gyllingar á vöru sinni og vélum fyrirtækisins í auglýsingu í dagblaði í Rvík. Krafa S um fébætur úr hendi B var ekki til greina tekin, með því að ekkert var fram komið í málinu, sem veitti ástæðu til að ætla, að verknaður B hefði valdið S tjóni 391
- A lagði skipi sínu mannlausu, landfestalausu og án vélanota á innri höfnina á Siglufirði í norðanveðri miklu. Skipið rak á bryggjur hafnarsjóðs og olli spjöllum á þeim. A þótti hafa sýnt óvarkárni í meðferð skipsins, og var hann og vátryggingarfélag það, er í hlut átti, dæmt til að greiða bætur fyrir spjöllin. Ósannað þótti, að hafnarverði, sem komið hafði niður á bryggju, eftir að lagningu skipsins var lokið, hefði verið unnt að afstýra tjóninu, og gat breytni hans þess vegna hvorki staðið fyrir né dregið úr bótaskyldu greindra aðilja 471
- Bifreiðarstjóri dæmdur til fébóta vegna slyss, sem hlaut af ógætilegum akstri hans. Við ákvörðun bótanna var tekið tillit til þess, að maður sá, er fyrir slysinu varð, hafði gert honum að einhverju leyti óhægt fyrir um stjórn bifreiðarinnar 667

Skattar og gjöld. Sbr. endurgreiðsla.

1. Útsvör.

Hlutafélag nokkurt hafði starfað hér um margra ára skeið, aðallega með norskt fjármagn, og átti fasteignir og vatnsafl í Árnessýslu og landeignir við Skerjafjörð. Var starfsemi þess aðallega í því fólgin, að koma fasteignum þess í reiðufé. Meiri

- hluti stjórnar þess var heimilisfastur á Íslandi og flestir innlendir fyrirvarsmenn þess búsettir í Reykjavík, enda var starfssemin þaðan rekin og heimili þess þar talið. En skrásett hafði félagið ekki verið samkvæmt 59. gr. laga nr. 77 frá 1921. Á hluthafafundi í Osló 1934 var ákveðið að flytja heimilisfang þess austur í Árnessýslu, en ekki voru þau heimilisskipti skrásett þar, svo sem mælt er í 14. gr. laga nr. 77 frá 1921. Félagið var talið útsvarsskylt í Reykjavík 1935 .. 78.
- A, sem bjó í hreppnum X, byggði B jörð sína í hreppnum Y. Samkvæmt byggingarbréfinu var afgjald jarðarinnar m. a. í því fólgið, að B skyldi skila A öllum æðardún og öllum selskinnum velverkuðum, er til féllu á jörðinni. Með því að A þannig áskildi sér eftirtekjur nefndra hlunninda, en ekki tiltekið magn þeirra, og þau voru nýttuð á ábyrgð hans og áhættu, þá var talið, að A nytjaði sjálfur jörðina að því, er til þeirra tók, jafnt fyrir það, þótt B fengi jarðarafnotin að öðru leyti sem endurgjald fyrir vinnu við nýtingu nefndra hlunninda í þágu A. Samkvæmt þessu var A talinn útsvarsskyldur í hreppnum Y 86.
- Sagt, að með því að A hefði engum mótmælum hreyft við því, að útsvar, sem lagt var á hann árið 1936, hefði verið gjaldkræft, þegar lögtak fyrir því hófst 24. júní 1936, þá þætti mega láta ganga dóm um, hvort útsvarið hefði verið réttilega á hann lagt 86.
- Sú starfsemi Sölusambands íslenskra fiskframleiðenda, að koma afurðum þeirra í verð, ekki talin útsvarsskyld útaf fyrir sig. Útsvarsálagning á SÍF 1935 varð ekki á því byggð, að $\frac{1}{4}\%$ af andvirði selds fisks skyldi samkv. samþykktum þess frá 23. maí 1935 lagður í varasjóð, með því að ekki varð gegn mótmælum þess talið sannað, að nefnt samþykktarákvæði hefði átt eða hefði verið látið verka til liðins tíma. Það gat heldur ekki skapað SÍF skyldu til greiðslu téðs útsvars, þótt það hefði selt eitthvað af fiski fyrir utansambandsmenn, með því að óumdeilt var, að langmestur

hluti útsvarsins var lagður á allsendissölu fisks sambandsmanna og útsvarið lagt þannig ósundurgreint á tvo hugsaða útsvarstofna, en annar þeirra ekki útsvarshæfur	296
Lögtaksúrskurði fógeta fyrir útsvari áfrýjað, eftir að 8 vikna frestur sá, er segir í 11. gr. laga nr. 29 frá 1885, var liðinn, og án þess að áfrýjunarleyfi væri áður fengið. Málinu þessvegna vísað ex officio frá hæstarétti	440
Lögtak fyrir útsvari úr gildi fellt, með því að lögtaksbeiðninni hafði ekki verið framfylgt með hæfilegum hraða, sbr. 2. gr. laga nr. 29 frá 1885 ..	469
Hinn ófjárráða G, sem var vel efnum búinn, var til heimilis í Rvík hjá föður sínum, sem var fjárhaldsmaður hans undir yfirfjárráðum lögmannsins þar. Á sumrum dvaldist G í hreppnum Ö hjá föðurfrændum sínum. Árið 1935 ákvað faðir hans að flytja lögheimili hans í hreppinn Ö og lét skrifa hann þar á manntal. Engin breyting varð samt á dvalarstöðum G. Hann var áfram á veturna í Rvík hjá föður sínum. Og ekki var yfirfjárráðanda tilkynnt, að G væri fluttur til hreppsins Ö. Að svo vöxnu máli þótti bera að telja lögheimili G áfram í Rvík og var hann talinn réttilega krafinn þar um útsvar, sem á hann hafði verið lagt þar 1936	663

2. Gjald samkv. 3. tl. 38. gr. laga nr. 36 frá 1921.

Kaupfélag nokkurt átti íveruhús, sem kaupfélagsstjórnin og fjölskylda hans notuðu til íbúðar. Þar fóru auk þess fram endurskoðun á reikningum félagsins og ýmis fundarhöld, en við fundarhöldin var einungis notaður lítill hluti hússins og skamman tíma í hvert skipti. Kaupfélaginu ekki talið skylt að greiða í sveitarsjóð gjald af húsinu samkvæmt 3. tl. 38. gr. laga nr. 36 frá 1921	348
--	-----

Skilorðsbundnir dómar. Sjá dómar.

Skip. Sjá björgun, botnvörpuveiðabrot, sjóveð.

Skipti, skiptamál. Sbr. gjaldprotaskipti.

Maður, sem fékk dóm á hendur skilanefnd Sildareinkasölu Íslands til greiðslu launa fyrir verkun sildar, er hann leysti af hendi 1931, svo og fyrir geymslu ýmissa muna Einkasölunnar, ekki talinn eiga samkvæmt 83. gr. skiptalaganna frá 1878 forgangsrétt í búi Sildareinkasölunnar fyrir kröfum sínum, með því að þær urðu ekki taldar til þeirra krafna, sem í þeirri grein getur 117

Maður, sem taldist eiga skuldir að Sildareinkasölu Íslands, en hafði fémuni hennar nokkra undir höndum, lét þess kost að láta þá rakna gegn því að fá greiddar kr. 779.20, sem hann taldi sig eiga kröfu til fyrir geymslu munanna. Fógeti setti Einkasöluna inn í umráð munanna gegn 1000 króna tryggingu. Talið, að sú trygging hefði samkvæmt hlutarins eðli einungis verið sett fyrir því, að maðurinn fengi greinda fjárhæð greidda, og að hann gæti ekki notið forgangsréttar í þeirri tryggingu í búi Einkasölunnar fyrir allt öðrum kröfum 117

Skipulag kauptúna og sjávarþorpa. Sjá eignarréttur.

Skjalafals.

Maður dæmdur til refsingar eftir 271. gr. hegningarlaganna fyrir fölsun vixils og eftir 272. gr. sömu laga fyrir fölsun sendibréfs frá manni þeim, er hann hafði ritað nafn hans sem samþykkjanda vixilsins, en í bréfinu var þess farið á leit, að vixillinn yrði keyptur 655

Skjöl.

A höfðaði mál gegn B á árinu 1937 útaf félagsskap þeirra um verzlunarrekstur á árunum 1911—1913 og krafðist þess, að B yrði dæmdur til að nefna mann af sinni hendi í gerðardóm samkvæmt félagssamningi þeirra, en til vara að greiða bætur. Á meðan á flutningi máls þessa stóð, gerði A kröfu til, að B afhenti honum ýmis skjöl, er legið höfðu fyrir gerðardómi, er

skar úr ágreiningsefnum þeirra 1913, svo .og að B legði fram allt það af bréfaskriftum félagsverzlunar þeirra, er mál þetta skipti. Héraðsdómarrinn hratt þessari síðastnefndu kröfu með úrskurði, sem A síðan kærði til hæstaréttar. Tilkall sitt til gerðardómsskjalanna byggði hann á því, að hann væri eigandi eða sameigandi þeirra. Þetta atriði þótti ekki verða dæmt í kærumálinu, með því að það varðaði ekki sönnunatriði eða önnur réttarfarsatriði máls þess, sem aðiljarnir áttust við. Þá kvaðst A vilja fá bréf félagsverzlunarinnar framlögð til sönnunar staðreynda í dómsmáli aðiljanna, en ekki gerði hann grein fyrir, hvaða staðreyndir hann ætlaði að sanna með þeim, sbr. 147. gr. laga nr. 85 frá 1936. Allt var ennfremur óvíst um, hvort ástæða var til að leggja skjölin fram í heild sinni eða einhver þeirra með þeim hætti, er A ætlaðist til, sbr. 149. gr. nefndra laga. Loks tjáði B sig fúsan til að láta A í té gegn hæfilegri þóknun afrit af þeim skjölum, er A óskaði eftir og málið vörðudu, en þessu boði vildi A ekki taka. Voru kröfur A í kærumálinu þessvegna ekki til greina teknar 659

Skottulækningar. Sjá lækna, lækningar.

Skuldir, skuldamál. Sjá ábyrgð, endurgreiðsla, kaup og sala, samningar, skaðabætur, sönnun, vinnusamningar.

Sildareinkasala Íslands talin af héraðsdómara hafa tekið á sig samkvæmt lögum nr. 61 frá 1929 ábyrgð á greiðslu verkunarlauna fyrir sild, sem maður nokkur hafði verkað sumarið 1931. Í hæstarétti var héraðsdómurinn lagður að þessu leyti til grundvallar þegar af því, að honum var ekki áfrýjað 117

A framkvæmdi viðgerð á ljósataekjum í bát B. B greiddi nokkurn hluta þeirrar fjárhæðar, sem A setti upp fyrir verkið, en synjaði fullrar greiðslu á reikningnum, þar eð verkið hefði að litlum notuð komið. Að visu var vitað, að ljósatæki bátsins voru í ólagi, að því er virtist, mjög

skömmum tíma eftir viðgerðina, en sökum þess að þeir gallar gátu stafað af tilgerðum bátverja og með því ennfremur að B lét ekki, þótt honum væri þess kostur, fara fram skoðun á orsökum bilunarinnar, þá þóttu greindar ástæður ekki leiða til sýknu hans. Loks taldi B A hafa tekið að sér viðgerðina í ákvæðisvinnu fyrir kr. 435—450. A synjaði ekki fyrir að hafa látið orð falla um, að viðgerðin myndi kosta kr. 435—450, en um áætlunarfjárhæð hafi þá einungis verið að ræða. Ekki talið sannað, að um ákvæðisvinnu hefði verið samið, enda mælti það atriði, að fjárhæðin var ekki fullákveðin, gegn því 162

A byggði samkvæmt verksamningi íveruhús fyrir tvo menn. Skyldi A leggja til allt efni í húsið, þar á meðal gólfduka. Efnivörur til hússins tók A út með greiðslufresti í verzlun B. Svo hlaut til, að annar verkkaupendanna fékk gjaldeyris- og innflutningsleyfi fyrir gófdúkunum í sínu nafni og fékk síðan B til að útvega þá. Sendi B dúkana á byggingarstaðinn, og tók A þar við þeim fyrirvara- og athugasemdalaust. Ennfremur tók A við fullnaðargreiðslum af verkkaupendum fyrir efndir sínar á verksamningnum, sem einnig tók yfir dúkana, og hreyfði þá engum athugasemdum um, að hann teldi sér óskýlt að greiða B dúkana. Samkvæmt þessu og þar sem gera varð ráð fyrir, að B vissi um aðalefni verksamningsins og hefði fengið næga ástæðu til að treysta því, að A væri ábyrgur fyrir þeim vörum, sem teknar voru út hjá honum til hússins, nema fyrirvari væri gerður um annað, þá var A talinn skyldur að standa honum (B) skil á andvirði dúkanna 376

Eftir að sveitarfélagið Í hafði greitt til elliheimilis (E) í sveitinni R vistargjald tveggja gamalmenna, er sveitföst voru í Í og dvöldust á elliheimilinu, sagði Í upp ábyrgð sinni á dvalarkostnaði þeirra og vísaði E til sveitarinnar R um greiðslu fúlgu með þeim. Af hendi Í var talið, að R ætti að greiða E fúlguna og gæti síðan end-

urheimt $\frac{2}{3}$ hluta hennar hjá Í. Sagt, að í undanfarandi viðskiptum E og Í fælist skylda á hendur Í til að greiða fúlgu fyrir gamalmennin, unz Í ráðstafaði þeim með öðrum hætti, án tillits til þess, hvernig lögskiptum sveitarfélaganna Í og R útaf gamalmennunum væri háttað, enda dómur í málinu því ekki í vegi, að sveitarfélögin leit-uðu úrlausnar yfirvalds þess, er í hlut á, um sambandið sin á milli í þessu efni. Samkvæmt þessu var sveitarfélagið Í dæmt til að greiða fúlg-una til næstu mánaðamóta, eftir að að mál var höfðað

382

Samlagsmenn nokkrir gerðu skip út til fiskjar utan heimilis þess, og voru veiðarfæri og aðrar nauðsynjar til skipsins teknar út í verzlun nokkurri á útgerðarstaðnum. Auk þess tóku nokkrir sam-lagsmenn þar út einkanauðsynjar, einkum sjó-fatnað, er taldar skyldu þeim, er út tóku, til gjalda, er samlagsmenn lykju viðskiptum sín á milli. Talið, að fyrirsvarsmanni verzlunarinnar hefði verið heimilt að láta greiðslur inn á reikn-ing útgerðarsamlagsins ganga fyrst til lúkningar einkaúttektum samlagsmanna. Í máli verzlunar-innar á hendur nokkrum samlagsmanna til greiðslu þess, sem ógreitt var af úttektinni, börðu hinir stefndu því við, að skuldin væri röng, en bæði var, að framkvæmdastjóri þeirra hafði sam-bykkt reikninginn, enda mótmæli þeirra of seint fram kominn. Ennfremur var talið, að ákvæði þriðja kapitula siglingalaganna um pro rata á-byrgð ætti ekki við um ábyrgð samlagsmanna á úttekt til skipsins, heldur bæri þeim að greiða hana in solidum

421

Sagt, að grundvallarreglur íslenzks réttar leiði til þess, að eftir skiptingu eins hreppsfélags í fleiri, beri hin nýju hreppsfélög, hvort eða hvert fyrir sig, ábyrgð á skuldum hins forna hreppsfélags sem eigin skuldum. Ákvörðun ráðuneytis þess, sem í hlut á, samkvæmt 3. gr. sbr. 4. gr. laga nr. 12 frá 1927 um fjárskipti og skulda tveggja hreppsfélaga, er áður höfðu verið einn og sami

hreppur, tekur einungis til skiptingar eigna og skulda hinna nýju hreppa sín á milli, en ekki til ábyrgðar hreppsfélaganna út á við 541

Smáskammtalækningar. Sjá lækna, lækningar.

Sóttvarnir

A meiðyrtri lögreglustjóra einn freklega fyrir aðgerðaleysi hans sem formanns heilbrigðisnefndar til varnar skarlatssótt, er gerzt hafði allmögnuð í viðkomandi kaupstað og upp hafði komið á kúabúi, er kaupstaðurinn rak þar í nágrenninu. Með því að sóttkvíun hafði ekki verið komið á og mjólk frá hinu sýkta heimili var eftir sem áður um tíma send til kaupstaðarins, þóttu afskipti lögreglustjórans af sóttvarnarráðstöfunum ekki óaðfinnanleg, en voru þó ekki talin réttlæta illmæli þau og áburð, er í grein A fólst 100

Stefnur. Sjá málshöfðun.

Máli visað frá hæstarétti vegna vöntunar á birtingu hæstaréttarstefnu, með því að stefndi hvorki mætti né lét mæta 421

Stjórnarskráin.

Ákvæði um stundarsakir í bráðabirgðalögum nr. 49 frá 1934, að framleiðendur mjólkur mættu einungis selja hana ógerilsneydda beint til neytenda innan síns sveitarfélags, ekki talið fara í bága við 64. gr. stjórnarskrárinnar. Sagt, að almenni löggjafinn hafi metið þessar ráðstafanir til almenningsheilla og að því mati gæti ekki orðið haggað. Greind ákvæði heldur ekki talin fara í bága við 23. gr. stjórnarskrárinnar 332

Eftir að A hafði keypt lóð til húsbyggingar í Rvík, var ákveðið við gerð nýs skipulagsuppráttar, að lóðin skyldi að mestu leyti tekin undir götu og borg. Af hendi kaupstaðarins var ekki talið skylt að greiða A fébætur fyrir lóðina, fyrr en hún yrði í verki og framkvæmd tekin undir götuna og torgið. Talið, að eignarnám á lóð þessari hefði raunverulega verið framkvæmt gagn-

vart A um leið og honum var meinað að nota lóðina til að reisa hús á henni vegna hinnar fyrirhuguðu notkunar hennar og að hann ætti þessvegna þegar heimtingu á fullum fébótum fyrir eignarskerðinguna samkvæmt 62. gr. stjórnarskrárinnar án tillits til þess, hvernig skilja beri 28. gr. laga nr. 55 frá 1921 um skipulag kaupúna og sjávarþorpa 492

Sveitarstjórn.

- Sagt, að telja verði þá meginreglu hafa gilt og gilda enn hér á landi, að maður fái ekki styrk sér eða sínum til framfærslu úr sveitar- eða bæjar-sjóði, nema sýnt sé, að hann geti ekki framfært sig eða þá af sjálfs sín ramleik. Réttur móður óskilgetins barns til meðlagsheimtu af dvalarsveit sinni samkvæmt 26. gr. laga nr. 46 frá 1921, sbr. lög nr. 39 frá 1935, og samskonar réttur skilinna hjóna samkvæmt 60., sbr. 55., 57., 75. og 77. gr. laga nr. 39 frá 1921, talinn undantekningarákvæði frá áðurnefndri meginreglu 72
- Fyrir dómskuld sinni á hendur A og eftir ábendingu hans lét B gera fjárnám í bifreið, sem A hafði verið lögð til sem fátækrastyrkur. Sveitarstjórnarvöld þau, er í hlut áttu, áfrýjuðu fjárnáminu, stefndu bæði A og B og kröfðust ónýtingar fjárnámsins. Var það fellt úr gildi samkvæmt 3. tölulið 31. gr. aðfaralaga nr. 19 frá 1887 169
- Sveitarfélagið Í hafði um nokkur ár greitt elliheimlinu (E) í sveitarfélaginu R vistargjald tveggja gamalmenna, sem dvöldust á elliheimlinu og sveitföst voru í Í. Þann 22. nóv. 1934 sagði Í upp ábyrgð sinni á kostnaði við vist gamalmennanna hjá E, en greiddi þó þann kostnað til áramótanna næst á eftir. Til þessarar ráðabreytni færði Í það, að E ætti framvegis að leita greiðslu vistargjaldsins hjá R, sem síðan gæti endurkraf-ið Í um $\frac{2}{3}$ hluta þess, en $\frac{1}{3}$ hluta taldi Í sér óskýlt að greiða, þar sem gamalmennin væru komin yfir sextugt og yrðu þessvegna ekki flutt fátækraflutningi samkvæmt bréfi atvinnu- og

samgöngumálaráðuneytisins frá 23. marz 1933. Í máli, er E höfðaði gegn Í þann 7. sept. 1935, var krafizt vistargjaldsins frá 1. janúar til 30. sept. 1935 og tiltekens gjalds fyrir hvern mánuð, er vist gamalmennanna hjá E héldist eftir 1. okt. s. á. E var talið heimilt að beina þessu dómsmáli á hendur Í án tillits til þess, hvernig við horfðu í þessu efni lögskipti greindra sveitarfélaga, enda gætu sveitarfélög þessi allt að einu leitað úrlausnar framkvæmdarvaldsins um réttindi og skyldur sín á milli vegna gamalmennanna. Ennfremur var talið, að í áminztum skiptum Í og E fælist skuldbinding á hendur Í að greiða E fúlgu fyrir gamalmennin, unz Í ráðstafaði þeim frá E, en til slíkrar ráðstöfunar varð það ekki metið, að Í benti E á að vitja greiðslunnar hjá sveitarfélaginu R. Var Í þessvegna dæmt til að greiða vistargjaldið til 30. sept. 1935, en að öðru leyti þótti krafa E of óákveðin til að dómur yrði á hana lagður

382

Hreppsfélaginu A var skipt í tvö hreppsfélög A_1 og B. Ákvæð atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið samkvæmt 3. sbr. 4. gr. laga nr. 12. frá 1927, að A_1 skyldi bera $\frac{1}{3}$ hluta skulda þeirra, er á A höfðu hvílt, en B $\frac{2}{3}$ hluta. Seinna krafði sparisjóður nokkur A_1 um allar eftirstöðvar láns, sem A hafði tekið, áður en hreppnum væri skipt. Voru kröfur sparisjóðsins teknar til greina. Sagt, að ákvörðun ráðuneytisins um skiptingu skulda A á hendur A_1 og B giltu einungis í lögskiptum A_1 og B sín á milli, en tæki ekki til ábyrgðar nýju hreppsfélaganna gagnvart þriðja manni, og að samkvæmt grundvallarreglum íslenzkra laga bæri hin nýju hreppsfélög, hvort fyrir sig, ábyrgð á skuldum hins forna hreppsfélags sem eigin skuldum

541

Bæjarstjórinn í kaupstaðnum A bað G um að leita að kaupanda að skipi, sem bæjarstjórinn bjóst við, að A yrði að taka til eignar vegna ábyrgðar sinnar í sambandi við útgerð þess. G kom bæjarstjóranum í samband við K, sem síðan ásamt öðrum mönnum keypti skipið af A, eftir að A hafði

keypt það á uppboði. Af hendi A var G synjað þóknunar fyrir starfa sinn á þeim grundvelli, að skipið hefði ekki verið eign A, þegar bæjarstjórinn snéri sér til G, og hefði þessi beiðni bæjarstjórans þessvegna verið óskuldbindandi fyrir A. Sagt, að bæjarstjóri hefði verið að gæta hagsmuna A, er hann fól G nefndan starfa. Leitt var í ljós, að bæjarstjóri hafði heitið G þóknun fyrir verk sitt. Var G samkvæmt þessu dæmd þóknun 590

Svik, sviksamlegt athæfi. Sjá einnig gjaldþrota-skipti, vátryggingarsvik.

Tvær manneskjur töldu sig fara með andlega lækni-dóma fyrir atbeina framliðinna manna. Annað þeirra kvaðst hafa tekið litilsháttar þóknun fyrir aðgerðir sínar. Hitt kvaðst enga þóknun hafa tekið, en börnum sínum hefði stundum verið vikið litilræði af þeim, er til þess leituðu. Þar sem svo stóð á og engin ástæða var til annars en að ætla, að þau sjálf hefðu álitit, að aðgerðir þeirra gætu orðið að gagni, þá varð ekki talið, að þær hefðu verið framkvæmdar í blekkingarskyni til að hafa fé af mönnum. Voru þau þessvegna sýknuð af ákæru eftir 26. kapitula hegningarlaganna 336

Hjón, er þóttust vera milligöngumenn framliðs læknis, sem veitti sjúkum mönnum andlega lækningu, tóku eða áskildu sér 10 krónur af hverjum manni, er til þeirra leitaði, og sögðu hinn framliðna hafa fyrirskipað þeim að taka ekki minna en 10 til 15 króna gjald af hverjum, sem æskti aðstoðar þeirra. Þrátt fyrir þetta þótti ekki alveg fullyrðanda, að hjónin hefðu haft í frammi visvitandi blekkingar til að hafa fé af mönnum. Voru þau þessvegna sýknuð af ákæru eftir 26. kap. hegningarlaganna 336

Sönnun, sönnunarbyrði. Sbr. eftirgrennslan brota, játning, líkur, mat og skoðun, vitni.

A hafði tekizt á hendur að hafa eftirlit með því, að ekki yrði slys við flutning á reykþáf, sem komið var fyrir á tengivagni, er tengdur var

- aftan í bifreið. Skyldi A ganga vinstra megin við ökutækin, en annar gæzlumaður hægra megin við þau. Drengur, 4 ára að aldri, varð fyrir vinstra afturhjólí tengivagnsins og beið af bana. Slysið talið hljóta að stafa af því, að A hefði ekki haft fulla gát við starf sitt og honum refsað eftir 200. gr. hegningarlaganna 6
- Fáraðlingur nokkur komst í ölvunarástandi, að sjálfs sín sögn, inn í læst og mannlaust sumarhús og varð valdur að bruna hússins. Talið ósannað, að hann hafi ætlað sér að kveikja í húsinu. Honum refsað fyrir ikveikju af gáleysi. Þegar eldurinn tók að læsa sig um húsið, hafði hann á brott með sér þaðan nokkra fémuni. Varhugavert þótti að telja sannað, að hann hefði farið inn í húsið til að stela né að hann hefði í öndverðu ætlað sér að slá eign sinni á muni þá, er hann hafði með sér úr húsinu. Hinsvegar hélt hann mununum hjá sér um hálfsmánaðartíma eftir brunann og sagði lögreglumönnum, er færðu brunann í tal við hann, ekki til þeirra. Þótti þetta sönnun þess, að hann hefði tekið ákvörðun um að skila ekki mununum aftur 17
- Talið ósannað, að A, sem holdleg mök hafði haft við 9 ára telpu, hefði smitað hana af kynsjúkdómi, sem hún var haldin, með því að héraðslæknir gat engin merki fundið þess, að hann væri eða hefði verið sýktur af sjúkdómi þessum 33
- B byggði hús á lóð, er hann hafði tekið á leigu í sjávarþorpi með heimild til framleigu. A lagði efnivið til hússins að töluverðu leyti. Gerðu þeir jafnframt með sér samning, þar sem A lofaði að selja B húsið fyrir tiltekna fjárhæð. Síðan fór B með húsið um margra ára skeið sem sína eign og veðsetti það, en stóð ekki í skilum við A um greiðslur, nema að litlu leyti. Talið sannað, að B væri eigandi hússins og að aðiljar hefðu með greindum samningi ætlað að tryggja A hlutbundinn rétt í húsinu 44
- Maður, sem haft hafði á hendi skoðun bifreiða á árunum 1928 til 1935, kallaði, eftir að hann var

- látinn af starfanum, til launa, er hann taldi sér vangoldin úr ríkissjóði fyrir starfstímabilið samkvæmt upphaflegu erindisbréfi sínu. Hann ekki talinn hafa sannað, að hann hefði hreyft mót-mælum, er viðkomandi ráðuneyti tjáði honum á árinu 1932, að það teldi honum fullgreitt með þeim launum, er honum voru greidd mánaðar-lega 51
- Ekki talað sannað, að A hefði orðið kunnugt um meiðyrðagrein, sem B hafði ritað í blað eitt um hann, fyrr en hann sjálfur (A) fullyrti, og varð sýknukrafa B vegna fyrningar þessvegna ekki til greina tekin 100
- Sagt, að G, sem sent hafði skipstjórnarmönnum togara loftskæti um ferðir varðsups, hefði ekki getað gengið þess dulinn, að upplýsinganna var óskað í sambandi við landhelgigæzlu varðsupsins .. 106
- A sótti skilanevnd Sildareinkasölu Íslands til greiðslu launa fyrir verkun síldar, er hann framkvæmdi sumarið 1931. Skilanevndin höfðaði gagnsök til skaðabóta vegna þess, að síldin hefði reynzt spillt vara, er selja átti hana erlendis. Í málinu var ágreiningslaust, að skemmdir voru í síldinni, er hún var komin til útlanda, en hinsvegar lágu fyrir vottorð frá umboðsmanni Einkasölunnar, sem tók á móti síldinni af A, um að síldin hafi þá verið góð vara, sbr. rgi. 19. júlí 1929, 12. gr. Engin vanræksla þótti sönnuð á hendur A 117
- A, sem var afgreiðslumaður á bifreiðastöð, játaði að hafa selt eina flösku af áfengi manni, er hringdi til hans á stöðina og falaði af honum vín. Hinsvegar var gegn neitun hans frekari vinsala af hendi hans talin ósönnuð, enda þótt nokkur vitni bæru, að þau hefðu, hvert í sínu lagi, fengið vín keypt hjá honum, eitt vitni segðist hafa farið með vín fyrir hann til kaupenda þess og menn, er á vegum lögreglunnar hlustuðu á samtöl við bifreiðastöðina, segðu kærðan hafa lofað að selja mönnum áfengi 132
- B, sem var bifreiðarstjóri við sömu stöð, ekki talinn sannur um sölu áfengis, þótt eitt vitni teldi sig

- hafa keypt vín af honum, enda skýrsla þess óglögg í ýmsum atriðum, og þótt símhlustendur teldu hann hafa lofað mönnum áfengi til sölu 132
- A, sem B krafði um eftirstöðvar kaups síns fyrir starfa í þjónustu hans, ekki talinn hafa sannað þá staðhæfingu sína, að hann hefði beðið B að koma aftur eftir tvo daga og sækja kaupið. B talið heimilt þegar af þeirri ástæðu að fela mál-færslumanni að innheimta kaupið á kostnað A 140
- Bifreiðarstjóri ók sandbíl aftur á bak upp í sandhrúgu við hús, sem var í smiðum. Telpa, er var í sandhrúgunni, varð fyrir afturhjóli bilsins og hlaut bana af. Rétt í því, að billinn átti að aka upp í sandhrúguna, tók maður sá, er húsið hafði í smiðum, þaðan tvö börn til að varna því, að þau yrðu fyrir bifreiðinni, og varð slysið, meðan hann var að fara með þau í burtu. Með því að ósannað var, að honum hefði sézt yfir telpu þá, er fyrir bifreiðinni varð á sandhrúgunni, er hann tók hin börnin þaðan, þá var hann sýknaður af ákæru um manndráp af gáleysi 144
- Gegn neitun A talið ósannað, að hann hefði tekið að sér í ákvæðisvinnu viðgerð á ljóstækjum báts, sem hann hafði framkvæmt fyrir B 162
- Við ákvörðun launa fyrir björgun skips var miðað við fjárhæð kaskótryggingar og interessutryggingar skipsins, með því að ekkert annað lá fyrir um verðmæti þess 178
- Með því alls ósannað var, hversu miklar lyfjavörur lyfsali einn hafði átt í lyfjabúð sinni, sem brunn-ið hafði, og með því ennfremur að verzlunar-bækur lyfsalans fórust í brunanum vegna van-geymslu hans á þeim, þá voru honum ekki dæmdar hærri brunabætur fyrir téðar vörur, en vátryggingarsali taldi réttar 200
- Í sakamáli á hendur manni, sem játaði á sig og var dæmdur til refsingar fyrir saurlíft atferli við tvær telpur, 5 og 8 ára að aldri, var lögð til grundvallar frásögn hans að því leyti sem ósamhljóðan var milli hennar og framburðar telpn-anna 233

- A, sem gaf sig við skottulækningum, viðurkenndi að hafa dregið á það við barnsföður konunnar B að eyða fóstri hennar með ljósum. Gekk hún um 5 vikna skeið undir rafmagnsaðgerðir hjá honum, en án þess að verða meint af. Héraðslæknir taldi aðgerðir A lagaðar til að leiða til fósturláts. Talið var sannað, að A hefði gert tilraun til að eyða fóstri konunnar, enda varð ekki festur trúnaður á þá frásögn hans, að hann hefði hafzt þetta að til að forða B frá að leita aðstoðar lækna til fóstureyðingar. Hinsvegar þótti ekki sannað, að A hefði, 7—8 mánuðum eftir að tilraun hans við B hafði orðið án árangurs, tekið á hendur að eyða fóstri konunnar C, sem leitað hafði til hans í þessu skyni og gengið undir ljósaðgerðir hans, enda ekki fullyrðanda, að A hefði verið fullljóst, að C væri barnshafandi 252
- Bifreiðarstjóri kannaðist við að hafa verið við akstur bifreiðar undir áhrifum vins. Áfengismagn í blóði hans reyndist vera 2,5%. Talið sannað, að hann hefði verið ölvaður við bifreiðarakstur .. 264
- Talið varhugavert að fullyrða, að hreppsnefndarmenn í hreppi einum hefðu gegn betri vitund eða vegna slíkrar vanrækslu, að varða ætti þá refsí-ábyrgð, tekið á kjörskrá til alþingiskosninga tvo menn, er höfðu firrt sig kosningarrétti með því að falsa atkvæðaseðla við kosningar til alþingis 273
- Bifreiðarstjóri var tekinn af löggæzlumanni kl. 10,40 f. h. frá akstri bifreiðar grunaður um áfengisnautn við aksturinn. Um hádegis tíma var gerð blóðrannsókn á honum, og sýndi hún rúmlega 0,5%, en minna en 1%. Landlæknir taldi, að áfengismagnið hefði verið mun meira en 1% fyrr um morguninn. Bifreiðarstjórinn talinn sannur að sök um brot á áfengislögunum 282
- Við ákvörðun refsingar á hendur manni, sem gekkst við því að hafa misþyrmt konu sinni, var lögð til grundvallar frásögn hans um óhægindi á hjúskap þeirra og hvert efni þau hefðu orðið honum til atferlis hans, enda var ekki öðrum sönnunum til að dreifa en skýrslu hjónanna 285

Talið ósannað, að alþingi eða ríkisstjórn hefðu skapað sér skyldu til að halda póstafgreiðslumanni einum lengur við það starf en lög stóðu til á hverjum tíma 308

A og B þóttust, hvort í sínu lagi, geta veitt sjúkum mönnum meinabót fyrir atbeina framliðinna manna. A sagðist hafa tekið lítilsháttar þóknun fyrir aðstoð sína. B kvaðst ekkert hafa sett upp, en þeir, er til hans leituðu, hafi stundum rétt lítilræði að börnum hans. Ekki var ástæða til að efast um, að A og B hafi sjálf álitð, að aðgerðir þeirra kæmu að gagni. Að svo vöxnu máli varð engan veginn talið sannað, að þær væru framkvæmdar í blekkingarskyni til að hafa fé af mönnum. Voru þau þessvegna sýknuð af ákæru fyrir brot á 26. kap. hegningarlaganna 336

Hjón, sem létu það uppi, að framliðinn læknir hjálpaði sjúkum mönnum fyrir atbeina þeirra, tóku eða áskildu sér 10 krónur af hverjum manni, sem til þeirra leitaði, og sögðu hinn framliðna ætlast til þess, að þau tækju ekki minna en 10 til 15 krónur. Þrátt fyrir þetta þótti ekki alveg fullyrðanda, að hjónin hefðu haft í frammi visvitandi blekkingar til að hafa fé af mönnum. Voru þau þessvegna sýknuð af ákæru eftir 26. kap. hegningarlaganna 336

Framan nefnd hjón gerðu það að skilyrði fyrir aðstoð við berklasjúkling, að gipsumbúðir lækna væru teknar af fæti hans og bindi sett í staðinn. Samkvæmt álitagerðum eins yfirlæknis Landsspítalans varð að ætla, að þetta atferli hefði seinkað bata sjúklingsins, en ekki þótti sannað, að hann hefði hlotið af því varanlegt heilsutjón 336

Konan A, sem veitt hafði forstöðu hringaumadeild á hraðsaumaverkstæði B, lét af störfum hjá honum, löngu áður en ráðningartími hennar var liðinn. Taldi hún, að klæðskeri B hefði vísað henni á brott og að B hefði rofið samning þeirra með því að leggja niður hringauminn. Talið ósannað af hendi A, að klæðskerinn hefði vísað

- henni á brott né að hann hefði haft heimild til þess frá húsbónda sínum. Ennfremur var ósannað, að dregið hefði úr hringsaumavinnunni af ástæðum, er B yrði sök á gefnar gagnvart A, eða að A hefði slegið þann varnagla við B, er hún fór frá honum, að hún væri þess albúin að halda áfram starfi sínu en myndi ella krefjast fébóta 350
- Talin ósönnuð nokkur sú óvarkárni eða óverklagni af hendi skipverja á varðskipi við björgun skips nokkurs úr háska, er bakað gæti útgerð varðsksins ábyrgð 358
- A, sem starfrækti kaffibrennslu á Akureyri, kærði B sem veitti forstöðu samkynja fyrirtæki í Reykjavík, samkv. lögum nr. 84 frá 1933, fyrir hæpnar gyllingar um vöru sína og vélar fyrirtækis síns. Í refsímáli á hendur B var ekki tekin til greina krafa um skaðabætur til handa A, með því að ekkert kom fram í málinu, sem veitti ástæðu til að ætla, að kærandinn hefði orðið fyrir tjóni 391
- Togaraskipstjóri var borinn því að hafa verið á veiðum í landhelgi og höggvið botnvörpuna frá togaranum, er varðbátur kom á vettvang. Kærði kvað botnvörpuna hafa orðið fasta í botni og slitnað frá togaranum, þar sem hann var að veiðum utan landhelgi.Þrír menn, er dómkvaddir voru til þess að athuga botnvörpustreng togarans, töldu hann bera þess frekar merki, að hann hefði slitnað en að hann hefði höggvinn verið. Þrátt fyrir margar og að sumu leyti sterkar líkur gegn kærða, þóttu, að fenginni þessari skoðunargerð, ekki nægar sannanir fyrir hendi til að dæma kærða til refsingar 411
- Nauðsynjar til skips, sem gert var út utan heimilis þess, voru teknar út í verzlun á útgerðarstaðnum. Krafizt var sjóveðs í skipinu fyrir nokkrum hluta úttektarinnar. Framkvæmdastjóri samlagsmanna, sem tekið höfðu skipið á leigu og gerðu það út, þar sem vitni, að hann hefði samið við fyrirsvarsmann verzlunarinnar um úttektina, en

- vitnisburði framkvæmdastjórans var mótmælt, þar sem hann var bróðir konu skipseigandans. Úrslit málsins voru látin velta á synjunareiði fyrirsvarsmanns verzlunarinnar um samning við framkvæmdastjórann 421
- Bifreiðastöð í Rvík hafði á leigu eitt óafmarkað bifreiðarstæði á götu fyrir framan starfhýsi sitt. Sex bifreiðarstjórar frá stöðinni voru kærðir fyrir að hafa látið bifreiðar sínar standa samtímis á götunni. Þar sem einn hinna kærðu þótti hafa verið réttkominn til bifreiðarstæðisins á þeim tíma, er máli skipti, en ekki var vitað, hver þeirra það var, þá voru þeir allir sýknaðir 433
- Ekki sönnuð á hendur skipstjóra á erlendu farþega-skipi samsekt í ólöglegum innflutningi áfengis og tóbaks þjónustustúlku á skipinu 437
- Hornmælingar varðsups um vist togara á landhelgisvæðinu ekki lagðar til grundvallar, með því að þær voru framkvæmdar af 1. stýrimanni einum, enda var varðskipið þá á ferð 459
- A hafði lagt skipi sínu mannlausu, landfestalausu og án vélarnota í norðanveðri skammt frá bryggju í kaupstað einum. Rak skipið síðan á bryggjuna og olli spjöllum á henni. Sök A talin sönnuð. Hinsvegar talið ósannað, að hafnarverði hefði verið unnt að afstýra tjóninu 471
- Ekki talið mega gera ráð fyrir því, að almenningur gerði sér grein fyrir eldfimihættu af því að bregða lukt inn í bíl, þar sem verið var að láta benzín á geymi hans. Ekki heldur talið sannað, að bifreiðarstjórum væri veitt fræðsla um um eldfimihættu þessa né að tilgreindur bifreiðarstjóri hefði haft slíka þekkingu, áður en hann varð valdur að bruna bílsins með framangreindum hætti 479
- A lézt skyndilega. Í vistarveru hans fundust fjögur glös undan eitruðum ilm- og hárvötnum. Leitt var í ljós, að eitt þessara glasa hafði hann keypt næsta dag áður en hann lézt. Læknir sá, er stundað hafði A, taldi, að áfengiseitrun hefði valdið dauða hans, en með því að héraðslæknir-

- inn hafði ekki, eins og honum bar skylda til, framkvæmt krufning á líki A né sent magainnihald hans til efnarannsóknarstofu ríkisins, þótti ekki teljandi víst, að A hefði látizt úr áfengiseitrun 497
- Leiðarreikningur varðsups ekki talin full sönnun þess, að það hefði verið á tilgreindum tíma innan landhelgi. Af stöðu varðsupsins varð þessvegna ekki ályktað, að togari, er var eitthvað nær landi en það, hefði verið í landhelgi. Af siglingatíma togarans út frá landi varð þetta heldur ekki ráðið, með því að togarinn átti gegn sjó og vindi að sækja og ekki var fullvist, að hann hefði farið beina línu út frá landi 525
- Hreppurinn A tók lán hjá sparisjóði nokkrum (S). Síðan var A skipt í tvö hreppsfélög. S sótti annað nýja hreppsfélagið til greiðslu allra eftirstöðva skuldarinnar. Það barði því m. a. við, að S hefði samþykkt að krefja það ekki nema um $\frac{1}{3}$ hluta skuldarinnar. Þessi staðhæfing talin ósönnuð .. 541
- Maður, sem oft áður hafði gerzt brotlegur við áfengislögin, dæmdur samkvæmt játningu sinni fyrir áfengissölu í atvinnuskyni, án þess að upplýst væri um einstakar ólöglegar áfengissölur af hans hendi 563
- A, B og C voru staddir þar, sem flokkur manna réðst á sveit löggæzlumanna, er voru að halda uppi vinnufriði við affermingu skips. Eitt vitni bar um hvern nefndra manna, að hann hefði kastað grjóti að lögreglunni. Gegn neitun þeirra var þetta ekki talið næg sönnun fyrir sekt þeirra. Ekki talið heldur sannað, að nefndir menn og ein kona, sem einnig var viðstödd atlöguna, hefði brotið bann lögreglustjóra við víst manna á vettvangi, með því að óvíst var, hvort þau hefðu heyrt það bann 566
- Þrír stjórnendur hlutafélags eins, sem gjaldþrota varð þann 19. janúar 1933, taldir að hafa hlotið að sjá fyrir yfirvofandi gjaldþrot þess í október 1931. Telja mátti víst, að þeir hefðu þá þekkt efnahagsreikning þess fyrir árið 1930, sem sýndi

veruleg fjárprot, og í október 1931 var skolið á verðhrun á fiski, en hlutafélagið átti fiskbirgðir miklar, er keyptar höfðu verið fyrri hluta þess árs	597
Ekki talið sannað, að tveir stjórnendur hlutafélags- sem greitt hefðu hlutafé sitt að nokkru, eða kr. 12000.00, með fiski, hefðu þá séð fyrir verðfall á fiskinum. Þeir voru þessvegna sýknaðir af kærufyrir brot á 53. og 54. gr. laga nr. 77 frá 1921	597
Að dómi efnarannsóknarstofu ríkisins gat áfengi, sem fannst við húsleit hjá A, verið heimabruggað og einnig verið bruggað hvar sem var. Með því að óupplýst var á annan hátt, að áfengi þetta væri ólöglegt, þá var A sýknaður af kærufyrir brot á lögum nr. 33 frá 1935	637

Tilraun.

Maður dæmdur til refsingar fyrir tilraun til fóstur- eyðingar samkvæmt 194. gr. 2. mgr. sbr. 46. gr. hegningarlaganna	252
Kona dæmd til refsingar m. a. samkvæmt 283. gr. sbr. 53. og 47. gr. hegningarlaganna fyrir að fá loforð tveggja manna til að kveikja í húsi ..	484
Maður dæmdur til refsingar m. a. fyrir að hvetja mannfjölda til að taka handtekinn mann af lög- reglunni	531

Togaranjósir. Sjá botnvörpuveiðabrot.

Umboð, umboðsmennska.

Maður, sem samkvæmt 12. gr. rgj. 19. júlí 1929 skyldi gæta hagsmuna Sildareinkasölu Íslands gagn- vart sildarsaltendum og taka fyrir hennar hönd við sildinni af þeim, gaf vottorð um, að sild, er A afhenti, væri fullgóð vara. Þessi vottorð lögð til grundvallar í máli, sem Einkasalan höfð- aði á hendur A til bóta fyrir það, að sild, er hann hafði verkað, reyndist spillt erlendis. Var því ekki talið sannað, að sildin hefði verið göll- uð, er A lét hana af hendi	117
--	-----

Eftir beiðni bæjarstjórans í kaupstaðnum A hóf G leit að kaupanda að skipi, sem bæjarstjórinn bjóst við, að A yrði að taka til eignar vegna ábyrgðar á útgerð þess. G vísaði bæjarstjóranum á K, sem síðar í félagi við aðra menn keypti skipið af A, eftir að A hafði keypt það á uppboði. Af hendi A var G synjað þóknunar fyrir aðstoð sína með þeim rökum, að skipið hefði ekki verið eign A, þegar bæjarstjórinn snéri sér til G, og hefði bæjarstjórinn þessvegna ekki getað skuldbundið A gagnvart G. Talið var, að bæjarstjórinn hefði verið að gæta hagsmuna A, þegar hann fól G starfann. Og þar sem auk þess var leitt í ljós, að hann hafði heitið G þóknun, þá voru honum dæmd laun fyrir verkið

590

Umferðarkvaðir.

Bæjarstjórn Rvíkur leigði tvær byggingarlóðir, A og B, með þeim skilmálum, að umferðarréttur að B væri yfir vesturhluta A eftir þriggja metra breiðri ræmu. Að fengnu samþykki byggingarnefndar byggðu leigjendur A bílskúr innst á lóð sinni á lóðarmörkunum. Leigjendur B kröfðust þess, að bílskúr þessi væri fluttur burtu, með því að hann færi í bága við umferðarrétt þeirra, sem næði alla leið inn í botn lóðarinnar A, þ. e. alla þá leið, sem lóðirnar liggja samhliða. Af orðalagi lóðarleigusamningsins fyrir B þótti þetta þó ekki verða ráðið, þar sem eðlilegast var að skilja hann þannig, að leigjendum B væru tryggður greiður aðgangur að lóð sinni, en þó á þann hátt, að leigjendum A væri sem minnstur bagi að. Auk þess var byggingarnefnd í lóðarleigusamningi fyrir B áskilið að segja fyrir um, hvar inngönguhlið að þeirri lóð skyldi vera og þar með að ráða því, hversu langt inn á lóðina A umferðastigurinn að B skyldi ná. Var byggingarnefnd þessvegna réttkomin til að leyfa byggingu bílskúrsins, þar sem hann var reistur. Kröfu leigjenda lóðarinnar B var því hrundið

678

Uppboð.

Ábúandi þjóðjarðar einnar leigði manni nokkrum einnar dagsláttu land undir sumarbústað úr landi þjóðjarðarinnar. Skyldi sá leigumáli standa, meðan leigusali sæti þjóðjörðina. Staðfesti síðan sýslumaður sá, sem í hlut átti, þessa ráðstöfun. A gerði fjárnám í sumarbústaðnum og auglýsti hann síðan til uppboðs án þess að gæta ákvæða laga nr. 23 frá 1928. B, sem átti veðskuldabréf, tryggt í sumarbústaðnum, mótmælti uppboðinu með þeim rökum, að telja bæri sumarbústaðinn fasteign, og hefði uppboðið þessvegna ekki verið löglega auglýst. Fógeti hratt mótmælunum með úrskurði, er B áfrýjaði. Talið, að umboðsmanni þjóðjarða hafi samkvæmt 3. sbr. 2. gr. laga nr. 30 frá 1913 verið heimilt að samþykkja leigu á lóð undir sumarbústaðinn án tillits til ummæla í byggingarbréfi landsetans, sem gefið var út fyrir gildistöku téðra laga, og að samkv. þessu hafi sumarbústaðnum fylgt lóðarréttindi slík, er gert hafi það að verkum, að nauðungaruppboð á honum ætti að fara fram eftir ákvæðum þeim um nauðungaruppboð fasteigna, er í lögum nr. 23 frá 1928 segir	243
Uppboðsgerð felld úr gildi, með því að lögtak, sem uppboðið hvíldi á, var ómerkt. Lögtaks- og uppboðsbeiðandi og uppboðskaupandi dæmdir in solidum til að greiða gerðarþolanda málskostnað fyrir hæstarétti	469

Uptaka eigna. Sjá refsingar.**Úrskurðir.**

Nýjar rannsóknir ákveðnar í barnsfaðernismáli 37, Framhaldsrannsókn fyrirskipuð í máli ákæruvaldsins gegn bílstjórum nokkrum, sem kærðir voru fyrir að hafa valið bílum sínum stæði án heimildar á götu í Reykjavík	406
Lagt fyrir lögreglustjóran í Reykjavík með úrskurði hæstaréttar að dómkveðja þrjá menn til að rannsaka spotta af botnvörpustreng togara, er ætlað	85

var, að hefði verið að veiðum í landhelgi, en höggvið af sér botnvörpuna, er varðskipið kom á vettvang 213

Útivist aðilja.

1. Áfrýjandi mætti ekki. Útivistardómur 148, 149, 211, 212, 296, 382, 432, 433, 443, 444, 445, 521, 684
 2. Útivist stefnda. Mál flutt skrifleða eftir 1. tl. 38. gr. hæstaréttarlaganna 1, 69, 247, 370, 416, 421, 454, 547
- Stefndi mætti ekki. Frávisun vegna vöntunar á stefnu-
birtingu 421

Útsvör. Sjá skattar og gjöld.

Valdstjórn og allsherjarregla.

- Maður, sem var á fátækraframfæri, dæmdur til refsingar eftir 101. gr. hegningarlaganna fyrir að reyna að beita fátækrafulltrúa, er var að gegna starfi sínu, kúgun. Framkoma fátækrafulltrúans þótti ekki hafa verið slík, að 103. gr. hegningarlaganna kæmi til greina 261
- Bifreiðarstjóri leitaðist við að ljósta lögregumann, er ætlaði að taka hann fastan fyrir brot á áfengis- og bifreiðalögunum og lögreglusamþykkt Reykjavíkur, hnefahögg í andlitið. Þetta talin ein þeirra athafna, er greinir í 99. gr. 1. mgr. hegningarlaganna, og var bifreiðarstjóranum refsað eftir 101. gr. sömu laga 264
- Eftir að lýst hafði verið yfir því af hendi nafngreinds manns, að afgreiðslubann yrði lagt á skip, sem statt var á Siglufirði, safnaði bæjarfógeti þar á staðnum liði til verndar vinnufriði við skipið. Var hlaðinn upp varnargarður á bryggjunni og tók löggæzluliðið sér varnarstöðu fyrir innan hann. Á varnargarðinn lét bæjarfógeti festa upp auglýsingu þess efnis, að aðgangur væri bannaður. Fjöldi fólks dreif nú niður að skipinu. Lýsti bæjarfógeti fyrir mönnum banni við því að fara inn fyrir hleðsluna. Flokkur manna réðst samt á fyrirhleðsluna með grjótni

kasti og kola og bareflum. Þessi verknaður var talinn varða árásmennina við 1. mgr. 99. gr. almennra hegningarlaga og 1. gr. lögreglusamþykktar fyrir Siglufjörð nr. 82 frá 1929. Þeir af tilræðismönnum, sem sannir urðu að meiðslum við varnarliðsmenn, voru auk þess dæmdir eftir 205. gr. hegningarlaganna. Einn atlögumaðurinn varð uppvis að því að hafa rífið niður áðurgreint viðvörunarspjald bæjarfógeta. Fyrir þann verknað var atlögumanninum refsað eftir 106. gr. hegningarlaganna	566
Maður dæmdur til refsingar eftir 10. gr. laga nr. 51 frá 1928	646

Vanefndir. Sjá samningar, vinnusamningar

Varnarþing.

1. Einkamál.

Mál, sem maður, búsettur í Hrísey, höfðaði gegn skilanefnd Sildareinkasölu Íslands, rekið eftir samkomulagi aðilja fyrir gestarétti Reykjavíkur	117
Sagt, að heimilt sé eftir 81. gr. laga nr. 85 frá 1936 að semja um meðferð máls í hvaða lögsagnarumdæmi sem er og í hvaða þinghá sem er	227
Skip dregið af grunni á Skagafirði og dregið síðan til Akureyrar. Mál um bjarglaun sótt í Reykjavík	358
Skip dregið af grunni við Skagaströnd og dregið síðan til Ísafjarðar. Bjarglaunamál sótt í Reykjavík	372
Mál gegn Ísafjarðarkaupstað rekið fyrir gestarétti Reykjavíkur	382
Mál á hendur manni, búsettum í Neskaupstað, til að hlíta sjóveðsrétti í skipi sínu fyrir nauðsynjum til þess, er teknar voru út í verzlun í Reykjavík, sótt fyrir sjó- og verzlunardómi Reykjavíkur ..	421
Skip dregið af grunni á Húnaflóa og því fylgt til Akureyrar. Mál til bjarglauna sótt fyrir sjó- og verzlunardómi Reykjavíkur	449
Skip dregið af grunni á Siglufirði. Mál til bjarglauna sótt fyrir sjó- og verzlunardómi Akureyrar og Eyjafjarðarsýslu	515
Skip dregið af grunni í Keflavík. Mál til bjarglauna sótt fyrir sjódómi Gullbringu- og Kjósarsýslu ..	554

2. *Opinber mál.*

Bilstjóri búsettur í Árnessýslu drýgði brot gegn áfengis- og bifreiðalögunum í Reykjavík. Sök hans sótt í Reykjavík	301
Togari tekinn vegna landhelgibrots við Stafnes, en málið rannsakað og dæmt í Reykjavík	408
Togari tekinn vegna ætlaðs landhelgibrots fyrir Austurlandi og mál rekið og dæmt í Neskaupstað ..	411
Í norsku farþegaskipi fannst ólöglega innfluttur varningur á Fáskrúðsfirði. Málið rekið og dæmt á Seyðisfirði	437
Togari tekinn fyrir austan Vestmannaeyjar. Mál rekið og dæmt í Vestmannaeyjum	459
Mál ákærvaldsins á hendur tveimur mönnum, búsettum í Reykjavík, og tveimur mönnum, búsettum á Akranesi, fyrir brot gegn 17. og 29. kap. hegningarlaganna rekið að nokkru í Reykjavík og að nokkru á Akranesi, og síðan dæmt í Reykjavík	497
Togari tekinn við Reykjanes og mál rekið og dæmt í Reykjavík	525
Togari tekinn í Garðssjó og mál rekið og dæmt í Reykjavík	534
Margir menn sóttir til refsingar fyrir árás á lögreglu-lið. Málið rekið og dæmt í kaupstað þeim, þar sem brotið var drýgt	566

Vatnsskattur. Sjá endurgreiðsla.

Vátrygging.

Lyfsalinn A átti megnið af lyfjavörum í lyfjabúð lyfsalans B, og skyldi B standa honum skil á andvirði þeirra mánaðarlega, eftir því sem þær seldust, að frádregnum rekstrarkostnaði, þar á meðal kostnaði við vátryggingu varanna, sem B átti að annast. C hafði selt B húsgögn nokkur með áskildum eignarrétti, unz þau væru að fullu greidd, og skyldi B hafa þau í vátryggingu gegn eldsvoða. Vátryggði B síðan eigin lyfjavörur sínar, lyfjavörur A og téð húsgögn, allt á eigin nafni og sem sína eign hjá N. Eftir að lyfjabúð

A ásamt lyfjavörum og húsgögnum hafði brunnið, seldi B fram til A allan rétt sinn á hendur N, þar á meðal rétt til váttryggingarfjár húsgagnanna. Síðar framseldi B til C rétt sinn á hendur N til brunabóta fyrir húsgögnin. A höfðaði síðan mál á hendur N til greiðslu brunabótanna, en C gerðist sakmiðill og krafðist, að brunabæturnar fyrir húsgögnin yrðu sér dæmdar. N barði því við, að sér væri óskýlt að sæta málssókn af hendi annarra en B eða bús hans til greiðslu brunabótanna. Þessari varnarástæðu var ekki gaumur gefinn, þar eð N hafði viðurkennt A sem réttan aðilja með því að ganga til samninga við hann um brunabæturnar. Lyfjavörur þær, sem A hafði átt í lyfjabúð B og B hafði váttryggt sem sína eign, var N ekki talið skylt að bæta, með því að váttryggingin gat samkvæmt váttryggingarskilmálunum aldrei náð til hluta, sem ekki voru eign váttryggðs, þ. e. váttryggingartaka, og með því enn fremur að hin sérstaka afstaða þeirra A og B til lyfjabúðarinnar var talin geta haft veruleg áhrif á áhættu N. Brunabætur lyfjavara þeirra, sem B hafði átt í lyfjabúðinni, var N hinsvegar gert að greiða A, og enn fremur brunabætur húsgagnanna, sökum þess að B hafði fyrr framselt A en C rétt sinn til þeirra og þar eð ekki varð talið, að C hefði vegna eignarréttarfyrirvarans og skyldu B til að halda húsgögnunum váttryggðum öðlazzt neinn forgangsrétt til brunabóta þeirra

200

Benzíngeymi á bíl var þannig fyrir komið, að opið á honum var inni í bílnum. Kveld eitt, er A var að láta benzín á bílinn, brá hann lukt inn í hann til að aðgæta benzínmælinn. Varð þá billinn af stundu alelda og eyðilagðist. Váttryggingarfélag það, er billinn var tryggður hjá, taldi sér óskýlt að bæta tjónið samkvæmt því ákvæði váttryggingarskilmálanna, að tjón, er stórkostlegri óvarkárni væri um að kenna, væri undanskilið bótum. Héraðsdómariinn dæmdi bætur að frádregnum 25% samkvæmt því ákvæði váttryggingarskilmálanna, að þegar tjón verði af óvarkárni,

- er eigi verði metin stórkostleg, geti váttryggingarfélagið dregið 25% frá bótunum. Váttryggingarfélagið áfrýjaði dóminum, og var hann staðfestur að niðurstöðu til með þeim röksemdum, að ekki yrði ætlað, að almenningur gerði sér grein fyrir eldfimihættu þeirri, er tjónið hlauzt af, og að ekki væri fram komnar sannanir fyrir því, að bifreiðarstjórum væri veitt fræðsla um þessa eldfimihættu né að A hefði haft þekkingu á henni, fyrr en slysið varð 479
- Héraðsdómur, sem dæmdi eiganda skipsins A bætur fyrir björgun skipsins B, ómerktur ásamt eftirfarandi fjárnámi, með því að váttryggingarfélag það, sem bæði skipin voru tryggð hjá, átti samkvæmt félagslögnum úrskurð um bjarglaunin, er síðan mátti áfrýja til gerðardóms 651

Váttryggingarsvik.

- Kona ein fékk tvo menn til að kveikja í veitingahúsi, sem hún hafði á leigu, með loforði um hlutdeild í váttryggingarfé innanstokksmunanna. Taldi hún síðan fram til váttryggingarfélagans marga muni sem brunna, er hún hafði skotið undan. Váttryggingarbrot hennar talið varða við 261. gr. hegningarlaganna, sbr. 46. gr. sömu laga Samsektarmönnum hennar var ekki refsað eftir 261. gr. hegningarlaganna, með því að þeim var einungis tilkynnt málshöfðun eftir 283. gr. hegningarlaganna 484

Veð. Sjá sjóveð.

Veðskuldabréf. Sjá fjárnám.

Veiðiréttindi.

- A, sem átti jörð við Borgarfjörð (Hvítá), vildi fá B, sem landspildu átti við sama fjörð austan við jörð A, óheimilað með dómi að veiða í netlögum framundan landspildunni og jörðinni, en til vara vestan línu, er hugsuð væri í framhaldi af landamerkjalinunni milli téðra fasteigna. Héraðsdóm-

arinn dæmdi mál þetta að hætti almennra einkamála. Sá dómur var ómerktur í hæstarétti og málinu vísað heim í hérað aftur til endurupp-töku frá tilteknu stigi þess þar, með því að það átti að sæta meðferð eftir III. kafla laga nr. 41 frá 1919 673

Venja.

Sagt í héraðsdómi, að föst venja hefði myndast um það, að venjulegir verzlunar- og skrifstofumenn eigi rétt á þriggja mánaða uppsagnarfresti 511

Verksamningar. Sbr. ákvæðisvinna.

A byggði samkvæmt verksamningi íveruhús fyrir B og C, og skyldi A leggja til allt efni til hússins, þar á meðal gólfduka. Efnivörur til hússins tók A með greiðslufresti út í verzlun D. Fyrir gólfdukunum aflaði B gjaldeyris- og innflutningsleyfis á sitt nafn og fékk síðan D til að útvega þá. A talið skylt að greiða D dúkana að því athuguðu, að gera varð ráð fyrir að D vissi um verksamninginn og hefði þannig fengið næga ástæðu til að ætla, að A væri ábyrgur fyrir þeim vörum, er út væru teknar hjá sér til hússins, að A hafði tekið fyrirvara- og athugasemdalaust við dúkunum, þegar D sendi þá á byggingarstaðinn, og loks að A hafði tekið við fullnaðargreiðslum af B og C fyrir efndir sínar á verksamningnum án þess að hreyfa því, að hann teldi sér óskýlt að greiða D dúkana og gefa þannig B og C færi á því að halda eftir af verkgjaldinu andvirði þeirra til handa D 376

Verzlunarhættir.

Stjórn kaupfélags sótt til refsingar fyrir brot gegn lögum nr. 84 frá 1933 um óréttmæta verzlunarháttu, án þess að þeir einstaklingar væru nafngreindir, er fyrir sökum voru hafðir, og án þess að nokkur skýrsla væri tekin af stjórnarnefndarmönnum að einum þeirra fráteknunum. Málsmeðferð og héraðsdómurinn ómerkt ex officio í hæstarétti 267

A sat í stjórn fyrirtækis, sem starfrækti kaffibrennslu í Reykjavík. Hann auglýsti þar í dagblaði, að kaffi fyrirtækisins væri framleitt úr dýrustu og beztu kaffibaunum, það væri hreinsað í vélum, sem skildu úr þeim öll óhreindindi, þannig að einungis kjarni kaffibaunanna yrði eftir, og að engin kaffibrennsla hér á landi hefði slíkar vél- ar. Kaffi fyrirtækisins reyndist framleitt að $\frac{1}{10}$ hlutum úr rio-kaffi og að $\frac{1}{10}$ hluta úr mokka- kaffi, og taldi því matvælaeftirlit ríkisins ofsög- um sagt af gæðum þess. Nokkur hluti silfurhúðar varð eftir í kaffinu, að dómi matvælaeftirlits- ins, við hreinsunina. Loks hafði A ekki full- vissað sig um, að ekki fyndist jafn góðar vélar til kaffibrennslu hér á landi. Af greindum ástæð- um var A dæmdur eftir kröfu B, sem fékkst við kaffibrennslu á Akureyri, til refsingar sam- kvæmt 1. gr. sbr. 2. gr. laga nr. 84 frá 1933. Hinsvegar var hann ekki dæmdur til að greiða B fébætur, með því að ekkert hafði komið fram í málinu, er veitti ástæðu til að ætla, að B hefði beðið tjón af verknaði hans. Loks var hann ekki dæmdur til að birta leiðréttingu um þau atriði auglýsingarinnar, sem hann var sakfelldur fyrir, þegar af þeirri ástæðu, að ganga varð út frá því, að áhrifa auglýsingarinnar gætti ekki lengur 391

Verzlunarskuldir. Sjá skuldir, skuldamál.

Vettvangsmál.

- Mál um veiðiréttindi í netlögum fyrir framan jörð, sem A átti við Borgarfjörð (Hvítá), og landspildu, er B átti við sama fjörð, talið eiga að fara eftir III. kafla laga nr. 41 frá 1919. Héraðsdómarinn hafði farið með málið að hætti almeninna einka- mála. Var þessvegna málsmeðferðin frá vissu stigi málsins í héraði og héraðsdómurinn ó- merktur og málinu vísað heim í hérað til lög- legrar meðferðar 673.
- Mál um viðtæki umferðarkvaðar á lóð í Reykjavík rekið fyrir og dæmt af merkjadómi Reykjavíkur 678.

Vextir.

6% vextir dæmdir af dæmdri fjárhæð samkvæmt kröfu stefnanda	51, 140, 171, 382, 421,	541
Einungis krafizt 5% vaxta 39, 162, 178, 303, 445, 471, 479, 511, 515, 554, 590,		667
6% vaxta krafizt, en héraðsdómari tók einungis 5% til greina. Málinu ekki áfrýjað til hækkunar vöxtunum	359, 372, 376, 449,	492
Krafa um endurgreiðslu oftekinna vaxta af láni, tryggðu með fasteignaveði, sem greiddir höfðu verið, meðan tsk. 27. maí 1859 og lög nr. 10 frá 1890 voru í gildi, hvorki talin verða byggð á þessum lagaboðum né heldur neitt það fram komið í málinu, sem veiti heimild til endurheimtu eftir öðrum réttarreglum		91
Í váttryggingarskilmálum váttryggingarfélags var svo mælt, að útborgun fari fram innan mánaðar frá því að bæturnar hafi verið ákveðnar með samkomulagi aðilja, mati eða fullnaðardómi og að félaginu væri ekki skylt að greiða vexti fyrr en að þessum fresti liðnum. Samkvæmt þessu var manni nokkrum ekki gert að greiða vexti af váttryggingarfé, sem félaginu var gert að greiða honum		200
A ekki dæmdir vextir af dæmdri fjárhæð, með því að ganga varð út frá því eftir málfærslunni, að henni hefði staðið féð til boða, þegar er það varð gjaldkræft		350
Í skuldabréfi var svo mælt, að ef vanskil yrðu á vaxtagreiðslu, skyldi lántaki greiða dráttarvexti, $\frac{1}{4}$ % af vaxtafjárhæð þeirri, er í gjalddaga væri fallin, fyrir hvern dag, sem greiðslan drægist. Í héraðsstefnu var einungis krafizt $\frac{1}{4}$ % p. a. af vöxtum þeim, sem dæmdir yrðu, og urðu hærri dráttarvextir þessvegna ekki dæmdir gegn mót-mælum stefnda		541

Viðskiptatilkynningar. Sjá einnig aðgerðaleysis-verkanir.

Konan A, sem veitt hafði forstöðu hringsaumadeild á hraðsaumastofu B, lét af störfum þar, löngu

áður en ráðningartími hennar var liðinn, og kvað hún klæðskera B hafa vikið sér á brott og B rofið samning þeirra með því að leggja niður hringsaumadeildina. Krafðist hún á þeim stofni fébóta af B. Það talið hnekkja málstað hennar, að hún fór frá B án þess að tjá honum á sannanlegan hátt, svo sem vænta hefði mátt af henni, eins og á stóð, að hún væri þess albúin að halda áfram starfi því, er hún var ráðin til, en myndi ella krefjast bóta

350

A hafði samkvæmt verksamningi á hendi gerð íveruhús fyrir B og C, og skyldi A leggja til efnivörur til þess, þar á meðal gólfduka. Mikið af vörunum tók A út hjá D með gjaldfresti. B aflaði samt gjaldeyris- og innflutningsleyfis fyrir gólfdukunum og lét síðan D útvega þá. Sendi D þá síðan á byggingarstaðinn, þar sem A tók fyrirvara- og athugasemdalaust við þeim. Ennfremur tók A við fullnaðargreiðslum frá B og C fyrir efndir sínar á verksamningnum án þess að hreyfa athugasemdum um, að hann teldi sér óskytt að greiða D dúkana, og gaf þannig B og C ekki færi á því að halda eftir af verkgjaldinu andvirði þeirra. A talið skytt að greiða D dúkana

376

Viðtökudráttur.

Skuldara ekki gert að greiða vexti af dæmdri fjárhæð, með því að ganga varð út frá því eftir málfærslunni, að fjárhæðin hefði verið boðin fram, þegar hún varð gjaldkræf

350

Vinnusamningar.

Þann 1. febrúar 1928 var A ráðinn til þess ásamt öðrum manni að hafa á hendi skoðun bifreiða í Suðurlandsumdæmi og ennfremur til þess að vera prófdómari í sama umdæmi við próf bifreiðarstjóra. Var svo mælt í erindisbréfi, sem skoðunararmönnum bifreiða var sett sama dag, að þeir skyldu hafa að launum þar tilgreind skoðunargjöld bifreiða og bifhjóla svo og prófgjöld. Í framkvæmdinni runnu gjöld þessi samt í ríkis-

sjóð, en A fékk hinsvegar greiddar kr. 500 mánaðarlega þaðan. Auk þess fékk hann samkvæmt sérstakri beiðni sinni á árinu 1930 1000 króna launauppbót fyrir árið 1929, en þá hefði hann átt inni í rikissjóði milli 7 og 8 þúsund krónur, ef farið hefði verið eftir ákvæðum erindisbréfsins. Þann 13. apríl 1932 tjáði atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið A vegna tilmæla hans um frekari launagreiðslur, að það teldi honum fullgreitt með kr. 500 á mánuði, og var ekki sannað, að hann hefði andæft téðu bréfi. Í byrjun ársins 1934 fékkst jáyrði hans fyrir lækkun mánaðarlauna hans niður í kr. 462.50 og í byrjun ársins 1935 voru laun hans lækkuð á ný. Endurgalt hann þá kr. 115.00, sem honum voru taldar ofgreiddar sem laun. Eftir að hann hafði látið af starfa sínum á árinu 1935, krafði hann rikissjóð um tæpar 39 þúsund krónur, sem hann taldi sér vangoldnar á árunum 1928—1935 samkvæmt erindisbréfinu frá 1. febrúar 1928. Talið var, að hann hefði með framkomu sinni, þeirri sem að framan er lýst, firrt sig rétti til slíkrar greiðslu

51

Eftir að starfstími samkvæmt skipunarbréfi A, sem var skoðunarmaður bifreiða, var útrunninn 30. des. 1934, vann hann áfram að sama starfi til 30. apríl 1935, en þá var honum sagður upp starfinn og greidd laun fyrir maímánuð. Sagt, að ekki væri upplýst, að honum hefði átt að vera það ljóst, að framlenging starfstíma hans eftir árslok 1934 hefði einungis átt að vera til bráðabirgða, og var með hliðsjón af starfa hans talið hæfilegt að ætla honum 6 mánaða uppsagnarfrest. Voru honum þessvegna dæmd 5 mánaða laun til viðbótar

51

Þegar A þann 1. janúar 1936 lét af störfum hjá hlutafélaginu M, þar sem hann hafði verið starfsmaður, átti hann inni nokkurra mánaða kaup. Þann 16. s. m. krafðist hann kaupeftirstöðvanna. Segist hann þá hafa fengið það svar, að greiðsla gæti ekki orðið innt af hendi í bráð vegna fjárhagsörðugleika. Leitaði A því næst til málflutnings-

manns, sem krafðist greiðslu skuldarinnar þann 18. og fékk hana greidda þann 21. s. m. Hinsvegar neitaði M að greiða innheimtulaun til málf lutningsmannsins. Sagt, að málf lutningsmaðurinn ætti tilkall til launa samkvæmt lágmarksgjaldskrá málaflutningsmanna og að A gæti leit að lúkningar á þeirri greiðslu hjá M þegar af þeirri ástæðu, að fyrirsvarsmanni M hefði ekki tekizt að sanna þá staðhæfingu sína, að hann hefði þann 16. janúar beðið A að koma eftir tvo daga og vitja launanna 140

Konan A, sem veitt hafði forstöðu hringsaumadeild á hringsaumastofu B, lét þar af störfum, löngu áður en ráðningartími hennar var liðinn. Taldi hún, að klæðskeri B hefði vísað henni á brott og að B hefði rofið samning þeirra með því að leggja niður hringsauminn, en hún hafði átt auk fastra launa að fá hundraðsgjald af verði hvernar flíkur, er fullgerð var í hringsaumadeildinni. Talið var ósannað af hendi A, að klæðskerinn hefði vísað henni á brott eða að hann hefði haft heimild til þess af húsbónda sínum. Ekki var heldur sannað, að dregið hefði úr hringsaumnum af ástæðum, er B yrði að sök gefnar gagnvart A, eða að A hefði slegið þann varnagla við B, er hún fór frá honum, að hún væri þess albúin að starfa hjá honum, en myndi ella krefjast fébóta. Var B þessvegna sýknaður af kröfum hennar 350

F réð S til vinnu um þrjá mánuði að sumarlagi við veiðarfæraverzlun sína á Siglufirði gegn föstu mánaðarkaupi. Nokkrum dögum eftir að S hóf starf þetta, lagðist hann í kíghósta og átti í þeim sjúkdómi um hálfsmánaðartíma. Viku eftir að S tók veikina, sleit F ráðningarsamningnum. Sagt, að F hefði ekki haft ástæðu til að ætla, að S yrði svo lengi frá vinnu, að honum (F) hefði þessvegna verið heimil samningsslitin. Viðtaka S á kaupí sínu, nokkru eftir að hann kom á fætur, fyrir þá daga, er hann hafði unnið hjá F, ekki talin hafa, eins og á stóð, veitt F ástæðu til að telja

- S afsala sér rétti til bóta vegna samningsslitanna. Bæturnar til handa S ákveðnar með hliðsjón af því, að ætla mátti, að hann hefði getað unnið sér inn nokkuð, eftir að hann var heill orðinn og laus frá starfa sínum hjá F 445
- A vann á bifreiðarstöð B og skiptist á við B um störfin við afgreiðsluna. Í varðtíma sínum hafði A á hendi ákvarðanir um bifreiðaferðir, samdi um greiðslur fyrir þær, skipti þeim niður milli bifreiðarstjóranna, annaðist nauðsynlegt bókhald um ferðir þær, er þá voru farnar, og um inneign bifreiðarstjóra hjá viðskiptamönnum. Auk þess hafði A með höndum innheimtu fyrir stöðina. A talinn eiga heimtingu á þriggja mánaða uppsagnarfresti 511
- J, sem var bæjarstjóri í kaupstaðnum A, bað G um að leita að kaupanda að skipi, sem J bjóst við, að A yrði að selja. G setti sig í samband við K, er var fús að kaupa skipið, en með öðrum kjörum en J hafði tiltekið. J hóf síðan sjálfur samningaumleitanir við K, er lukust svo, að félag, þar sem K var einn félagi, keypti skipið. G talinn eiga kröfu til þóknunar fyrir starfa sinn, að vísu ekki full sölulaun, með því að hann hafði ekki komið á sölusamningum, heldur starfalaun, er ákveðin voru með hliðsjón af því, að hann hafði komið á sambandinu milli K og J 590

Vitni.

- Bifreiðarstjóri dæmdur fyrir ölvun við akstur m. a. samkvæmt framburði farþega í bifreiðinni 3
- Drengur, 4 ára að aldri, hlaut bana af því að verða fyrir vagni, sem festur var aftan í bifreið. Í refsímáli á hendur A, sem ganga átti með vagninum til eftirlits, bar kona ein um afstöðu drengsins til vagnsins 6
- Vitt, að rannsóknardómari hafði ekki látið lögreglumenn, er unnu að rannsókn sakamáls út af húsbuna, koma fyrir dóm og staðfesta þar skýrslur sínar um málið 17

- Telja 9 ára að aldri, sem haldin var kynsjúkdómi, gaf skýrslu fyrir dómi um mök sín við karlmenn 33
- Nokkur vitni gáfu skýrslu þess efnis, að þau hefðu, hvert í sínu lagi og án þess að nokkurt samband væri þeirra á milli, keypt áfengi af A, sem var við afgreiðslu í bifreiðastöð, og eitt vitni kvaðst nokkrum sinnum hafa farið með áfengi fyrir hann til kaupenda þess. Þetta ekki talið veita fullnaðarsönnun fyrir áfengissölu A 132
- Eitt vitni kvaðst hafa keypt áfengi af bifreiðarstjóranum B, en vitnið var mjög hvarflandi í framburði sínum um það, hvar og hvenær kaupin hefðu gerzt. Ekki talin fram komin næg sönnun fyrir sekt B 132
- Fundið að því í opinberu máli á hendur tveimur mönnum, er sakaðir voru um að selja áfengi frá bifreiðastöð, að símahlustendur lögreglunnar voru ekki leiddir sem vitni, fyrr en kærðu hafði verið tilkynnt málshöfðun, að kærðu voru ekki samprófaðir við símhlustendur, þrátt fyrir véfengingu kærðu á skýrslum þeirra, að vitni voru ekki eiðfest að einu undanskildu, að tveir vottorðsgefendur voru ekki leiddir sem vitni og loks að ýmsir menn, er símhlustendur töldu hafa hringt á bifreiðastöðina eftir áfengi, voru ekki leiddir sem vitni 132
- Í einkamáli var þess krafizt af hendi annars aðiljans, að úrslit málsins yrðu látin velta á eiði tiltekins þriðja manns um sakaratriðið. Þetta kom ekki til greina, þegar af þeirri ástæðu, að þessi þriðji maður hafði þegar unnið eið að þessu sama sakaratriði sem vitni í málinu 162
- Í máli ákærvaldsins gegn tveimur manneskjum fyrir sölu áfengis þótti það breyta á rækilega rannsókn og meðferð þess, að forstöðumaður áfengisverzlunarinnar, sem gefið hafði vitnaskýrslu í málinu, var ekki látinn staðfesta hana, enda þótt annað hinna kærðu vildi ekki kannast við, að skýrslan væri fyllilega rétt. Ennfremur athugað í sama máli, að þrjú vitni voru fyrst látin stað-

festa skýrslu sína, eftir að héraðsdómurinn hafði verið kveðinn upp	325
Skýrslum vitna mótmælt sem röngum og vilhöllum, þar eð þau voru í þjónustu annars aðiljans. Héraðsdómari lagði ekki skýrslurnar til grundvallar. Hæstiréttur tók ekki berum orðum afstöðu til þessa atriðis	350
A eignaði B laungetið barn, er hún fæddi, og kvað barnið hafa komið undir við samfarir sínar við B í hesthúsi, er þau voru á heimleið saman af skemmtisamkomu að næturlagi. Tvö systkyni A, 10 og 15 ára, er í fylgd með aðiljunum höfðu verið, nokkru áður en samfarirnar áttu að hafa farið fram, voru yfirheyrð í málinu	416
Vitnisburður eins vitnis, sem mægt var öðrum aðilja, ásamt líkum leiðir til þess, að úrslit máls eru látin velta á synjunareiði hins aðiljans ..	421
Varðskipsmenn gefa vitnaskýrslur um siglingastefnu togara, sem voru undir grun um landhelgiveiðar	411, 459, 522
Eignar- og íveruhús A var áfast við prentsmiðju B, og olli prentvél þar gný og hristingi í húsi A. Í máli, er A höfðaði á hendur B, til að fá hlut sinn í þessu efni réttan, gáfu húsameistari og verkfræðingur vitnaskýrslur um aðgerðir þær, er þeir töldu geta leitt til úrbóta téðrar óhægðar	183
Í máli ákæruvaldsins á hendur skottulækni til refsingar fyrir tilraun til fóstureyðingar var tekin vitnaskýrsla af konum þeim, sem höfðu verið undir hendi hans, svo og barnsföður einnar konunnar	252
A var sakaður um of hraðan akstur bifreiðar. Vitni, er voru í bifreið lögreglunnar, er veitti honum eftirför, báru um aksturshraðann	522
Vitni, sem sat í stýrishúsi vörubifreiðar, gefur skýrslu fyrir lögreglurétti um mistök á akstri bifreiðarstjórans	475

Víxlar.

Staðfestning á dómi héraðsréttar í víxilmáli	547
Stjórnandi hlutafélags, sem sá fyrir yfirvofandi gjald-	

prot þess, lét félagið gefa sér vixil fyrir inneign sinni hjá félaginu og síðar framlengja hann. Þetta ekki talið refsiverð athöfn, með því að hér var einungis um að tefla réttarfarshagræði handa kröfuhafanum	597
Maður dæmdur til refsingar fyrir fölsun víxils	655

Yfirvöld. Sjá dómar, dómstólar, embættistakmörk yfirvalda,

Þingafglöpun. Sjá ómerking, opinber mál.

Þjófnaður.

a) Almennur þjófnaður.

Maður stal kjötdós og peningaveski úr opnum herbergjum í skipi, en félagi hans stal í sömu mund skóm úr opnum íveruklefa í skipinu, og eftir að lögreglan hafði tekið skóna, stal hann þeim aftur úr vörzlum lögreglunnar. Sömu menn stálu í félagsskap peningakassa úr húsi. Seildist annar þeirra eftir kassanum inn um opinn glugga án þess að fara inn um gluggann. Brutu þeir síðan kassann upp í sameiningu. Brot þeirra heimfært undir 6. gr. laga nr. 51 frá 1928, sbr. 63. gr. hegningarlaganna, og að því er varðaði annan þeirra með skirskotun til 38. gr. hegningarlaganna	214
---	-----

b) Stórþjófnaður.

A, sem var andlegur eftirbátur, komst í ölvunarástandi inn í læst og mannlauzt sumarhús og olli bruna þess fyrir vangeymslu elds. Þegar hann varð þess vis, að kviknað var í húsinu, nam hann þaðan á brott nokkra muni og hafði nokkra þeirra heim til sín. Varhugavert þótti að telja sannað, að hann hefði farið inn í húsið til að stela eða að hann hefði í öndverðu ætlað sér að slá eign sinni á muni þá, sem hann tók þaðan. Hinsvegar þótti sannað, að hann hefði síðar, eftir að kunnugt varð um brunann, tekið ákvörðun um að gera munina að sinni eign. Þetta atferli talið	
---	--

varða við 250. gr. hegningarlaganna, en ákærður sýknaður samkvæmt analogiu 2. mgr. 6. gr. laga nr. 51 frá 1928	17
Tveir menn fóru inn í bifreiðastöð með því að opna útidyrnar með lykli, er annar þeirra hafði á sér og gekk að dyrunum. Stálu þeir þaðan tóbaki úr skúffu, er stöðvarstjórinn taldi, að verið hefði læst bæði fyrir þjófnaðinn og eftir hann. Brot ákærðu talið eitt þeirra, sem lýst er í 231. gr. 4. tl. hegningarlaganna. Refsing annars þeirra ákveðin eftir 7. gr. laga nr. 51 frá 1928, en refsing hins, sem áður hafði drýgt auðgunarglæpi, samkvæmt 7. gr. sbr. 8. gr. sömu laga	229

Þjófneyzla. Sjá hylming.

Ærumeiðingar.

A veittist í blaðagrein með mjög meiðandi ummælum að lögreglustjóranum B fyrir aðgerðaleysi hans í heilbrigðisnefnd kaupstaðar til varnar skarlatsótt, sem gerðist allmögnuð í kaupstaðnum og komið hafði upp á bæ einum, þar sem bæjarfélagið rak kúabú. Með því að ekki var sannað, að B hefði orðið kunnugt um meiðyrðagreinina, fyrr en hann sjálfur fullyrti, var sýknukrafa A vegna fyrningar ekki til greina tekin. Að visu þóttu afskipti B af sóttvarnarmálinu ekki óaðfinnanleg, en samt töldust þau ekki réttlæta illmæli þau og áburð, sem í grein A fólust. A var refsað eftir 217. sbr. 218. gr. hegningarlaganna	100
---	-----

Ölvun. Sjá áfengislagabrot, bifreiðar.

